

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání pro oblast Jablonecko III

Analytická část

Obsah

3. Analytická část	3
3.1 Obecná část analýzy	3
3.1.1 Vymezení řešeného území	3
3.1.2 Analýza relevantních koncepčních dokumentů z oblasti vzdělávání v řešeném území	5
3.1.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření realizovaného MŠMT.....	21
3.1.4 Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluзивity v mezinárodním srovnání	33
3.1.5 Charakteristika vzdělávací soustavy v zájmovém území MAP Jablonecko	49
3.1.6 Relevantní demografická analýza	56
3.3 Agregované popisy potřeb škol - výsledek šetření ve školách	78

3. Analytická část

3.1 Obecná část analýzy

Obecná část analýzy MAP Jablonecko specifikuje řešené území, mapuje demografický vývoj a základní socioekonomické souvislosti, identifikuje klíčové relevantní výstupy existujících rozvojových koncepcí s přesahem do oblasti vzdělávání, rámuje vzdělávací soustavu zařízení předškolního, základního, zájmového a neformálního vzdělávání dětí do 15 let. Nedílnou součástí analýzy je specifikace stavu a potřeb aktérů vzdělávání v řešeném území.

3.1.1 Vymezení řešeného území

Místní akční plán rozvoje vzdělávání pro oblast Jablonecko (**MAP - Jablonecko**) je zpracováván pro oblast vymezenou správním obvodem obce s rozšířenou působností Jablonec nad Nisou

Správní obvod Jablonec nad Nisou se nachází v Libereckém kraji, v západní části jabloneckého okresu. Území obvodu je značně členité. V severní části zahrnuje podstatnou část Jizerských hor, střední část tvoří Jablonecká kotlina a východní Černostudniční hřeben, který dále na východ přechází v Krkonoše.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Jablonec nad Nisou je svou rozlohou 142 km² druhým nejmenším správním obvodem Libereckého kraje a představuje 4,5 % jeho rozlohy. Sídelní strukturu správního obvodu tvoří 11 obcí z toho 3 města (Jablonec nad Nisou - statutární město, Lučany nad Nisou a Rychnov u Jablonce nad Nisou).

K 1. 1. 2022 mělo ve správním obvodu Jablonec nad Nisou bydliště 55 814 osob, žilo zde tedy 12,76 % obyvatel Libereckého kraje.

ORP Jablonec nad Nisou – seznam obcí a základní charakteristika (šk. rok 2022/2023)

Obec	Typ obce	Obyvatelstvo			Školy		
		celkem	ve věku 0 - 14 let	ve věku 65 a více let	MŠ	ZŠ	ZUŠ
Bedřichov	obec	345	68	46	N	N	N
Dalešice	obec	205	38	34	N	N	N
Frýdštejn	obec	836	125	176	N	N	N
Jablonec nad Nisou	statutární město	44 588	7 297	9 791	A	A	A
Janov nad Nisou	obec	1 411	235	255	A	A	N
Josefův Důl	obec	877	129	231	A	A	N
Lučany nad Nisou	město	1 911	320	333	A	A	N
Maršovice	obec	627	95	120	A	N	N
Nová Ves nad Nisou	obec	835	146	162	A	A (1.)*	N
Pulečný	obec	476	104	66	N	N	N
Rádlo	obec	947	209	156	A	A (1.)*	N
Rychnov u Jablonce nad Nisou	město	2 756	519	469	A	A	N
* Pouze 1. stupeň ZŠ							
Zdroj: ČSÚ, VDB, www.czso.cz (k 1. 1. 2022), Rejstřík škol (šk.r. 2022/2023)							

Mapa zájmového území (správního obvodu) ORP Jablonec nad Nisou

Správní obvody obcí s rozšířenou působností

Jablonec nad Nisou
(stav k 1. 1. 2021)

Zdroj: ČSÚ, https://www.czso.cz/csu/xl/spravni_obvod_jb

3.1.2 Analýza relevantních koncepčních dokumentů z oblasti vzdělávání v řešeném území

Koncepční dokumenty na národní úrovni

Zastřešujícím dokumentem na národní úrovni je **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030** (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>). Tato strategie byla schválena usnesením vlády 19. 10. 2020. V široké odborné diskusi, byly definovány a specifikovány 2 strategické cíle (tzn. cíle, kterých by mělo být dosaženo realizací Strategii) a 4 strategické linie (tj. postupy, kroky, jak stanovených cílů dosáhnout).

Strategické cíle:

SC1 - Zaměřit vzdělávání více na získání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život

SC2 - Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu žáků a studentů

Strategické linie:

SL1 - Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání

- 1.1 Proměna obsahu, metod a forem vzdělávání
- 1.2 Inovace ve vzdělávání
- 1.3 Hodnocení ve vzdělávání
- 1.4 Digitální vzdělávání
- 1.5 Občanské vzdělávání
- 1.6 Bezpečné prostředí ve školách, rozvoj participace a autonomie
- 1.7 Odborné vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách
- 1.8 Neformální vzdělávání a celoživotní učení

SL2 – Rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání

- 2.1 Omezení vnější diferenciaci školství
- 2.2 Disparity a segregace
- 2.3 Case-management a meziprofesní spolupráce

SL3 – Podpora pedagogických pracovníků

- 3.1 Systém komplexní profesní přípravy a podpory
- 3.2 Podpora pedagogické práce škol

SL4 – Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce

- 4.1 Koncentrace odborných kapacit
- 4.2 Lepší využití dat a zvýšení relevance a kvality vzdělávacího výzkumu
- 4.3 Snižování nepedagogické zátěže škol
- 4.4 Posílení informovanosti, komunikace a spolupráce

SL4 – Zvýšení financování a zajištění jeho stability

- 5.1 Zajištění financování v rámci jednotlivých strategických linií

KLÍČOVÁ OPATŘENÍ NA OBDOBÍ 2021 – 2024 (relevantní pro oblast předškolního a základního vzdělávání v řešeném území)

Podpora předškolního vzdělávání

- Zvýšení účasti dětí v předškolním vzdělávání
- Úprava RVP PV a zvýšení kvality předškolního vzdělávání
- Podpora pedagogů a vedení školy
- Parametrizace financování a nákladovosti MŠ

Revize RVP ZV a metodická podpora školám

- Revize RVP ZV v oblasti ICT
- Revize RVP ZV
- Vytvořit k revidovanému RVP ZV metodickou podporu – modelové ŠVP, učební materiály a úlohy
- Podpora pedagogů
- Pokusné ověřování kombinované formy vzdělávání v základních školách

Podpora a řízení škol

- Pilotáž středního článku podpory
- Fakultativní právní subjektivita veřejných škol a školských zařízení
- Snižování administrativní zátěže škol
- Fakultativní rozdělení kompetencí vedení škol a podpora nepedagogické práce
- Efektivní spolupráce zřizovatelů, ředitelů a úředníků
- Institucionalizace specializovaných pozic ve školách
- Podpora vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem

Inovace oborové soustavy

Pozn.: opatření zaměřené na střední stupeň vzdělávání

Zvyšování kvality vzdělávání ve strukturálně postižených regionech

- Omezení segregačních tendencí v základním školství

Koncepční dokumenty na krajské úrovni

Problematiku vzdělávání jakou nezbytnou součástí regionálního rozvoje specifikuje na krajské úrovni **Program rozvoje Libereckého kraje 2014 - 2020**. Hlavními opatřeními v této oblasti spadající pod problémový okruh Kvalitní a zdravé lidské zdroje jsou (z hlediska potřeb MAP):

1.1 Zvyšovat kvalitu vzdělávání

(klíčové kompetence dětí a žáků, nové vzdělávací metody, celoživotní vzdělávání pedagogů, prevence rizikového chování dětí a žáků, spolupráce škol se zaměstnavateli a profesními sdruženími)

1.2 Zvyšovat efektivitu vzdělávání

(racionalizace sítě škol, informační a komunikační technologie, podpora technického vzdělávání)

1.3 Podporovat rovné příležitosti ke vzdělávání a poradenský systém

(podmínky pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, inkluzivní vzdělávání, kariérové poradenství na základních školách, prevence pro žáky ohrožené školním neúspěchem, podmínky pro nadané žáky)

1.4 Posilovat roli školy ve vzdělávání

(spolupráce mezi aktéry vzdělávání, sociální partnerství, komunitní funkce škol, neformální a zájmové vzdělávání, odborné vzdělávání s ohledem na uplatnitelnost na trhu práce, posilování polyfunkční role škol, rozšiřování výuky cizích jazyků)

1.5 Rozvíjet kompetence pedagogických pracovníků

(další vzdělávání pedagogických pracovníků, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti klíčových kompetencí, školního klimatu a hodnocení vzdělávacího procesu, rozvoj kompetencí řídicích a vedoucích pracovníků v oblasti řízení organizace a pedagogického procesu)

1.6 Modernizovat nezbytnou infrastrukturu škol a školských zařízení

(obnova materiálně–technického zázemí pro počáteční vzdělávání, rozvoj technického a přírodovědného vzdělávání prostřednictvím investic do vybavení, investice do škol a školských zařízení v oblasti primární prevence)

Odkaz na dokument:

Program rozvoje Libereckého kraje 2014 - 2020 <https://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>

Liberecký kraj připravuje v období zpracování MAP II aktualizaci většiny svých rozvojových dokumentů, jejichž návrhové části končí v roce 2020. Jedné se jak o obecné rozvojové dokumenty, tak o sektorové koncepce. Klíčový rozvojový dokument Libereckého kraje - **Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021+** pojímá oblast školství v souladu s národními dokumenty, zejména s již zpracovaným Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019-2023 a rozpracovanou Strategií vzdělávací politiky České republiky do roku 2030. Liberecký kraj identifikuje v oblasti vzdělávání 4 specifické rozvojové cíle:

D1.1 Zaměstnanci ve vzdělávání

(vzdělávání pedagogických pracovníků, rozvoj kompetencí poskytovatelů dalšího vzdělávání, rozvoj kompetencí řídicích a vedoucích pracovníků škol a školských zařízení, systematická podpora osobnostního rozvoje pedagogů, pregraduální a další příprava pedagogů pro práci s dětmi, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami a s jejich rodinami, podpora aktivit vedoucích ke zlepšování klimatu školy, snižování rizika profesního vyhoření pedagogických pracovníků, podpora zřizování a zachování pozic školních psychologů, speciálních pedagogů a nepedagogických pracovníků.

D1.2 Rovné příležitosti ke vzdělávání

(pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra, vytváření podmínek pro integraci dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami do vzdělávacího procesu, rozvoj zvláště nadaných dětí, žáků a studentů, podpora primární prevence rizikového chování u dětí a žáků, **preventivní opatření pro žáky ohrožené předčasným odchodem ze**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

vzdělávání, podpora možností dokončení neukončeného studia a dalšího rozšíření vzdělání, kariérového poradenství)

D1.3 Infrastruktura a vybavení vzdělávacích zařízení

(pořizování, údržba a obnova materiálně-technického zázemí a vybavení vzdělávacích zařízení, rozvoj technického a přírodovědného vzdělávání prostřednictvím investic do vybavení učeben, budování a podpora center polytechnického vzdělávání, využívání informačních a komunikačních technologií ve vhodných oblastech vzdělávání, neformální vzdělávací zařízení a mimoškolní zájmové aktivity, úpravy vnitřního i vnějšího prostředí formálních i neformálních vzdělávacích zařízení za účelem zapojování a podpory rozvoje potenciálu všech dětí s ohledem na jejich znevýhodnění, rozvoj sdílené podpůrné sítě formálních a neformálních vzdělávacích zařízení)

D1.4 Kvalita a efektivita vzdělávání

(dostupnost profesního a celoživotního vzdělávání, **zavádění moderních a inovativních metod vzdělávání**, podpora všeobecného vzdělávání a výuky pro život, **zatraktivnění a zkvalitnění výuky na druhých stupních ZŠ**, zvyšování atraktivity technických vzdělávacích oborů, odborného vzdělávání s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce, rozvoj vzdělávacích aktivit rozvíjejících klíčové kompetence, kritické myšlení a kreativitu žáků a studentů podle jejich potřeb a potřeb společnosti, posilování provázanosti jednotlivých stupňů vzdělávání a předávání informací o dítěti/žákovi mezi sebou, **posilování polyfunkční role škol**, spolupráce mezi školou a rodinou, případně nevládními organizacemi či orgány sociálně právní ochrany dětí, **spolupráce škol se zaměstnavateli a profesními sdruženími, zapojení odborníků z praxe do výuky**, spolupráce a výměny zkušeností mezi aktéry v oblasti vzdělávání, rozvoj sociálního partnerství a komunitní funkce škol, **neformální a zážitkové vzdělávání žáků**, posilování přenositelnosti a uznávání dalšího a neformálního vzdělávání, **využívání možností hodnocení žáků a studentů, hodnocení na úrovni učitele, vlastní hodnocení školy a hodnocení škol zřizovatelem, vyhodnocování dat o kvalitě vzdělávání**).

Plánovaný rozvoj vzdělávací soustavy kontinuálně navazuje na předchozí strategické a programové cíle Libereckého kraje. V souladu s aktuálními rozvojovými tendencemi se nově více zaměřuje na některé oblasti (**v textu označeno červeně**), které specificky řeší snižování společenské a ekonomické hodnoty vzdělání, snižování prestiže vzdělávací soustavy a snižování motivace ke vzdělávání.

Odkaz na dokument:

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021+

<https://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1874/rozvojove-dokumenty-strategie-rozvoje-lk-a-program-rozvoje-lk/strategie-rozvoje-libereckeho-kraje-2021/dokument>

Klíčovým specializovaným dokumentem na krajské úrovni je Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020 – 2024 (návrh z 25.11.2019, www.edulk.cz). Text níže je zpracován jako porovnání návrhových částí DZ 2016-2020 a DZ 2020-2024. Významné odchylky (posuny) jsou znázorněny **červeně**.

Vzdělávací priority Libereckého kraje jsou:

DZ 2016 - 2020	DZ 2020 - 2024
kvalita vzdělávání	kvalita vzdělávání a podpora osobnosti pedagoga jako klíčového nástroje
efektivita vzdělávání	soulad s potřebami trhu práce , spolupráce se zaměstnavateli a poradenský systém
rovné příležitosti	efektivní řízení a spolupráce s partnery pro kvalitní regionální školství

Strategické směry rozvoje vzdělávání v Libereckém kraji z pohledu zaměření MAP:

- předškolní vzdělávání

DZ 2016 - 2020	DZ 2020 - 2024
navyšování kapacit povolit v individuálních případech s ohledem na demografický vývoj a další faktory v lokalitě	navyšování kapacit povolit pouze v individuálně odůvodněných případech s ohledem na demografický vývoj, případně výstavbu v lokalitě
metodicky pomáhat při zavedení povinného posledního ročníku před nástupem do základní školy	volné kapacity využít ke snížení počtu dětí na třídu
volné kapacity využít k reorganizaci především počtu dětí na třídu	podporovat systematickou logopedickou péči s propojením předškolního vzdělávání a prvního stupně základního vzdělávání
vytvořit koncept systematické logopedické péče v kraji s propojením předškolního vzdělávání a prvního stupně základního vzdělávání	

- základní vzdělávání

DZ 2016 - 2020	DZ 2020 - 2024
vytvořit kritéria pro účelnou síť přípravných tříd základních škol v Libereckém kraji	v konceptu systémové logopedické péče navázat cíleně na péči v předškolním vzdělávání

využívat kapacity mateřských škol pro děti s odkladem povinné školní docházky formou oddělené třídy s intenzivní přípravou	podporovat školy vzdělávající žáky cizince
zvýšení kapacit základních škol posuzovat individuálně z pohledu dostupnosti základního vzdělávání spádovým žákům, na základě demografického vývoje a dalších faktorů	zaměřit další vzdělávání pedagogů v aktuálně definovaných problematikách např.: speciální pedagogika, spolupráce s asistentem pedagoga a poradenským pracovištěm, využívání technických možností při výuce
v konceptu systémové logopedické péče v kraji navázat cíleně na péči v předškolním vzdělávání	nadále udržet dostupnost vzdělávání ve víceletých gymnáziích
zvýšit počet asistentů pedagoga na prvním stupni základních škol, rozvinout síť škol umožňující kurzy pro žáky cizince v kraji, popřípadě rozšířit síť v kraji dle individuálních potřeb vzdělávání žáků cizinců	kariérové poradenství a prevenci sociálně patologických jevů na druhém stupni základních škol zaměřit na péči o žáky ohrožené předčasnými odchody ze vzdělávání
zaměřit další vzdělávání pedagogů základních škol na přístupy k žákům v prostředí společného vzdělávání	podporovat školní poradenská pracoviště ve všech jeho funkcích
snižovat kapacity víceletých gymnázií k podílu 5 % odchodu žáků na víceletá gymnázia a zajistit jejich rovnoměrnou dostupnost v kraji	
kariérové poradenství a prevenci sociálně patologických jevů na druhém stupni zaměřit na péči o žáky ohrožené předčasnými odchody ze vzdělávání	

Problematika na ZŠ se v novém DZ tematicky zužuje. Do popředí se významně dostává logopedická péče, vzdělávání cizinců a vzdělávání pedagogů v aktuálních problematikách souvisejících zejména s inkluzivním vzděláváním a novými výzvami (např. využití technických možností při výuce). Aktuální je též prevence sociálně patologických jevů a ohrožení žáků předčasnými odchody ze vzdělávacího systému.

- vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, inkluzivní vzdělávání

DZ 2016 - 2020	DZ 2020 - 2024
uvést do praxe podpůrná opatření pro zajištění rovného přístupu k dětem a žákům	rozvíjet personální, materiální a technické podmínky středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených

	zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
zajistit komplexní další vzdělávání pedagogických pracovníků v souvislostech nové legislativy	průběžně vyhodnocovat kapacitní potřebu středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich oborovou strukturu
podporovat speciální školy pro zdravotně postižené děti a žáky, případně formy skupinové integrace pro žáky, jejichž individuální integrace vzhledem k míře postižení, socializaci a dalším faktorům není prospěšná rozvoji dítěte	podporovat spolupráci středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se základními školami , a to zejména ve vztahu k snižování předčasných odchodů ze vzdělávání
podpořit rovnoměrné a efektivní využívání sítě tříd s upraveným vzdělávacím programem s důrazem na skutečné potřeby a dostupnost	nadále rozvíjet multidisciplinární spolupráci na úrovni obcí a kraje tj. školství, sociální služby, zdravotnictví a další
rozvinout systém identifikace nadaných žáků a možností jejich vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu	pokračovat v metodickém vedení a spolupráci školských poradenských zařízení se školními poradenskými pracovišti a ostatními pedagogy, např. metodická setkání, workshopy, konzultace, konference
rozvinout poradenský systém	nadále realizovat vzdělávací a tréninkové aktivity pro osobnostní rozvoj pedagogů pro komunikaci s různými typy rodičů
	iniciovat změnu právní úpravy vztahující se ke vzdělávání tzv. hraničních žáků , kteří opakovaně či soustavně selhávají v hlavním vzdělávacím proudu
	nadále rozvíjet podmínky pro činnost školních metodiků prevence, výchovných poradců a dalších pracovníků školního poradenského pracoviště a jejich koordinaci

V oblasti inkluzivního vzdělávání se aktuální DZ zaměřuje výrazně více na střední školy a zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do středního stupně vzdělání. Ostatní opatření zůstávají obdobná jako v případě DZ 2016-2020.

- základní umělecké vzdělávání

DZ 2016 - 2020	DZ 2020 - 2024
-----------------------	-----------------------

využít stávající kapacity základních uměleckých škol pro rovnoměrnou dostupnost základního uměleckého vzdělávání	využívat stávající kapacity základních uměleckých škol pro rovnoměrnou dostupnost základního uměleckého vzdělávání
ověřovat systém výběrového řízení základních uměleckých škol při přijímání žáků do oborů ZUŠ	
zabezpečit, zejména však koordinovat vysoce specifické vzdělávání pedagogů ZUŠ	

Z hlediska rozvoje základního uměleckého vzdělávání zůstávají v platnosti zejména kapacitní opatření, opět je zdůrazněna nutnost nezaměřovat umělecké vzdělávání za zájmovou činnost.

- zájmové vzdělávání

DZ 2016 - 2020	DZ 2020 - 2024
<u>školní družiny</u> ve spolupráci se zřizovateli zajistit vyrovnání disparit (zajištění dostupnosti)	<u>školní družiny</u> ve spolupráci se zřizovateli zajistit vyrovnání disparit (zajištění dostupnosti)
<u>střediska volného času</u> nezvyšovat kapacity středisek volného času	<u>střediska volného času</u> vytvářet podmínky pro činnosti zájmového vzdělávání i pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků nadaných
<u>střediska volného času</u> podporovat aktivity vedoucí k nadaným dětem a žákům	<u>střediska volného času</u> podporovat materiální a personální zabezpečení středisek volného času k zajištění kvalitních zájmových útvarů
<u>střediska volného času</u> vytvářet podmínky pro činnosti zájmového vzdělávání pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	<u>střediska volného času</u> podporovat aktivity vedoucí ke sdílení mezigeneračních zkušeností
<u>střediska volného času</u> podporovat materiální a personální zabezpečení středisek volného času k zajištění kvalitních zájmových útvarů v souladu s aktuální poptávkou v oblasti volnočasových aktivit	

Opatření k zajištění rozvoje zájmového vzdělávání zůstávají ve srovnání s DZ 2016-2020 téměř beze změn, rozšiřuje se pouze opatření zaměřené na střediska volného času v oblasti sdílení mezigeneračních zkušeností.

- postavení pedagogických pracovníků

DZ 2016 - 2020	DZ 2020 - 2024
metodicky podporovat zavedení kariérního systému	v rámci managementu školy hledat cesty pro získání a udržení kvalifikovaných pedagogických pracovníků
v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) se zaměřit na společné vzdělávání	v rámci DVPP se zaměřit na prioritní oblasti jako společné vzdělávání, užívání ICT
na všech úrovních využívat výměny zkušeností mezi školami, vzájemných stáží a příkladů dobré praxe	podporovat stáže učitelů odborného výcviku a odborných předmětů u zaměstnavatelů
	podporovat výměnu zkušeností mezi školami a sdílení příkladů dobré praxe

Oblast rozvoje pedagogických pracovníků reaguje na personální problém klíčovým opatřením na získání a udržení kvalifikovaných pedagogických pracovníků a dále se zaměřuje na modernizaci výukových postupů, zejména se zaměřením na využití ICT.

- průřezová témata

DZ 2016 - 2020	DZ 2020 - 2024
jazykové vzdělávání	jazykové vzdělávání
informační a komunikační technologie	informační a komunikační technologie
zdravý životní styl	environmentální výchova, vzdělávání a osvěta
tělesná výchova	prevence společensky nežádoucího chování
environmentální výchova a výchova k udržitelnému rozvoji	
prevence společensky nežádoucího chování	

Průřezová témata byla v porovnání s předchozím DZ 2016-2020 mírně tematicky redukována.

Odkaz na dokument:

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020 – 2024 (návrh) http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=xXQ81HD8_Qk%3d&tabid=160&mid=756

Specifickou oblast vzdělávání řeší taktéž Strategie inteligentní specializace (RIS3), resp. **Strategie inteligentní specializace pro Liberecký kraj**. Jde zejména o následující témata:

- vzdělávání v technických a přírodovědných oborech (zvyšování kompetencí v těchto oblastech)
- spolupráce škol a firem
- podpora talentů
- kariérní poradenství

Odkaz na dokument:

Strategie inteligentní specializace pro LK (RIS3) <https://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1874/rozvojove-dokumenty-strategie-rozvoje-lk-a-program-rozvoje-lk/strategie-inteligentni-specializace-ris3>

Širší problematiku vzdělávání zejména na úrovni středního školství s přesahem do základního školství koncepčně řeší **Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II. (KAP II)**. KAP II (schválený v r. 2019) přímo navazuje na Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I (KAP I).

Ve vazbě na MAP II jsou v KAP II řešená následující průřezová témata zaměřená na propojenost, návaznost a spolupráci škol na téměř všech stupních formálního vzdělávání (zejména ZŠ/SŠ/VOŠ) - témata jsou shodná jako v případě vazby MAP I a KAP I

- podpora polytechnického vzdělávání,
- rozvoj kariérového poradenství,
- podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě

Školy zapojené v KAP II navrhují pro realizaci uvedených témat zejména následující opatření, dobře uplatnitelná i v úrovni MAP (tj. zejména v základním školství) – jednotlivá opatření jsou řazena sestupně dle počtu návrhů a v porovnání s preferencemi stejných škol v KAP I:

Podpora kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě

KAP I	KAP II
podpora školních projektů	účast odborníka z praxe ve výuce
účast odborníka z praxe ve výuce	zlepšení ICT vybavení ve školách
metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti	podpora školních projektů

podpora komunikace/řízení a organizování práce prostřednictvím ICT	metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti
spolupráce ZŠ a SŠ	rozvoj didaktických dovedností pro výuku podnikavosti

V porovnání požadavků KAP I a KAP II na oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě vyplývají drobné odchylky zejména v hodnocení důležitosti jednotlivých aktivit, větší důraz je přitom kladen na **personální** a **technické** (ICT) zázemí pro podporu uvedených kompetencí.

Podpora polytechnického vzdělávání

KAP I	KAP II
vybavení odborných učeben	zvýšení počtu a kvality výpočetní techniky ve škole
doplnění, rozšíření a efektivní využívání IT technologií	vybavení odborných učeben
materiály pro výuku	zkvalitnění IT sítí, vč. připojení na internet
spolupráce SŠ a ZŠ	softwarové vybavení pro výuku

Podpora polytechnického vzdělávání se výrazně posouvá do **IT zabezpečení** výuky.

Rozvoj kariérového poradenství

KAP I	KAP II
realizace exkurzí a besed	realizace exkurzí a besed
exkurze do různých provozů pro pedagogy ze SŠ a ZŠ	kariérový poradce (vytvoření pozice, zajištění časové dotace, vzdělávání)
kariérový poradce (vytvoření pozice, zajištění časové dotace, vzdělávání)	Zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství
zapojení zaměstnavatelů do výuky i do aktivit mimo vyučování	exkurze do různých provozů pro pedagogy ze SŠ a ZŠ

Podpora kariérového poradenství směřuje v porovnání s předchozími požadavky škol v KAP I více do **osobního předávání informací**, zkušeností v návaznosti na praxi.

Odkaz na dokument:

Krajský akční plán vzdělávání II
(KAP II)

<http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=EdhafVYG33A%3d&tabid=160&mid=756>

Oblast inkluzivního vzdělávání koncepčně postihuje **Školská inkluzivní koncepce Libereckého kraje**. Tato koncepce má jednoznačné vazby na Akční plán inkluzivního vzdělávání (APIV) a Krajský akční plán rozvoje vzdělávání II (KAP II). Dílčí cíle Školské inkluzivní koncepce Libereckého kraje jsou následující:

DC1 Zachovat a zkvalitnit speciální školství a běžných škol podporujících individuální integraci jako relevantní možnosti inkluzivního vzdělávání

DC2 Rozvíjet stávající personální kapacity poradenských pracovníků ve školství, zvýšit personální kapacitu poradenských služeb, zejména ve školských poradenských zařízeních, a vytvořit nástroje podporující vzájemnou spolupráci pedagogů

DC3 Podpořit spolupráci a komunikaci rodičů a školy a zajistit informovanost o možnostech inkluzivního vzdělávání i v široké odborné veřejnosti

DC4 Zajistit vzdělávání pedagogů a osob připravujících se na výkon pedagogické profese v oblasti inkluze a zvýšit motivaci v této oblasti

DC5 Zajistit dopravně dostupnou a kapacitně dostačující oborovou nabídku oborů středního vzdělávání určených zpravidla pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

DC6 Snížit podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání (bez dosažení středního vzdělání)

Odkaz na dokument:

Školská inkluzivní koncepce Libereckého kraje <http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=oXS Kgu1KBRg%3D&tabid=160&mid=756>

Koncepční dokumenty na mikroregionální úrovni

Ve spádovém území ORP Jablonec nad Nisou jsou k dispozici dva zásadní mikroregionální strategické dokumenty:

- INTEGROVANÁ STRATEGIE ITI AGLOMERACE LIBEREC – JABLONEC NAD NISOU
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Podještědí (SCLLD)

Integrovaná strategie ITI aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou identifikuje v oblasti vzdělávání čtyři základní problémy:

- Lokálně nedostatečné kapacity mateřských a základních škol
- Nedostatečné kapacity u speciálních škol
- Špatný technický stav školních budov
- Špatný stav digitalizace ve školách
- Nedostatek učitelů technických oborů

Návrhová část ITI je orientována do oblasti vzdělávání v rámci specifického cíle 2.1 – Zvýšit dostupnost a kvalitu vzdělávání. Specifický cíl se rozpadá do následujících opatření:

OP 2.1.1 – Zkvalitnění vzdělávací infrastruktury

- Kompletní rekonstrukce obvodového pláště budov, výměna oken a zdrojů tepla s cílem zlepšení stavebně-technického stavu objektů a snížení energetické náročnosti
- Rekonstrukce a modernizace s vazbou na klíčové kompetence dané školy (přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, práce s digitálními technologiemi, jazyky, praktická výuka, chemie)
- Revitalizace zahrad, hřišť a venkovních prostor, vybavení novými herními prvky, obnova zeleně
- Modernizace a inovace prostor pro praktickou výuku žáků
- Modernizace PC učeben
- Úprava vnitřních dispozic pro zajištění kvalitního vzdělávání, vybudování nových odborných učeben
- Rekonstrukce laboratoří
- Rekonstrukce a vybavení dílen pro odbornou výuku žáků
- Modernizace zázemí pro pedagogické pracovníky
- Modernizace technického, sociálního, hygienického zázemí • Modernizace školních jídelen
- Pořízení vybavení
- Nákup pomůcek
- Zavádění nových technologií a moderního vybavení do škol
- Uplatňování inovativních forem a přístupů ve vzdělávání reflektující dynamiku doby a regionální specifika
- Rozšiřování sítě vysokorychlostního internetu ve školách
- Zajištění bezbariérovosti vzdělávacích objektů
- Vybudování centra technologických kompetencí
- Rekonstrukce a modernizace objektů zájmového vzdělávání
- Zázemí pro školní poradenská pracoviště a pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

OP 2.1.2 – Rozšiřování kapacit pro předškolní a základní vzdělávání

- Navýšení kapacit stávajících mateřských a základních škol
- Zřizování nových mateřských škol

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Podještědí specifikuje v oblasti vzdělávání následující opatření:

- A.1 Zkvalitnění a rozvoj vzdělávací infrastruktury

Opatření je zaměřené na rozvoj infrastruktury MŠ včetně zařízení doplňující systém předškolního vzdělávání – zajištění kvalitních podmínek (zázemí, vybavení) pro vzdělávání pro všechny cílové skupiny včetně optimalizace kapacit. Dále se opatření zaměřuje na infrastrukturu ZŠ včetně neúplných škol – budování odborných učeben a vybavení; zázemí pro pedagogické i nepedagogické pracovníky; budování vnitřního a venkovního zázemí pro

rozvoj komunitních aktivit v ZŠ i po době vyučování (společenské místnosti, knihovny, prostory pro sportovní aktivity atd.); budování zázemí pro práci s žáky se SVP; budování zázemí pro školní družiny a kluby.

V oblasti působnosti MAS Podještědí, tedy v oblasti rozvoje příměstských a venkovských oblastí řešeného spádového území ORP Jablonec nad Nisou dále na standardní vzdělávací aktivity bezprostředně navazují i aktivity související, tj. volnočasové, zájmové a neformální vzdělávání s vazbou na budování či sdílení infrastrukturního zázemí pro tyto aktivity a s důrazem na organizaci těchto aktivit, ve smyslu zajištění prostorové a časové dostupnosti.

Koncepční dokumenty na municipální úrovni

Ve spádovém obvodu ORP Jablonec nad Nisou mají zpracovaný a zveřejněný rozvojový dokument, který se alespoň zčásti zabývá tématem vzdělávání či tématy souvisejícími, následující obce:

Jablonec nad Nisou

Strategický plán města Jablonec nad Nisou 2021 – 2030 identifikuje hlavní problémy v oblasti vzdělávání relevantní pro dokument MAP:

- Nevyhovující technický stav některých objektů mateřských a základních škol, a to včetně jejich vybavení, zázemí, zahrad a hřišť vyžaduje rozsáhlou rekonstrukci, modernizaci či energetickou optimalizaci. Obdobná situace se týká nevyhovujících prostor a technického stavu DDM Vikýř.
- V otázce celospolečenských výzev musí být věnována dostatečná pozornost specifickým problémům jako je inkluze, zhoršené duševní zdraví, kyberšikana či rostoucí požadavky na technické vybavení a související znalosti. V neposlední řadě je pak nezbytné nastavit účelné řešení a přístup k cizincům na školách

Mezi prioritní opatření statutárního města Jablonec nad Nisou v oblasti předškolního a základní vzdělávání do r. 2030 patří zejména:

- zhodnocení stavebně-technického stavu budov MŠ a ZŠ včetně zavedení dlouhodobého investičního plánu jejich rekonstrukcí a modernizací
- postupná rekonstrukce a modernizace budov MŠ a ZŠ
- revitalizace zahrad, hřišť a venkovních prostor MŠ a ZŠ
- modernizace vybavení a učebních pomůcek
- podpora zavádění nových technologií a vysokorychlostního internetu do škol
- zvýšení bezbariérovosti vzdělávacích objektů
- vytváření kvalitních podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- podpora integrace žáků s odlišným mateřským jazykem
- podpora snižování koncentrace osob ze sociokulturně znevýhodněného prostředí v některých školských obvodech, podpora zpřístupnění vzdělání pro děti ohrožené sociální exkluzí

- vytváření podmínek pro rozvoj nadaných dětí
- podpora vzniku a činnosti školních poradenských center, vytváření podmínek pro práci s duševním zdravím jedinců a kolektivů
- optimalizace kapacit pro zájmové vzdělávání
- podpora zachování a rozvoje účelných mimoškolních vzdělávacích aktivit dětí bez rozdílu věku
- podpora celoživotního vzdělávání
- kompletní obnova DDM Vikýř
- optimalizace kapacit a podpory předškolního vzdělávání v souladu s lokálními potřebami a změnami legislativy

Bedřichov

Plán rozvoje obce Bedřichov na období 2016-2022 (2016) konstatuje neexistenci žádného vzdělávacího zařízení v obci. Tato skutečnost je považována za slabou stránku, řešením se obec v návrhové části nezabývá.

Dalešice

Program rozvoje obce Dalešice na roky 2021-2025 (2020) konstatuje neexistenci žádného vzdělávacího zařízení v obci. Tato skutečnost je považována za slabou stránku, řešením se obec v návrhové části nezabývá.

Frýdštejn

Program rozvoje obce Frýdštejn na roky 2022-2028 (2022) konstatuje neexistenci žádného vzdělávacího zařízení v obci. Tato skutečnost je považována za slabou stránku, řešením se obec v návrhové části nezabývá (obec využívá dostatečnou kapacitu MŠ a ZŠ v Jenišovicích).

Janov nad Nisou

Program rozvoje obce Janov nad Nisou na období 2021-2027 (2020) hodnotí pozitivně existenci základní a mateřské školy v obci. Konstatuje fakt naplnění kapacity MŠ a nenaplněnost kapacity ZŠ, což se ale bude s nástupem silnějších ročníků měnit. Vyhodnocení plnění předchozího programového dokumentu konstatuje splnění klíčových aktivit v oblasti vzdělávání, a to:

- optimalizaci kapacity ZŠ a MŠ – infrastruktura
- budování zázemí pro volnočasové aktivity, pro podporu rodinného života

V Programu rozvoje obce Janov nad Nisou na období 2021 – 2027 nejsou dále obsaženy žádné aktivity v oblasti vzdělávání.

Josefův Důl

Program rozvoje obce Josefův Důl 2020 - 2026 konstatuje existenci **Základní školy a Mateřské školy Josefův Důl, okres Jablonec nad Nisou, příspěvkové organizace**. MŠ disponuje kapacitou 65 dětí a základní škola kapacitou 200 žáků. Součástí školy je i společná

školní jídelna s kapacitou 250 strávníků. Návrhová část neobsahuje žádné aktivity v oblasti předškolního nebo základního vzdělávání.

Lučany nad Nisou

Strategický plán rozvoje města Lučany nad Nisou 2018 - 2023 konstatuje v analytické části existenci mateřské a základní školy a specifikuje následující nedostatky a budoucí ohrožení:

- kapacitní nedostatečnost MŠ
- málo žáků ve třídách ZŠ
- infrastrukturní nedostatečnost (absence tělocvičny, absence výtahů - není zajištěna bezbariérovost)
- pedagogické zajištění (věkový průměrů členů pedagogického sboru, nedostatečná motivace pro mladé pedagogy, vzdělávání pedagogických pracovníků)

Návrhová část se orientuje zejména na naplňování volných kapacit ZŠ (marketing, svoz žáků, specifická orientace školy - např. sportovní zaměření školy), doplnění kapacit MŠ a doplnění infrastruktury budovy (bezbariérovost).

Pulečný

Program rozvoje obce Pulečný 2021-2027 (2021) oblast vzdělávání je uvedena v analytické části konstatováním o neexistenci ZŠ a MŠ s tím, že v obci existuje dětská skupina, která provozuje soukromou mateřskou školu (není evidována v Rejstříku škol a školských zařízení). Problematika vzdělávání není předmětem návrhové části.

Rádlo

Program rozvoje obce Rádlo na období 2022-2027 (2022) konstatuje existenci ZŠ (1. stupeň) a MŠ a specifickou vybavenost ZŠ orientovanou na polytechnické vzdělávání. Konstatuje též naplněnost stávající kapacity ZŠ i MŠ. Návrhová část PRO se orientuje na udržení a rozšíření kapacit ZŠ a MŠ, na spolupráci škol s obcí a s rodiči a na podporu volnočasových aktivit pro děti a mládež.

Rychnov u Jablonce nad Nisou

Program rozvoje města Rychnov u Jablonce nad Nisou 2020 - 2024 (2019) v analytické části pozitivně hodnotí existenci ZŠ a MŠ ve městě, specifikuje kapacitní problém vzdělávací infrastruktury s ohledem na zvyšující se počet dětí a žáků, které škola každoročně přijímá, za nedostatečné (kvalitativně - technicky i morálně) je též považováno infrastrukturní zázemí školních areálů - venkovní prostranství, zahrada MŠ, koupelny MŠ, tělocvična ZŠ, zahrada MŠ, školní jídelna.

V návrhové části specifikuje opatření „B.5 Zvýšení vybavenosti školských zařízení a kvality vzdělávání“, které je naplňováno následujícími aktivitami:

- B.5.1 Půdní rekonstrukce ZŠ
- B.5.2 Rekonstrukce tělocvičny ZŠ
- B.5.3 Úprava venkovního prostoru nad budovou školy I. stupně
- B.5.4 Zahrada v MŠ
- B.5.5 Rekonstrukce koupelen v MŠ

B.5.6 Výměna bezpečnostních prvků v MŠ

B.5.7 Nástavba na budovy MŠ

B.5.8 Modernizace školní jídelny

3.1.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření realizovaného MŠMT

Vyhodnocení šetření u mateřských škol ve spádovém území ORP Jablonec nad Nisou

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy realizovalo na území ORP v ČR šetření potřeb mateřských škol, které bylo součástí projektu Šablony I a II OP VVV. Šetření se zaměřilo na identifikaci potřeb mateřských škol v následujících rozvojových oblastech:

- I. Podpora inkluzivního/společného vzdělávání MŠ**
I.A Další otázky související s podporou inkluzivního/společného vzdělávání MŠ
- II. Rozvoj čtenářské a matematické pregramotnosti MŠ**
- III. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě MŠ**
- IV. Podpora polytechnického vzdělávání MŠ**
- V. Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí MŠ**
- VI. Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků MŠ**

Ve výzkumu se zúčastnilo celkem 23 (88,5%) mateřských škol z celkového počtu 26. Jednotlivé MŠ postupně hodnotily:

- potřeby rozvoje v základních oblastech (hlavní oblasti podporované z OP)
- potřeby v dalších oblastech

HODNOCENÍ POTŘEB MATEŘSKÝCH ŠKOL - ZÁKLADNÍ OBLASTI

Potřeby MŠ byly hodnoceny v následujících klíčových oblastech:

- A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání
- B. Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti
- C. Podpora rozvoje matematické pregramotnosti
- D. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě dětí
- E. Podpora polytechnického vzdělávání

Všechny základní oblasti postupně přechází z kategorie rozvíjejících se oblastí do kategorie realizovaných oblastí. Nejvíce akcentované oblasti v rámci realizace na úrovni mateřských škol jsou rozvoj matematické (největší posun oproti minulému šetření) a čtenářské negramotnosti. Významná je též podpora kompetencí k iniciativě a kreativě dětí (stále však v rámci ORP Jablonec nad Nisou zaostává za krajskými a republikovými hodnotami). Aktuálně

největší potřeba rozvoje přetrvává v oblasti inkluzivního vzdělávání a v podpoře polytechnického vzdělávání.

Největší potřeby jsou přitom spatřovány v **inkluzivním vzdělávání**, v oblasti rozvoje **infrastruktury škol** a v podpoře **polytechnického vzdělávání**.

A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání

Mateřským školám se velmi dobře daří rozvíjet následující témata a aktivity (zcela realizováno, MŠ pracuje na přibližování k ideálnímu stavu):

- komunikace s rodiči
- rozvoj sociálních kompetencí dětí (úspěch dětí, odbourávání bariér v mezilidských vztazích, budování sounáležitosti, škola učí děti uvědomovat si práva a povinnosti)
- podpora bezproblémového přechodu dětí z MŠ na ZŠ

Za zcela realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- naplňování vzdělávacích potřeb dětí (spolupráce pedagogů, tvořivé vnímání rozdílů v úrovni dětí, motivace dětí, pedagogická diagnostika a přizpůsobování obsah vzdělávání potřebám dětí)
- vytváření materiálně-technických a odborných podmínek pro realizaci inkluzivních principů

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v MŠ patří převážně:

- vytvoření systému a praktický výkon aktivit v oblasti práce s dětmi s SVP (přijímání ke vzdělávání, práce s kompenzačními pomůckami, nastavení inkluzivního výukového přístupu, spolupráce s dalšími pedagogickými a nepedagogickými pracovníky)

Problematickou realizaci vykazují mateřské školy u následujících témat a aktivit:

- účast dětí se SVP na aktivitách nad rámec školní práce
- technická bezbariérovost školy (vnější, vnitřní)
- výuka českého jazyka pro cizince

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné.

Mateřské školy využívají v rámci podpory inkluzivního / společného vzdělávání nejčastěji služeb následujících orgánů / organizací:

- Pedagogicko-psychologická poradna (100 % MŠ)
- Orgán sociálně právní ochrany dětí (78,3 % MŠ)
- Speciálně pedagogické centrum (69,6 % MŠ)

Přibližně ¼ MŠ využívá služeb neziskových organizací, zcela minimálně jsou využívány služby střediska výchovné péče.

Z hlediska kvality jsou nejlépe hodnoceny služby pedagogicko-psychologické poradny. Nejhorší hodnocení obdržely služby střediska výchovné péče.

V rámci pedagogického zajištění došlo v porovnání s předchozím šetřením MŠMT k výraznému pozitivnímu kvalitativnímu posunu.

B. Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti

Oblast rozvoje čtenářské pregramotnosti v MŠ lze **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako oblast realizovanou** – funkční části systému jsou realizovány na základní úrovni, školy pracují na zlepšování).

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- využívání / sdílení poznatků dobré praxe s jinými pedagogy / školami
- spolupráce s rodiči v oblasti čtenářské pregramotnosti
- využívání interaktivních metod a pomůcek při rozvoji čtenářské pregramotnosti

Pozitivně lze hodnotit skutečnost, že MŠ podporují rozvoj čtenářské pregramotnosti a řečových aktivit v rámci školních vzdělávacích programů, realizují akce pro děti na podporu této gramotnosti a zvyšují motivaci dětí, nakupují literaturu a multimédia, vytváří čtenářsky podnětné prostředí.

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné.

C. Podpora rozvoje matematické pregramotnosti

Oblast rozvoje matematické pregramotnosti v MŠ lze **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako oblast kompletně realizovanou** – funkční části systému jsou realizovány na základní úrovni, školy by měli zahájit prohlubování kvality a nastavení udržitelného systému).

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- využívání interaktivních metod a pomůcek při rozvoji matematické pregramotnosti
- nákup / využívání aktuální literatury a multimediálních pomůcek pro rozvoj matematické pregramotnosti
- využívání / sdílení poznatků dobré praxe s jinými pedagogy / školami
- spolupráce s rodiči v oblasti matematické pregramotnosti

Pozitivně lze hodnotit skutečnost, že MŠ podporují rozvoj matematické pregramotnosti v rámci školních vzdělávacích programů, podporují individuální práci s dětmi s mimořádným zájmem o matematiku, učitelé rozšiřují své znalosti v oblasti matematické pregramotnosti, systematicky rozvíjí matematické myšlení u dětí, disponují dostatečným materiálním a technickým zázemím.

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné.

D. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě dětí

Oblast podpory kompetencí k iniciativě a kreativě dětí v MŠ lze **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako oblast kompletně realizovanou** – funkční části systému jsou realizovány na základní úrovni, školy by měli zahájit prohlubování kvality a nastavení udržitelného systému).

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- doplněný pomůcek pro rozvoj kreativity
- využívání / sdílení poznatků dobré praxe s jinými pedagogy / školami

Pozitivně lze hodnotit skutečnost, že MŠ podporují kompetence k iniciativě a kreativě dětí v rámci školních vzdělávacích programů, nabízí pestré možnosti seberealizace dětí, dobře komunikuje v této oblasti s rodiči a vytváří příznivé a bezpečné prostředí pro rozvoj těchto kompetencí.

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné.

E. Podpora polytechnického vzdělávání

Za zcela realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je realizováno v souladu s RVP
- je zajištěna podpora samostatné práce dětí v oblasti polytechnického vzdělávání
- učitelé rozvíjejí svou kvalifikaci v oblasti polytechnického vzdělávání

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v MŠ patří převážně:

- spolupráce s rodiči
- technické a materiální zabezpečení pro rozvíjení prostorového a logického myšlení a manuálních dovedností
- využívání / sdílení poznatků dobré praxe s jinými pedagogy / školami
- podpora individuální práce s dětmi s mimořádným zájmem o polytechniku

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- vzdělávací materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru
- využívání informačních a komunikačních technologií

V oblasti podpory polytechnického vzdělávání vykazují školy v rámci ORP Jablonec nad Nisou poměrně výrazný kvalitativní nárůst ve srovnání s LK a ČR.

HODNOCENÍ POTŘEB MATEŘSKÝCH ŠKOL – DALŠÍ OBLASTI

Potřeby MŠ byly hodnoceny v následujících dalších relevantních oblastech:

- A. Digitální kompetence pedagogických pracovníků
- B. Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence

Oblast digitálních kompetencí pedagogických pracovníků přešla z kategorie rozvíjejících se oblastí do kategorie realizovaných oblastí. Oblast sociálních a občanských dovedností postupuje v kategorii realizovaná oblast směrem k ideálnímu stavu.

Z dalších oblastí rozvoje MŠ je nejvíce potřebná oblast ICT.

A. Digitální kompetence pedagogických pracovníků

Oblast lze považovat i ve srovnání s LK a ČR za úspěšnou.

Za zcela realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- znalost práce s internetem, využívání pro vlastní vzdělávání pedagogů, využívání pro přípravu pedagogů na vzdělávání dětí

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v MŠ patří převážně:

- práce s počítačem, využívání pro sebevzdělávání pedagogů a pro přípravu na vzdělávání dětí

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- širší využívání informačních a komunikačních technologií

B. Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence

Oblast lze považovat i ve srovnání s LK a ČR za úspěšnou. Ve většině charakteristik dosahují MŠ v ORP Jablonec nad Nisou lepších statistických hodnot než MŠ v rámci LK a ČR. Téměř celá oblast je hodnocena jako realizovaná a kvalitativně se rozvíjející směrem k ideálnímu stavu.

Zcela realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- spolupráce učitel – rodič – žák na velmi dobré úrovni
- kultura komunikace mezi účastníky vzdělávání
- budování povědomí o etických hodnotách a pravidlech chování
- pěstování kulturního povědomí a kulturní komunikace

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v MŠ patří převážně:

- rozvoj schopností dětí učit se

- rozvoj schopnosti sebereflexe a sebehodnocení
- rozvoj vztahu k bezpečnému používání informační, komunikačních a dalších technologií

Vyhodnocení šetření u základních škol ve spádovém území ORP Jablonec nad Nisou

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy realizovalo na území ORP v ČR šetření potřeb základních škol, které bylo součástí projektu Šablony I a II OP VVV. Šetření se zaměřilo na identifikaci potřeb základních škol v následujících rozvojových oblastech:

- I. **Podpora inkluzivního/společného vzdělávání ZŠ**
I.A Další otázky související s podporou inkluzivního/společného vzdělávání ZŠ
- II. **Rozvoj čtenářské, matematické a jazykové gramotnosti ZŠ**
- III. **Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě ZŠ**
- IV. **Podpora polytechnického vzdělávání ZŠ**
- V. **Podpora sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí ZŠ**
- VI. **Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků ZŠ**
- VII. **Podpora kariérového poradenství pro žáky**

Ve výzkumu se zúčastnilo celkem 17 (89,5%) základních škol z celkového počtu 19. Jednotlivé ZŠ postupně hodnotily:

- potřeby rozvoje v základních oblastech (dle specifikace OP)
- potřeby rozvoje v dalších oblastech

HODNOCENÍ POTŘEB ZÁKLADNÍCH ŠKOL - ZÁKLADNÍ OBLASTI

Potřeby ZŠ byly hodnoceny v následujících klíčových oblastech:

- A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání
- B. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti
- C. Podpora rozvoje matematické gramotnosti
- D. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě žáků
- E. Podpora polytechnického vzdělávání

Všechny základní oblasti postupně přechází z kategorie rozvíjejících se oblastí do kategorie realizovaných oblastí. Nejvíce akcentované oblasti v rámci realizace na úrovni základních škol jsou rozvoj čtenářské gramotnosti a podpora inkluzivního vzdělávání. Největší posun oproti minulému šetření nastal v oblasti matematické gramotnosti. Aktuálně největší potřeba rozvoje přetrvává v oblasti polytechnického vzdělávání a v podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě žáků.

A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání

Za zcela realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- příprava všech žáků na bezproblémový přechod na další stupeň vzdělání
- rozvoj sociálních kompetencí žáků (vlastní úspěch žáků, odbourávání bariér v mezilidských vztazích, budování sounáležitosti, škola učí žáky uvědomovat si práva a povinnosti)
- spolupráce vyučujících při naplňování potřeb žáků

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v ZŠ patří převážně:

- vytvoření systému a praktický výkon aktivit v oblasti práce s žáky se SVP (přijímání ke vzdělávání, práce s kompenzačními pomůckami, nastavení inkluzivního výukového přístupu, spolupráce s dalšími pedagogickými a nepedagogickými pracovníky)
- naplňování vzdělávacích potřeb žáků (spolupráce pedagogů, tvořivé vnímání rozdílů v úrovni žáků, motivace žáků, pedagogická diagnostika a přizpůsobování obsah vzdělávání potřebám žáků)
- vytváření materiálně-technických a odborných podmínek pro realizaci inkluzivních principů
- účast žáků se SVP na aktivitách nad rámec školní práce
- fungující komunikace s žáky a rodiči

Problematickou realizaci vykazují mateřské školy u následujících témat a aktivit:

- vytváření podmínek pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání (např. zajišťování odborné, materiální a finanční podpory, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků; pravidelná metodická setkání členů pedagogického sboru)
- technická bezbariérovost školy (vnější, vnitřní)
- výuka českého jazyka pro cizince

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické hodnoty ukazují, že **ZŠ v rámci ORP Jablonec nad Nisou zaostávají téměř ve všech hodnotách za průměrem LK a ČR.**

Základní školy využívají v rámci podpory inkluzivního / společného vzdělávání nejčastěji služeb následujících orgánů / organizací:

- Pedagogicko-psychologická poradna (100 % ZŠ)
- Orgán sociálně právní ochrany dětí (100 % ZŠ)
- Speciálně pedagogické centrum (100 % ZŠ)

Přibližně polovina ZŠ využívá služeb neziskových organizací a střediska výchovné péče. Méně než třetina škol využívá služeb školního poradenského pracoviště (úplného, neúplného).

Z hlediska kvality jsou nejlépe hodnoceny služby pedagogicko-psychologické poradny a školních poradenských pracovišť. Nejhorší hodnocení obdržely služby střediska výchovné

péče. Rozdíl v hodnocení kvality pracovišť z pohledu základních škol však není tak velký, jako v případě stanovisek mateřských škol.

V rámci pedagogického zajištění nedošlo v porovnání s předchozím šetřením MŠMT k výraznějším změnám, pouze o téměř 50 % vzrostl počet pedagogů ochotných začít využívat nové metody/postupy při vzdělávání heterogenních skupin žáků (vč. žáků se speciálními vzdělávacími potřebami).

B. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti

Oblast rozvoje čtenářské gramotnosti v ZŠ lze **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako oblast rozvíjející se**, výjimečně se některé témata již zařazují do oblasti **realizované**.

Za zcela realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- škola podporuje rozvoj čtenářské gramotnosti v rámci školních vzdělávacích programů a základní znalosti a dovednosti v oblasti čtenářské gramotnosti, vč. základní práce s textem
- ve škole existuje a/nebo je využívána knihovna
- učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti čtenářské gramotnosti a využívají je ve výuce

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v ZŠ patří převážně:

- nákup literatury a multimédií na podporu rozvoje čtenářské gramotnosti
- sdílení příkladů dobré praxe mezi pedagogy a školami
- podpora individuální práce s žáky s mimořádným zájmem o literaturu a tvůrčí psaní
- podpora vyššího stupně komplexního čtenářství
- materiálně-technické zabezpečení a využívání ICT na podporu rozvoje čtenářské gramotnosti

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- spolupráce s rodiči v oblasti čtenářské gramotnosti
- vytváření podnětného čtenářského prostředí, realizace mimovýukových akcí na podporu čtenářské gramotnosti
- realizace čtenářských kroužků, dílen

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné.

C. Podpora rozvoje matematické gramotnosti

Oblast rozvoje matematické gramotnosti v ZŠ lze **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako velmi dobře se rozvíjející oblast** směřující ve všech aktivitách a tématech k **realizované oblasti**.

Za téměř realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- ve škole je podporováno matematické myšlení žáků
- škola podporuje rozvoj matematické gramotnosti v rámci školního vzdělávacího programu
- učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické gramotnosti a využívají je ve výuce
- v oblasti rozvoje matematické gramotnosti jsou využívána interaktivní média a informační a komunikační technologie

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v ZŠ patří převážně:

- nákup literatury a multimédií na podporu rozvoje matematické gramotnosti
- podpora individuální práce s žáky s mimořádným zájmem o matematiku
- materiálně-technické zabezpečení na podporu rozvoje matematické gramotnosti

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- spolupráce s rodiči v oblasti matematické gramotnosti
- sdílení příkladů dobré praxe mezi pedagogy a školami
- realizace matematických kroužků, dílen
- realizace mimovýukových akcí na podporu rozvoje matematické gramotnosti a zvyšování motivace žáků

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné.

D. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

V této oblasti je možné přibližně třetinu témat hodnotit v případě ZŠ jako témata **rozvinutá**, úspěšně **rozvíjejících se** je polovina, zbytek témat má ještě významné rezervy

Za zcela realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- bezpečné prostředí ve škole pro rozvoj kreativity a iniciativy žáků a pro projevení názorů žáků
- škola podporuje klíčové kompetence k rozvoji kreativity podle RVP
- škola systematicky učí prvkům iniciativy a kreativity

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v ZŠ patří převážně:

- rozvoj učitelů
- sdílení příkladů dobré praxe mezi pedagogy a školami
- kritické myšlení, inovativní přístup, projektový přístup, nacházení řešení

- rozvoj finanční gramotnosti

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- konzultace, debaty, exkurze na podporu podnikavosti, iniciativy
- absence prostoru pro pravidelné sdílení zkušeností, nápadů
- školní projekty, fiktivní firmy, praktické aktivity

Doposud nerozvinutá témata jsou však v rámci této oblasti klíčová.

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné.

E. Podpora polytechnického vzdělávání

Oblast podpory polytechnického vzdělávání v ZŠ lze **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **stále jako pouze rozvíjející se oblast**. Kvalitativní posun oproti minulému šetření MŠMT (Šablony I) je minimální.

Za realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je ve škole realizováno podle RVP

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v ZŠ patří všechna ostatní témata řešené oblasti

Nejvýraznější prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- spolupráce s VŠ, SŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření
- spolupráce s místními firmami
- existence podnětného prostředí pro rozvoj polytechnického vzdělávání a motivace žáků
- individuální podpora žáků s mimořádným zájmem o polytechniku
- podpora předškolní polytechnické výchovy (spolupráce ZŠ a MŠ)
- absence výuky polytechnických oborů v cizím jazyce

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné.

HODNOCENÍ POTŘEB ZÁKLADNÍCH ŠKOL - VEDLEJŠÍ OBLASTI

Potřeby ZŠ byly dále hodnoceny v následujících vedlejších oblastech:

A. Jazykové vzdělávání

- B. Digitální kompetence pedagogických pracovníků
- C. Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence
- D. Kariérové poradenství pro žáky

Všechny vedlejší oblasti jsou stále v kategorii rozvíjejících se oblastí. Kvalitativní posun je oproti předchozímu šetření (Šablony I) minimální. Nejdynamičtěji se rozvíjí jazykové vzdělávání, oblast sociálních a občanských dovedností se nejvíce přibližuje kategorii realizované, přesto v této oblasti a také v oblasti digitálních kompetencí pedagogických pracovníků zaostávají školy v rámci ORP Jablonec nad Nisou za hodnotami LK a ČR.

A. Jazykové vzdělávání

Oblast rozvoje jazykové gramotnosti v ZŠ lze **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako rozvíjející se** s některými tématy, jejichž rozvoj je však minimální.

Za zcela nebo téměř realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- škola podporuje rozvoj jazykové gramotnosti v rámci školního vzdělávacího programu
- škola nakupuje a využívá učebnice, multimedia, cizojazyčnou literaturu, apod.
- učitelé rozvíjí své znalosti v oblasti cizích jazyků a aplikují je při výuce

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v ZŠ patří převážně:

- rozvoj chápání života v různých kulturách
- materiálně-technické zázemí
- interaktivní média, informační a komunikační technologie při výuce
- jazykové kroužky, jazykově podnětné prostředí, rozmanitost nabídky cizích jazyků
- jazyková gramotnost v ostatních (nejazykových) předmětech
- sdílení dobré praxe učitelů a škol

Nejvýraznější prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- spolupráce s rodiči
- vytváření příležitostí k rozvoji jazykové gramotnosti
- absence akcí pro žáky na podporu jazykové gramotnosti
- absence knihovny s cizojazyčnou literaturou pro žáky
- absence spolupráce s rodilými mluvčími

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné. Ve většině témat jsou hodnoty v rámci ORP Jablonec nad Nisou v porovnání s LK a ČR **příznivější**.

B. Digitální kompetence pedagogických pracovníků

Oblast rozvoje digitálních kompetencí pedagogických pracovníků v ZŠ Ize **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako rozvíjející se** s některými tématy, jejichž rozvoj je však minimální.

Za zcela nebo téměř realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- využívání PC učebny nebo počítačů při výuce
- práce s internetem (využívání zdrojů pro výuku, rozvoj povědomí o internetové bezpečnosti)

Nejvýraznější prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- širší využívání mobilních ICT při výuce (pedagogové)
- využití možnosti BYOD pro projektovou práci žáků

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné. Ve většině témat jsou hodnoty v rámci ORP Jablonec nad Nisou v porovnání s LK a ČR **méně příznivé**.

C. Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence

Oblast rozvoje sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí v ZŠ Ize **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako velmi dobře se rozvíjející oblast** směřující ve všech aktivitách a tématech k **realizované oblasti**.

Za zcela nebo téměř realizovaná lze považovat následující témata a aktivity:

- kultura komunikace mezi účastníky vzdělávání
- jisté a bezpečné používání informačních a komunikačních technologií
- etické hodnoty, pravidla společenského chování a komunikace
- vzájemná spolupráce učitelů, žáků, rodičů
- zapojení žáků do konstruktivního pracovního života, debaty, motivace k celoživotnímu učení, schopnosti žáků učit se, organizovat si čas, apod.

Mezi stále se rozvíjející témata a aktivity v ZŠ patří převážně:

- rozvoj sebereflexe a sebehodnocení žáků
- příprava na aktivní zapojení žáků do demokratické společnosti

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné. Ve většině témat jsou hodnoty v rámci ORP Jablonec nad Nisou v porovnání s LK a ČR **méně příznivé**.

D. Kariérové poradenství pro žáky

Oblast rozvoje kariérového poradenství pro žáky v ZŠ lze **celkově hodnotit** v rámci ORP Jablonec nad Nisou **jako rozvíjející se oblast**.

Za nejlépe rozvíjející se témata a aktivity lze hodnotit:

- kariérové poradenství koordinuje v rámci ZŠ jeden pracovník, zapojují se pedagogové i externí pracovníci
- je poskytováno zejména žákům vyšších ročníků
- probíhá ve spolupráci s rodiči
- individuální poradenství je poskytováno všem žákům, vč. žáků se SVP

Prostor pro zlepšení je zejména v následujících tématech či aktivitách:

- poskytování kariérového poradenství v průběhu celé školní docházky
- zařazení kariérového poradenství do průřezových témat a rozvoje osobnosti žáků
- zařazení kariérového poradenství do ŠVP

Obdobné trendy jsou patrné jak na úrovni Libereckého kraje, tak i na úrovni celé ČR. Statistické rozdíly při porovnávání ORP Jablonec nad Nisou, LK a ČR nejsou významné. Ve všech tématech jsou hodnoty v rámci ORP Jablonec nad Nisou v porovnání s LK a ČR **příznivější**.

3.1.4 Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluзивity v mezinárodním srovnání

A. Mezinárodní šetření PISA 2018 (shrnutí za ČR)

(Zdroj: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Publikace/PISA_2018_country_note.pdf)

Šetření PISA hodnotí znalosti a dovednosti 15letých žáků v zemích OECD a provádí mezinárodní srovnání úrovně znalostí a dovedností. Šetření probíhá 1x za 3 roky. Aktuální je tedy šetření provedené v roce 2018.

V šetření jsou hodnoceny znalosti a dovednosti v čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti a dále je posuzovány atributy úspěšnosti žáků a školní klima.

Pozn.: Na jaře r. 2022 proběhlo šetření PISA 2022 zaměřené zejména na matematiku a tvůrčí myšlení. Zveřejnění výsledků z tohoto šetření je plánované na závěr roku 2023, resp. začátek roku 2024.

- **Čtenářská gramotnost**

Ve čtenářské gramotnosti dosáhlo **79 % žáků** v České republice **alespoň druhé gramotnostní úrovně**¹. Tito žáci rozpoznají hlavní myšlenku středně dlouhého textu, naleznou informaci na základě jasně daných, i když někdy složitějších, pokynů a s podporou dovedou posoudit celkový záměr středně dlouhého textu.

Přibližně **8 % žáků** dosahuje ve čtení **vynikajících výsledků**, což znamená, že v testu čtenářské gramotnosti tito žáci dosáhli úrovně 5 a 6. Na těchto úrovních jsou žáci schopni porozumět dlouhým textům, pracovat s pojmy, které jsou abstraktní a náročné na porozumění, a rozlišovat mezi fakty a názory na základě nepřímých náznaků týkajících se obsahu nebo zdroje informací. Ve 20 vzdělávacích systémech, z nichž 15 je v zemích OECD, dosáhlo více než 10 % patnáctiletých žáků vynikajících výsledků.

- **Matematická gramotnost**

V České republice dosáhlo **80 % žáků druhé a vyšší matematické gramotnostní úrovně**. Tito žáci dokážou interpretovat a posoudit, jak lze (jednoduchý) problém vyjádřit matematicky, a to i bez jasného zadání. V zemích OECD dosáhlo alespoň druhé matematické gramotnostní úrovně v průměrně 76 % žáků.

Přibližně **13 % žáků** dosáhlo **páté a vyšší matematické gramotnostní úrovně**. Nejvyšší podíly žáků dosahujících těchto úrovní byly zjištěny v těchto šesti asijských zemích nebo ekonomických regionech: vybrané provincie Číny (více než 44 %), Singapur (téměř 37 %), Hong Kong (Čína) (29 %), Macao (téměř 28 %), Tchajwan (více než 23 %) a Korea (více než 21 %). Tito žáci dovedou matematicky popsat složité jevy a umí vybrat, porovnat a vyhodnotit vhodné způsoby jejich řešení.

- **Přírodovědná gramotnost**

Přibližně **81 % žáků** dosáhlo **druhé a vyšší přírodovědné gramotnostní úrovně**. Tito žáci dokážou správně vysvětlit známé přírodní jevy a v jednoduchých případech dovedou své znalosti použít k vytvoření závěru vyvozeného z dostupných dat.

Přibližně **8 % žáků** dosahuje v oblasti přírodovědy **vynikajících výsledků**, což znamená, že jejich dovednosti jsou na 5. a 6. gramotnostní úrovni. Tito žáci jsou schopni tvořivě a samostatně používat své přírodovědné znalosti v nejrůznějších situacích, dokonce i v těch neznámých.

¹ Šetření PISA hodnotí žáky v celkem 10 gramotnostních úrovních (-1c, 1c, 1b, 1a, 2, 3, 4, 5, 6) - čím vyšší číslo, tím vyšší úroveň znalostí a dovedností.

- **Spravedlivost a socioekonomický status**

V šetření PISA 2018 dosahují **zvýhodnění žáci** v České republice ve **čtení lepších výsledků než žáci znevýhodnění**. Tento rozdíl je větší než průměrný rozdíl mezi těmito dvěma skupinami v zemích OECD. Oproti šetření z r. 2009 se tento rozdíl ještě prohloubil.

Přibližně **19 % zvýhodněných žáků** a pouze **2 % znevýhodněných žáků** v České republice dosahuje ve čtenářské gramotnosti v PISA 2018 **vynikajících výsledků**. V průměru zemí OECD dosahuje ve čtení vynikajících výsledků 17 % zvýhodněných žáků a 3 % znevýhodněných žáků.

Socioekonomický status silně ovlivňuje výsledky matematické a přírodovědné gramotnosti ve všech zemích PISA. V České republice v PISA 2018 vysvětluje **18 % rozdílu ve výsledcích z matematiky** (v průměru zemí OECD je to 14 %) a **17 % rozdílu ve výsledcích z přírodovědy** (v průměru zemí OECD je to 13 %).

Přibližně **9 % znevýhodněných žáků** v České republice se zařadilo mezi **čtvrtinu nejúspěšnějších žáků ve čtení**, což naznačuje, že v případě čtenářských dovedností nemusí být status znevýhodnění pro žáka vždy určující. V zemích OECD se mezi **nejlepší žáky ve čtení** zařadilo **11 % znevýhodněných žáků**.

V České republice jsou vynikající a méně úspěšní žáci zastoupeni v jistých druzích a typech škol častěji, než v průměru OECD.

- **Spravedlivost a pohlaví**

V **matematické gramotnosti** dosáhly české **dívky podobného výsledku jako čeští chlapci**. Rozdíl čtyř bodů ve prospěch chlapců je nepatrně méně než činí průměrná hodnota rozdílu mezi dívkami a chlapci v průměru zemí OECD (5 bodů).

V **přírodovědné gramotnosti** v šetření PISA 2018 dosahují dívky v zemích OECD průměrně mírně lepších výsledků (o dva body), v **České republice** jsou **výsledky dívek a chlapců srovnatelné**.

Jeden ze sedmi českých chlapců s vynikajícími výsledky v matematické a přírodovědné gramotnosti očekává, že bude ve 30 letech pracovat jako inženýr nebo specialista v oblasti přírodních věd. U dívek je to méně než jedna z deseti. Přibližně tři z deseti dívek s vynikajícími výsledky očekávají, že budou pracovat ve zdravotnictví, zatímco u chlapců s vynikajícími výsledky jde o jednoho z devíti. Pouhých 8 % chlapců a 1 % dívek v České republice očekává, že budou pracovat v oblasti ICT.

- **Školní klima v ČR**

V odpovědích **30 % českých žáků uvedlo**, že je **vystaveno nevhodnému chování ze strany spolužáků nejméně několikrát měsíčně**, průměr v zemích OECD je 23 %. Přesto 89 % českých žáků (a 88 % žáků v zemích OECD) souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo s tím, že je dobré pomáhat žákům, kteří se nemohou bránit.

Přibližně **29 % českých žáků** (průměr OECD je 26 %) **uvedlo**, že v každé hodině nebo ve **většině hodin českého jazyka a literatury** musí jejich **učitel čekat dlouho, než se žáci uklidní**.

Průměrně ve všech zemích OECD ve dvou předcházejících týdnech před testováním PISA bylo celý den za školou 21 % žáků a 48 % žáků přišlo do školy pozdě. V České republice bylo celý den za školou 10 % žáků a 54 % žáků během tohoto období přišlo do školy pozdě. Ve většině zemí a ekonomických regionech chodili šikanovaní žáci častěji za školu, zatímco **žáci, kteří mají rádi školu**, zažívali **lepší kázeň** v hodinách, měli **lepší výsledky** ve čtenářském testu a dostávalo se jim **větší emoční podpory** od rodičů, **chodili za školu s menší pravděpodobností**.

Asi **55 % žáků v České republice** (průměr OECD je 74 %) **souhlasilo** nebo rozhodně souhlasilo s tím, že **na jejich učitelé bylo vidět, že má z výuky radost**. Ve většině zemí a ekonomických regionů, včetně České republiky, **dosáhli žáci vyššího skóre** ve čtenářské gramotnosti, když **vnímali nadšení svého učitele**.

V České republice uvedlo 52 % žáků, že jejich spolužáci navzájem spolupracují (průměr OECD je 62 %), a 28 % uvedlo, že si navzájem konkurují (průměr OECD je 50 %).

Asi **19 % českých žáků** (průměr OECD je 16 %) **souhlasilo** nebo rozhodně souhlasilo s tím, že se **ve škole cítí osamělí**.

- **Vnímání života a učení 15letými žáky**

Na desetibodové stupnici uvádělo 65 % českých žáků (průměr OECD je 67 %), že jsou se svým životem spokojeni (žáci, kteří uvedli hodnotu 7 až 10 na desetibodové stupnici).

Přibližně 86 % žáků v České republice uvedlo, že se někdy nebo vždy cítí šťastní, a asi 7 % žáků uvedlo, že se vždy cítí smutní. Ve většině zemí **častěji žáci vykazovali pozitivní pocity**, když uváděli **silnější pocit sounáležitosti se školou a větší míru spolupráce mezi žáky**. A naopak častěji vyjadřovali smutek, když byli častěji vystaveni nevhodnému chování ze strany spolužáků.

82 % českých žáků souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo s tím, že obvykle najdou řešení složitých situací (průměr OECD je 84 %), a 59 % souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo s tvrzením, že když selžou, obávají se, co si ostatní o nich pomyslí (průměr OECD je 56 % žáků). Téměř ve všech vzdělávacích systémech, včetně České republiky, **dívky projevily větší strach z neúspěchu než chlapci**, a tento rozdíl mezi chlapci a dívkami byl mezi žáky s nejlepšími výsledky výrazně větší.

Většina žáků v zemích OECD disponuje růstovým myšlením (nesouhlasili nebo rozhodně nesouhlasili s tvrzením: *Tvoje inteligence je něco, co na sobě nemůžeš příliš změnit.*). V **České republice** disponuje růstovým myšlením **52 % žáků**.

SHRNUTÍ ŠETŘENÍ PISA 2018 V ČR

Souhrnně dosahují žáci z ČR v gramotnostech lepších výsledků než je průměr OECD i EU.

Výsledek žáků v České republice se výrazně neliší od průměru OECD ve čtenářské gramotnosti, v matematické a přírodovědné gramotnosti je jejich výsledek lepší než průměr OECD.

V porovnání s průměrem OECD je **obdobný podíl žáků** v České republice na **nejvyšších gramotnostních úrovních** (úroveň 5 a 6), avšak **větší podíl žáků** dosáhl **minimální gramotnostní úrovně** (úroveň 2 nebo nižší) ve všech třech oblastech.

B. Mezinárodní šetření TALIS 2018 za ČR

(Zdroj:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%20a1et%C5%99en%C3%AD/Na-rodni-zprava-TALIS-2018_rozsirene_vydani.pdf)

Šetření TALIS mapuje v mezinárodním kontextu názory a postoje učitelů a ředitelů škol k tématům profesního rozvoje, výuky, pedagogického vedení apod. Základní modul šetření TALIS4 je zaměřen na úroveň ISCED 2 (mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání podle UNESCO), která v České republice odpovídá druhému stupni základní školy a nižšímu stupni víceletého gymnázia.

SHRNUTÍ ZÁVĚRŮ

- **Profesní rozvoj a sebedůvěra učitelů**

Subjektivně vnímaná **profesní zdatnost českých učitelů je v oblasti motivace a aktivního zapojování žáků do výuky** v **porovnání s EU velmi podprůměrná** a patří k nejnižším v rámci celého šetření TALIS. Ve srovnání s šetřením TALIS 2013 však v TALIS 2018 v této oblasti došlo k výraznému zlepšení.

Čeští učitelé jsou pozitivněji naladěni na účast na aktivitách profesního rozvoje ve srovnání s jejich kolegy ze zemí EU – ve výrazně nižší míře vnímají jako překážku v účasti na aktivitách profesního rozvoje např. nedostatek motivace či nedostatečnou podporu ze strany zaměstnavatele.

K nejrozšířenějším **formám profesního rozvoje** mezi českými učiteli patří četba odborné literatury a kurzy či semináře prezenčního charakteru (uvedlo více než 80 % učitelů). Obě tyto aktivity se v České republice vyskytují významně častěji než v průměru zemí EU. Naopak podprůměrný podíl učitelů se zúčastnil vzdělávacích konferencí (28 %, průměr EU 43 %) či online kurzů (24 %, průměr EU 34 %).

Činnosti profesního rozvoje, které měly nejpozitivnější vliv na výuku učitelů, byly českými učiteli nejčastěji charakterizovány takto: **vycházely z mých předchozích vědomostí, měly srozumitelnou strukturu, vhodně se soustředily na obsah potřebný k výuce mých předmětů**. V mezinárodním srovnání čeští učitelé **méně často** uvádí charakteristiky aktivního učení, jako je **možnost procvičit si aplikování nových postupů a poznatků ve třídě** (73 %, průměr EU 84 %) a **možnost kolaborativního učení** (30 %, průměr EU 72 %).

Od roku 2013 výrazně stoupl podíl českých učitelů, kteří se zúčastnili aktivit profesního rozvoje zaměřeného na **výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami** (z 24 % na 53 %). Potřebu profesního rozvoje v této oblasti deklaruje 55 % českých učitelů. Naopak se snížil podíl učitelů, kteří se vzdělávali v oblasti využívání ICT ve výuce.

V ČR se ve srovnání s EU **výrazně méně využívá týmová výuka**. Ve třídě společně s jinými učiteli vyučuje alespoň jednou za měsíc pouze 7 % českých učitelů (průměr EU 26 %). 61 % českých učitelů společnou výuku nepraktikuje nikdy (průměr EU 45 %).

V ČR se během své praxe všichni učitelé (99 %) setkali s nějakou formou zpětné vazby, nejčastěji ji obdrželi od ředitele školy nebo členů týmu vedení školy (95 % učitelů). 73 % učitelů v České republice uvádí pozitivní **dopad zpětné vazby na svůj styl výuky** (u učitelů mladších 30 let je to 82 %). V průměru zemí EU deklaruje pozitivní dopad zpětné vazby 66 % učitelů.

- **Vnímané překážky výuky**

Nedostatek učitelů s kompetencí učit žáky se speciálními vzdělávacími potřebami považují ředitel škol za překážku, která do brání poskytování kvalitní výuky.

Jako nejčastější **překážku pro poskytování kvalitní výuky** je řediteli vnímán nedostatek podpůrného personálu, nedostatek času pro pedagogické vedení a již zmíněný nedostatek učitelů s kompetencí učit žáky se SVP.

Nižší úroveň vzdělanosti učitelů pro práci s **nadanými žáky**. Čeští učitelé rovněž vykazují nejnižší míru připravenosti na výuku v této oblasti, což může představovat významnou překážku v zavádění inkluzivního prostředí v českých školách.

- **Proměny výuky**

Výrazně podprůměrný ve srovnání s průměrem EU je podíl **českých učitelů, kteří se cítili připraveni na výuku průřezových dovedností** (28 %), a to i přesto, že necelá polovina učitelů v ČR (47 %) měla tuto oblast zahrnutou ve svém formálním vzdělávání (u začínajících učitelů činí tento podíl 67 %). Zde lze spatřovat možnou překážku rozvoje nadpředmětových dovedností a klíčových kompetencí.

Čeští učitelé ve velké míře využívají strategie podporující jasnost a srozumitelnost výuky, avšak jen **málo využívají strategie aktivující u žáků náročnější kognitivní procesy** (strategie často spojené se skupinovou prací či řešením problémů) a **jen zřídka žákům ve výuce umožňují samostatnou práci po delší časové období či využití informačních a komunikačních technologií**.

Nízká **otevřenost vůči inovacím** z pohledu učitelů. Pozitivněji vnímají otevřenost změnám učitelé s délkou praxe do 5 let (v porovnání s učiteli s praxí nad 5 let). Otevřenost školy inovacím však pozitivněji než v průměru EU vnímají čeští ředitelé.

- **Učitelská profese**

Učitelská profese byla **první kariérní volbou** pro 68 % českých učitelů. Zatímco mezi zkušenými učiteli (s praxí nad 5 let) činí tento podíl 71 %, u začínajících učitelů s praxí do 5 let je to pouhých 54 %.

Celých 90 % učitelů v ČR je dle svého vyjádření **ve svém zaměstnání celkově spokojeno** a 58 % českých učitelů se domnívá, že výhody učitelského povolání jednoznačně převažují nad

jeho nevýhodami (průměr EU 71 %). Mezi mladšími učiteli do 30 let je tento podíl výrazně vyšší (68 %) než mezi jejich kolegy staršími 50 let (52 %). Učitelskou profesí by si znovu zvolili tři čtvrtiny českých učitelů.

Volba učitelské profese je v České republice podmíněna především motivy společenského charakteru, jako je možnost **ovlivnit rozvoj dětí a mládeže či být prospěšný pro společnost**. V podstatně nižší míře jsou učitelé motivováni aspekty učitelské profese, jako je jistota práce, spolehlivý příjem či stabilní kariéra (převaha společenských motivů).

V České republice, stejně jako v celé řadě dalších evropských zemí, **smýšlejí učitelé o svém povolání méně pozitivně, než jak je vnímá společnost**. Pouhých 16 % českých učitelů se domnívá, že si společnost váží profese učitele, přičemž tento podíl je vyšší mezi začínajícími učiteli (21 %).

Každý desátý učitel v ČR pociťuje v práci do velké míry **stres**. Započítáme-li i učitele, kteří pociťují stres docela, jedná se o celou **třetinu učitelů** v českých školách. Míra pociťovaného stresu je o něco nižší u mužů. Nejčastěji uváděným **zdrojem stresu** je v České republice příliš mnoho administrativní práce (uvádí 61 % učitelů, průměr EU 53 %).

V České republice je se svým platem spokojen výrazně nižší podíl učitelů (28 %), než je tomu v průměru ostatních zemí EU (38 %). 10 % učitelů v ČR by rádo přešlo, kdyby to bylo možné, na jinou školu (mezi učiteli do 30 let věku se jedná o 15 %). 91 % učitelů v České republice práce na jejich škole těší a 87 % učitelů by **doporučilo** svou školu jako dobré pracoviště.

- **Vedení školy**

Čeští ředitelé mají v mezinárodním srovnání **výjimečně vysokou míru autonomie** při rozhodování o lidských zdrojích, rozpočtu, pravidlech a postupech ve škole i kurikulu a výuce. Více než 90 % z nich uvedlo, že hrají klíčovou roli při rozhodování o jmenování či přijímání učitelů, propouštění učitelů, stanovování nástupních platů, využívání prostředků z rozpočtu školy, zvyšování platů učitelů nebo přijímání žáků do školy.

Čeští **ředitelé jsou zavaleni administrativní prací**. Oproti svým kolegům v Evropské unii se větší podíl ředitelů často či velmi často věnuje v práci kontrole postupů a výstupů školní administrativy (86 % oproti 73 % v EU), administrativním úkonům a schůzkám věnují v průměru 40 % pracovního času (nejvíce v rámci celé EU) a pro 93 % ředitelů je přemíra administrativní práce zdrojem stresu.

I navzdory výše uvedenému **jsou v práci čeští ředitelé relativně spokojeni**. V mezinárodním srovnání patří Česká republika k zemím, v nichž ředitelé vyjadřují nejvyšší míru spokojenosti s pracovním prostředím, profesí jako takovou i podmínkami své smlouvy, v pozici ředitele pracují v průměru déle (12,2 let) než jejich kolegové v EU (9,4 let) a rádi by ve své pozici také nadále setrvali delší dobu (8,8 let) než ředitelé v EU (7,5 let). Více než třetina ředitelů (37 %) je spokojena s platem, který za svoji práci dostávají, což se však významně neliší od průměru EU (42 %).

Spolupráce ředitelů s řediteli jiných škol je spíše výjimečná. V rámci EU je v ČR nejnižší podíl ředitelů, kteří často či velmi často spolupracují na obtížných pracovních úkolech s řediteli jiných škol (18 % oproti 38 % v EU).

Rodiče a zákonní zástupci žáků jsou málo zapojováni do života školy.

C. Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2020/2021

(Výroční zpráva České školní inspekce, zdroj:

1. https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%20zpr%20a1vy/VZ-CSI-2018-2019.pdf
2. https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%20zpr%20a1vy/Vyrocnizprava-Ceske-skolni-inspekce-2019-2020_zm.pdf
3. https://www.csicr.cz/CSICR/media/Elektronicke-publikace/2021/Vyrocnizprava_Ceske_skolni_inspekce_2020_2021/resources/_pdfs/_VZ_2020-21_.pdf

Česká školní inspekce vydává výroční zprávy za každý školní rok. V těchto zprávách zveřejňuje závěry a doporučení ve všech oblastech vzdělávání. Pro účely zpracování podkladů pro MAP budou převzaty závěry a doporučení, které se týkají:

- předškolního vzdělávání
- základního vzdělávání
- základního uměleckého vzdělávání
- zájmového vzdělávání

Zjištění budou uvedena ve srovnání se závěry školního roku 2019/2020.

1. Předškolní vzdělávání

Pozn.: červeně podbarvené položky jsou ve srovnání s obdobím 2019/2020 nové!

Pozitivní zjištění

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none"> • respektován rovný přístup ke vzdělávání • zkvalitnění materiálních podmínek předškolního vzdělávání • pozitivní vyšší využívání informačních a komunikačních technologií (i v souvislosti s opatřeními v období pandemie Covid-19) • zpracovávání koncepční záměrů do ŠVP • podporovány a rozvíjeny sociální kompetence dětí • rozvíjející se společné vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> • lepší organizace vzdělávání, vč. personálního zajištění • vytváření rovných příležitostí ke vzdělávání • zlepšuje se integrace dětí se SVP, pozice asistenta přispívá ke kvalitě vzdělávacího procesu • rozvíjející se komunikace (pravidla, kompetence) všech aktérů vzdělávání • školy aktivně vyhledávají finanční zdroje pro zlepšování vybavenosti (personální, technické) • školy stále aktivněji spolupracují se zřizovateli

Negativní zjištění

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none"> • nedaří se zvýšit podíl dětí zapojených do předškolního vzdělávání • neklesá podíl dětí s odkladem školní docházky • nižší míra individuálního přístupu k dětem s cílem omezení odkladů • nízká míra komunikace MŠ a ZŠ při zajištění plynulého přechodu dětí z MŠ do ZŠ 	<ul style="list-style-type: none"> • nedaří se zvýšit podíl dětí zapojených do předškolního vzdělávání • mírně klesá podíl učitelů s odbornou kvalifikací • v organizaci vzdělávání a v uplatňovaných metodách a formách práce přetrvávají nedostatky

<ul style="list-style-type: none"> • stálý pokles učitelů s odbornou kvalifikací • nízká míra sebevzdělávání pedagogů MŠ • formálně používané evaluační metody • školám se nedaří nastavit efektivní systém vyhodnocování pokroků jednotlivých dětí a individualizovat systém vzdělávání • absence společného postupu školy a rodičů pro individuální podporu a další rozvoj dítěte • rezervy škol v metodách a organizaci vzdělávacího procesu 	<ul style="list-style-type: none"> • často chybí stanovení cílů vzdělávání • snižující se úroveň vyhodnocování činnosti školy jako celku – chybí kontrola zavádění metod a forem vedoucích i individualizaci vzdělávání a zkvalitnění průběhu vzdělávání • nízká míra odborného a metodického vedení učitelů (i začínajících) • kontrolní činnost neprobíhá s důrazem na zvyšování úrovně pedagogického procesu • přetrvávají výrazné rozdíly v zajišťování podmínek pro děti mladší 3 let • školám se nedaří nastavit efektivní systém vyhodnocování pokroků jednotlivých dětí a individualizovat systém vzdělávání
--	--

Doporučení pro školy

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none"> • využívat technologie a dovednosti získané v rámci distanční výuky • systematicky vyhodnocovat pedagogické kompetence • zkvalitňování pedagogické diagnostiky, zlepšovat připravenost dětí pro nástup do ZŠ • porovnávat vlastní hodnocení s externím hodnocením (ČŠI); přijímat nápravná opatření • posilovat pedagogické kompetence učitelů • rozvoj spolupráce s rodiči na individualizaci vzdělávání • vyhodnocovat výsledky vzdělávání • zavést pravidelný dialog se ZŠ (identifikace podmínek a příčin úspěchu a neúspěchu dětí v první třídě ZŠ – vazba na vzdělávání v MŠ) 	<ul style="list-style-type: none"> • posilování pedagogického řízení školy • sebevzdělávání ředitelů s orientací na individualizaci vzdělávání a pedagogický proces • porovnávat vlastní hodnocení s externím hodnocením (ČŠI); přijímat nápravná opatření • zlepšování pedagogických kompetencí učitelů • systematicky vyhodnocovat pedagogické kompetence • zkvalitňování pedagogické diagnostiky, zlepšovat připravenost dětí pro nástup do ZŠ • komunikace s rodiči, zapojování rodičů • zkvalitnit plánování na úrovni školy i třídy • věnovat pozornost pobytu venku • zefektivnit využívání nepřímé pedagogické činnosti učitelů (příprava na vzdělávání, pedagogická diagnostika, individualizace vzdělávání)

Doporučení pro zřizovatele

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none"> • propojení se sociálními službami (depistáž) • zajistit dostatečnou kapacitu (dle demografického vývoje) • komunikovat se školou o koncepčních záměrech a strategiích • zajistit potřebné technické vybavení pro případné distanční vzdělávání dětí v povinném předškolním vzdělávání a komunikaci s rodiči • omezovat povolování výjimky z počtu dětí na třídu 	<ul style="list-style-type: none"> • propojení se sociálními službami (depistáž) • zajistit dostatečnou kapacitu (dle demografického vývoje) • poskytnout finanční podporu na materiální vybavení tříd (zejména pro děti mladší tří let) • komunikovat se školou o koncepčních záměrech a strategiích • sledovat, zda ředitel školy pracuje s výstupy z inspekční činnosti • zapojit se do hodnocení školy • omezovat povolování výjimky z počtu dětí na třídu

2. Základní vzdělávání

Pozitivní zjištění

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">• stabilizovaná síť ZŠ reagující na kapacitní potřeby a poptávku po alternativních formách vzdělávání• zlepšení digitálních kompetencí učitelů a žáků (souvislost s distanční výukou)• využívání on-line nástrojů při výuce, komunikaci, zapojování žáků se SVP)• spolupráce vyučujících s asistenty pedagoga• výrazný pozitivní posun při zajištění a realizaci distanční výuky• poměrně vysoký počet škol využívající formativní hodnocení	<ul style="list-style-type: none">• plnění doporučení při vzdělávání žáků se SVP• spolupráce vyučujících s asistenty• daří se integrace žáků s lehkým mentálním postižením• rostou veřejné výdaje na základní vzdělávání• převažují dobré materiální podmínky• příznivý průměrný počet žáků ve třídách• zapojování žáků do soutěží a olympiád

Negativní zjištění

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">• špatná kvalita pedagogického řízení a spolupráce aktérů• negativní faktory ovlivňující kvalitu pedagogického řízení (administrativní náročnost, nedostatečný profesní rozvoj ředitelů škol, nezáměr o funkci ředitele školy)• nedostatek aprobovaných pedagogů (i ve vazbě na odchody pedagogů do důchodu)• nedaří se identifikovat nadané žáky• zvyšující se nároky na pedagogy ve spojení s rostoucím počtem žáků se SVP• vysoký počet žáků nezapojených do distanční výuky• absence vzdělávacích postupů podporujících kreativitu, sebedůvěru, objevování• přetrvávající hodnocení žáků formou známkování• neochota učitelů základních škol k zjednodušení či redukci obsahu jimi vyučovaného předmětu v ŠVP• negativní dopady dlouhodobé realizace vzdělávání distančním způsobem na vzdělávací výsledky žáků, specificky pak v případě žáků se SVP a žáků ohrožených školním neúspěchem• nedostatečná kvalita vybavenosti žáků a škol digitální technikou• nedodržování pravidel kybernetické bezpečnosti při realizaci distančního vzdělávání	<ul style="list-style-type: none">• rostoucí počet škol se špatně nastavenými procesy řízení• specializované činnosti (výchovní poradce, metodik prevence, aj.) nejsou ustaveny ve všech školách (kumulace funkcí)• je uplatňovaná pouze nízká škála evaluačních nástrojů• žáci nejsou vedeni k posouzení úrovně svých znalostí a znalostí spolužáků• nejsou využívány příležitosti pro rozvoj exekutivních funkcí (plánování, hodnocení žáků)• není uplatňována individualizace a diferenciací výuky ve vazbě na vzdělávací potřeby žáků• nízká očekávání učitelů vůči některým skupinám žáků• nedaří se identifikovat nadané žáky• problematické prostorové a materiálové podmínky

Doporučení pro školy

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">• zavádění systému sdíleného vedení, týmové vedení školy• motivovat a zajistit další vzdělávání (kvalifikaci) učitelů a vedení školy• podporovat spolupráci učitelů• podporovat učitele ve směřování vlastního profesního rozvoje• aplikaci získaných znalostí a dovedností v každodenním vzdělávacím procesu• zaměřením se na skupiny žáků s rozličnými vzdělávacími potřebami• podporovat začínající pedagogy• pokračovat v rozvoji digitálních kompetencí pedagogů a v jejich efektivním využívání v pedagogické praxi• zlepšení psychohygieny a zvýšení pohody učitelů a dalších pracovníků školy• nastavit funkční systém řízení pedagogických procesů• využívat formativní hodnocení (podpora motivace žáků a zkvalitňování výsledků)• rozvoj kompetencí učitelů v oblasti individualizace• poskytovat učitelům zpětnou vazbu v oblasti využívání metod a forem práce v pedagogickém procesu• zajistit specializované činnosti (výchovní poradce, školní metodik prevence, aj.)• zkvalitnit identifikaci nadaných žáků a poskytnout jim podporu• vyhodnocovat školní vzdělávací programy a úroveň dosažených kompetencí• aktivně pracovat se ŠVP a průběžně vyhodnocovat• využívat externí formy hodnocení• včasná prevence rizikového chování žáků (motivovat i rodiče)• napomáhat pravidelné účasti žáků se sociokulturně znevýhodněného prostředí na vzdělávání• maximalizace efektivního využívání digitální techniky, která byla propůjčena žákům ze strany škol (je nutné věnovat pozornost kyberbezpečnosti)	<ul style="list-style-type: none">• zavádění systému sdíleného vedení, týmové vedení školy• motivovat a zajistit další vzdělávání (kvalifikaci) učitelů a vedení školy• podporovat spolupráci učitelů• podporovat učitele ve směřování vlastního profesního rozvoje• vést učitele k zaměření na skupiny žáků s rozličnými vzdělávacími potřebami• podporovat začínající pedagogy• rozvoj digitálních kompetencí pedagogů• zlepšení psychohygieny a zvýšení pohody učitelů• nastavit funkční systém řízení pedagogických procesů• využívat formativní hodnocení (podpora motivace žáků a zkvalitňování výsledků)• rozvoj kompetencí učitelů v oblasti individualizace• poskytovat učitelům zpětnou vazbu v oblasti využívání metod a forem práce v pedagogickém procesu• zajistit specializované činnosti (výchovní poradce, školní metodik prevence, aj.)• zkvalitnit identifikaci nadaných žáků a poskytnout jim podporu• vymezení jasných kompetencí učitelů a asistentů pedagoga• vyhodnocovat školní vzdělávací programy a úroveň dosažených kompetencí• aktivně pracovat se ŠVP a průběžně vyhodnocovat• využívat externí formy hodnocení• včasná prevence rizikového chování žáků (motivovat i rodiče)• napomáhat pravidelné účasti žáků se sociokulturně znevýhodněného prostředí na vzdělávání

Doporučení pro zřizovatele

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">komunikovat se školou o koncepčních záměrech a strategiíchkontrolovat, zda ředitel realizuje přijatá opatřenípodporovat kombinaci interního a externího hodnocení a inspekční činnosti ČŠIsledovat a vyhodnocovat výsledky žákůreagovat na aktuální potřeby školpodporovat realizaci společných vzdělávacích a školicích programů pro personál školypodporovat pravidelnou docházku žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředípodporovat získávání dalších finančních prostředků na rozvoj škol	<ul style="list-style-type: none">komunikovat se školou o koncepčních záměrech a strategiíchkontrolovat, zda ředitel realizuje přijatá opatřenípodporovat kombinaci interního a externího hodnocení a inspekční činnosti ČŠIsledovat a vyhodnocovat výsledky žákůreagovat na aktuální potřeby škol v rámci MAPpodporovat realizaci společných vzdělávacích a školicích programů pro personál školypodporovat pravidelnou docházku žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí

3. Základní umělecké vzdělávání

Pozitivní zjištění

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">přes uzavření škol pro prezenční výuku nedošlo k významnému poklesu počtu žáků zapojených do základního uměleckého vzděláváníúspěšná distanční výukavysoká účast žáků na distanční výuce (potvrzení značného zájmu žáků)vysoká úroveň motivace žákůinvestice ZUŠ do techniky v souvislosti s distanční výukouzvýšení digitálních kompetencí pedagogů ZUŠ	<ul style="list-style-type: none">dlouhodobě stabilizovaný segment vzdělávacího systému (trvale pozitivní výsledky)vysoká úroveň motivace žákůspolupráce s absolventy ZUŠ, vnějšími partnery, vč. špičkových umělcůmezioborové projekty, autorské projektyvýrazné zlepšení materiálních a prostorových podmínekAsociace ZUŠ poskytuje významnou metodickou a organizační podporusnaha o rozšiřování nabídky nových oborůvýraznější používání prostředků ICT v důsledku pandemie Covid-19dobrá spolupráce s vnějšími subjektyorganizace vlastních výstav a soutěží

Negativní zjištění

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">absence hospitací na distanční výuce – snižování hodnocení učitelůnedostatečná výměna zkušeností z distanční výukyabsence získávání zpětné vazby od rodičů (distanční výuka)	<ul style="list-style-type: none">absence sebehodnocení žákůnedostatečná diferenciacce učiva ve spojených ročníchv některých ZUŠ je neodpovídající prostorové a technické zázemí - snižování kvality výuky

Doporučení pro školy

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none"> rozvíjet manažerské dovednosti ke zvyšování efektivity řízení, poskytování zpětné vazby vyučujícím, průběžně inovovat procesy řízení nastavit systém autoevaluace školy podpora DVPP uplatňovat formativní hodnocení žáků a žakovských kolektivů zapojení inovativních metod a informačních technologií do výuky 	<ul style="list-style-type: none"> realizovat stanovené koncepční záměry školy vést učitele ke stanovování cílů a vyhodnocování práce jednotlivých hodin uplatňovat formativní hodnocení žáků a žakovských kolektivů zaměřit se na pravidelné hodnocení, včetně sebehodnocení a hodnocení vrstevnického

Doporučení pro zřizovatele

2020/2021	2019/2020
<ul style="list-style-type: none"> trvale zkvalitňovat materiálové a prostorové podmínky podporovat efektivní rozvoj činnosti škol, jejich zapojení do oborových i mezioborových projektů a spolupráci s dalšími subjekty v místě i s vnějšími profesními a sociálními partnery 	<ul style="list-style-type: none"> trvale zkvalitňovat materiálové a prostorové podmínky usilovat o zlepšení technického stavu učeben, vč. speciálních učeben (multimediálních) podporovat pedagogy ZUŠ a jejich další vzdělávání

4. Zájmové vzdělávání

Hodnocení zájmového vzdělávání není ve zprávě České školní inspekce za školní rok 2020/2021 uvedeno z důvodu podstatného omezení činnosti z důvodu zavedení protiepidemiologických opatření proti pandemii Covid-19.

V dokumentu ponechána komparace závěrů zjištění ČŠI za školní roky 2018/2019 a 2019/2020.

Pozitivní zjištění

2018/2019	2019/2020
<ul style="list-style-type: none"> efektivní spolupráce školských zařízení s vnějšími partnery s pozitivním dopadem na kvalitu života v regionu, udržování místních tradic a kulturního dědictví mírný nárůst počtu asistentů pedagoga v zájmovém vzdělávání - zapojení žáků se SVP převažující příznivé vztahy mezi pedagogickými pracovníky - pozitivní vliv na průběh a výsledky vzdělávání nabídka aktivit pružně reaguje na měnící se požadavky dětí, žáků a rodičů 	<ul style="list-style-type: none"> spolupráce ŠD/ŠK s kmenovou školou, externími partnery a rodiči – pozitivní vliv na vzdělávání vstřícné vztahy mezi aktéry zájmového vzdělávání nabídka aktivit pružně reaguje na měnící se požadavky dětí, žáků a rodičů

Negativní zjištění

2018/2019	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">• nedostatečné propojení aktivit ZŠ a ŠD (ŠK) - absence posilování rozvoje znalostí a dovedností v rámci zájmového vzdělávání• nevyhovující prostorové a technické zázemí - zejména ŠD• absence vlastního hodnocení zařízení zájmového vzdělávání	<ul style="list-style-type: none">• nízká efektivita evaluačního systému (nedostatečná hospitační činnost)• problematické prostorové podmínky pro ŠD v kmenových učebnách• absence strategie rozvoje školských zařízení pro zájmové vzdělávání• nízká míra podpory profesního rozvoje pedagogických pracovníků

Doporučení pro školská zařízení

2018/2019	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">• zkvalitnit řídicí a kontrolní systém, hospitační činnost, hodnocení zájmového vzdělávání• podporovat další rozvoj a vzdělávání pedagogických pracovníků• provázat zájmového vzdělávání se vzděláváním ve škole• vyhodnocovat výsledky vzdělávání s cílem zvyšovat jeho kvalitu	<ul style="list-style-type: none">• zefektivnit proces řízení, nastavit kontrolní mechanismy, hodnocení kvality pedagogických procesů• zformulování srozumitelné vize a strategie rozvoje školského zařízení pro zájmové vzdělávání• zapojovat pedagogické pracovníky do dalšího vzdělávání, posilovat profesní kompetence

Doporučení pro zřizovatele

2018/2019	2019/2020
<ul style="list-style-type: none">• vytvořit kvalitnější prostorové a technické podmínky pro zájmové vzdělávání• podporovat propojení školy a ŠD a ŠK• podporovat spolupráci organizací zabývajících se volnočasovými aktivitami dětí a mládeže	<ul style="list-style-type: none">• zajistit samostatné prostory pro činnost všech oddělení ŠD• zachovat přiměřenou výši úplaty z důvodu zajištění dostupnosti• podporovat spolupráci organizací, které zajišťují volnočasové aktivity dětí a mládeže

D. Tematická hodnocení České školní inspekce

(Výroční zpráva České školní inspekce, zdroj:

1. https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%3%bdro%4%8dn%3%ad%20zpr%3%a1vy/VZ-CSI-2018-2019.pdf
2. https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/V%3%bdro%4%8dn%3%ad%20zpr%3%a1vy/Vyrocnizprava-Ceske-skolni-inspekce-2019-2020_zm.pdf)

Česká školní inspekce v rámci své činnosti samostatně vyhodnocuje i jednotlivé vzdělávací oblasti, které jsou v rámci MAP povinné. Jedná se o matematickou a čtenářskou gramotnost.

Pozn. Ve výroční zprávě ČŠI za školní rok 2020/2021 nejsou tematické zprávy za oblast gramotností (matematické a čtenářské) uvedeny. Výroční zpráva s ohledem na protiepidemiologická opatření v souvislosti s pandemií Covid-19 rozebírá distanční výuku a její výsledky.

Z důvodu absence hodnocení matematické a čtenářské gramotnosti ve Výroční zprávě ČŠI 2020/2021 jsou v dokumentu ponechány výsledky hodnocení gramotností ze školního roku 2019/2020.

1. Matematická gramotnost

Závěry

- matematika je málo oblíbený předmět (přechodem vzdělávací soustavou se tento názor prohlubuje), žáci nevěří ve své schopnosti, žáci nevnímají matematiku jako důležitou pro budoucí vzdělání a pracovní uplatnění
- došlo ke zvýšení podílu výuky matematiky jiným než tradičním způsobem - stále převládá standardní výuka
- dílčí způsobem jsou aplikovány konstruktivistické metody výuky
- příležitostí ke zlepšování je zavádění formativního hodnocení
- dochází ke zlepšování materiálního a technického vybavení škol - je však třeba věnovat pozornost dalšímu rozvoji (zejména v oblasti ICT)
- existence odborné kvalifikovanosti (aprobovanosti) výuky a účast učitelů na dalším vzdělávání v oblasti matematické gramotnosti
- rizikem je zajištění kvalifikovaných pedagogů zejména na menších základních školách
- existence zájmu ředitelů škol na rozvoji podmínek pro kvalitní vzdělávání v oblasti matematické gramotnosti (změny edukačních metod, zlepšení materiálního vybavenosti, posilování aprobovanosti)

Doporučení pro školy

- hledat a využívat možnosti pro zvyšování zájmu žáků o matematiku (výukové metody, motivační aktivity, využívání ICT, aplikace ve výuce matematiky, formativní hodnocení)
- vytvářet podmínky pro rozvoj matematické gramotnosti žáků napříč předměty a vzdělávacími oblastmi (spolupráce učitelů, rozvoj kompetencí učitelů)

2. Čtenářská gramotnost

Závěry

- jevy spojené se čtenářskou gramotností se objevují ve většině vzdělávacích předmětů (většinou v jednodušší formě) - složitější činnosti jsou zařazeny do matematiky, fyziky a dalších odborných předmětů
- existence odborné kvalifikovanosti (aprobovanosti) výuky a účast učitelů na dalším vzdělávání v oblasti matematické gramotnosti
- rizikem je zajištění kvalifikovaných pedagogů zejména na menších základních školách
- příležitostí pro rozvoj čtenářské gramotnosti je DVPP a rozšiřování materiálně-prostorových příležitostí ke čtení (školní knihovny, čtenářské koutky)
- příležitostí je širší uplatnění koncepčního přístupu v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti se zohledněním jejího průřezového začlenění

- úroveň čtenářské gramotnosti (testováno na žácích 9. ročníků ZŠ) nelze hodnotit pozitivně v otázkách vztahujících se k více náročným činnostem - tyto činnosti jsou však klíčové pro další vzdělávání a uplatnění v reálném životě
- nižší úroveň čtenářské gramotnosti souvisí s negativním vztahem k výuce českého jazyka

Doporučení pro školy

- koncepčně přistupovat k rozvoji čtenářské gramotnosti napříč vzdělávacími obory a vzdělávacími oblastmi
- podporovat rozvoj čtenářské gramotnosti i v jiných předmětech než je český jazyk a literatura (vč. rozvoje potřebných kompetencí učitelů ostatních předmětů)
- prohlubovat dovednosti žáků pro řešení náročnějších úloh (analýza textu, struktura textu a práce s jazykem, komparace)
- zlepšovat prostorově-materiální příležitosti žáků ke čtení (školní knihovny, čtenářské koutky, ICT podporující pozitivní vztah ke čtení)
- využívat sumativní i formativní hodnocení
- rozšiřovat spolupráci s odborníky, rodiči a dalšími aktéry při rozvoji čtenářské gramotnosti

Doporučení pro zřizovatele

- spolupracovat se školami při utváření koncepčního přístupu k rozvoji čtenářské gramotnosti
- podporovat zlepšování prostorově-materiálních podmínek pro rozvoj čtenářské gramotnosti
- podporovat spolupráci škol v území při rozvoji čtenářské gramotnosti

3.1.5 Charakteristika vzdělávací soustavy v zájmovém území MAP Jablonecko

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Na území SO ORP Jablonec nad Nisou je celkem 26 mateřských škol. Územní rozložení MŠ je následující:

OBEC	POČET MŠ CELKEM	z toho ZŘIZOVATEL				
		OBEC	LIBERECKÝ KRAJ	STÁT	CÍRKEV	SOUKR.
Bedřichov	x					
Dalešice	x					
Frydštejn	x					
Jablonec nad Nisou	19	18	1			
Janov nad Nisou	1	1				
Josefův Důl	1	1				
Lučany nad Nisou	1	1				
Maršovice	1	1				
Nová Ves nad Nisou	1	1				
Pulečný	x					
Rádlo	1	1				
Rychnov u Jablonce nad Nisou	1	1				
CELKEM	26	25	1			

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, šk. rok 2021/2022 (<https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>), vlastní zpracování

Z celkového počtu 55 814 obyvatel SO ORP Jablonec nad Nisou je 17,6 % (9 847) dětí do 15 let. Z analýzy věkových skupin v jednoletých intervalech vyplývá, že z uvedeného počtu dětí je 26 % dětí věkově do mateřské školy, tj. **2 561 dětí**. Na jednu MŠ v SO ORP Jablonec nad Nisou tedy připadá průměrně 99 dětí. V porovnání s údaji z MAP II_akt.2 se počet dětí na jednu mateřskou školu zvýšil o 5, podíl "školkových" dětí na celkovém počtu dětí do 15 let zůstává stejný.

Kapacitně je situace předškolního vzdělávání v SO ORP Jablonec nad Nisou následující:

Obec	POČET MŠ CELKEM	Celková kapacita MŠ (šk.rok 2015/2016)	Celková kapacita MŠ (šk.rok 2019/2020)	Celková kapacita MŠ (šk.rok 2021/2022)	Celková kapacita MŠ (šk.rok 2022/2023)
Jablonec nad Nisou	19	1670	1793	1788	1829
Janov nad Nisou	1	50	50	50	50
Josefův Důl	1	65	65	65	65
Lučany nad Nisou	1	70	70	70	70
Maršovice	1	24	24	24	24
Nová Ves nad Nisou	1	26	40	40	40
Rádlo	1	40	42	42	42
Rychnov u Jablonce nad Nisou	1	139	139	139	139
CELKEM	26	2084	2223	2218	2259

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, šk. rok 2021/2022 (<https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>), vlastní zpracování

Vzhledem k velikosti kapacit MŠ jsou tyto schopné uspokojit potřeby přibližně 87 % dětí z relevantních věkových skupin, přičemž do výpočtu jsou zapojeny všechny děti z věkových skupin 2-5 let.

ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Na území SO ORP Jablonec nad Nisou je celkem 19 základních škol. Ve dvou školách je zřizována základní škola speciální. Územní rozložení ZŠ je následující:

OBEC	POČET ZŠ CELKEM	z toho ŽŘIZOVATEL				
		OBEC	LIBERECKÝ KRAJ	STÁT	CÍRKEV	SOUKR.
Bedřichov	x					
Dalešice	x					
Frýdštejn	x					
Jablonec nad Nisou	13	9	2		1	1
Janov nad Nisou	1	1				
Josefův Důl	1	1				
Lučany nad Nisou	1	1				
Maršovice	x					
Nová Ves nad Nisou	1	1				
Pulečný	x					
Rádlo	1	1				
Rychnov u Jablonce nad Nisou	1	1				
CELKEM	19	15	2		1	1

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>

Z celkového počtu 55 814 obyvatel SO ORP Jablonec nad Nisou je 17,6 % (9 847) dětí do 15 let. Z analýzy věkových skupin v jednoletých intervalech vyplývá, že z uvedeného počtu dětí je 62,7 % dětí věkově zařaditelných do systému základního vzdělávání, tj. 6 181 dětí. Na jednu ZŠ v SO ORP Jablonec nad Nisou tedy připadá průměrně 325 žáků (to je nárůst oproti školnímu roku 2020/2021 o cca 30 žáků na 1 školu).

Kapacitně je situace základního vzdělávání v SO ORP Jablonec nad Nisou následující:

Obec	POČET ZŠ CELKEM	Celková kapacita ZŠ (šk.rok 2015/2016)	Celková kapacita ZŠ (šk.rok 2019/2020)	Celková kapacita ZŠ (šk.rok 2021/2022)
Jablonec nad Nisou	13	5620	5653	5688
Janov nad Nisou	1	250	250	250
Josefův Důl	1	200	200	200
Lučany nad Nisou	1	180	180	180
Nová Ves nad Nisou	1	35	40	75
Rádlo	1	50	77	77
Rychnov u Jablonce nad Nisou	1	300	330	370
CELKEM	19	6635	6730	6840

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, <https://rejstrik.msmi.cz/rejskol/>

Vzhledem k velikosti kapacit ZŠ jsou tyto schopné uspokojit potřeby všech dětí z relevantních věkových skupin s kapacitní rezervou přibližně 10 %. Tato rezerva bude nutná zejména pro druhý stupeň, kdy se bude počet žáků v této věkové skupině zvyšovat, resp. bude zapotřebí vyšší kapacita speciálně vybavených učeben.

Z 19 základních škol jsou 3 školy jednostupňové (1.-5. třída). Ostatní ZŠ jsou devítileté.

16 (84 %) základních škol disponuje vlastní školní jídelnou. Kapacita školních jídelen je dostatečná. Celková kapacita činí 6627 strážníků. Přibližně 1/5 kapacit školních jídelen je sdílená s mateřskou školou.

Všechny základní školy ve SO ORP Jablonec nad Nisou zřizují školní družinu. Celková kapacita školních družin je 1675 míst (nárůst oproti školnímu roku 2020/2021 je o 16 míst). Kapacita ŠD tvoří průměrně 25-30% kapacity žáků ZŠ (výjimkou jsou samozřejmě jednostupňové ZŠ, kde je kapacita ŠD s ohledem na kapacitu žáků ZŠ relativně vyšší). Školní družiny vykazují ve většině případů 100% obsazenost.

Dle rejstříku škol MŠMT působí v SO ORP Jablonec nad Nisou pouze 2 školní kluby s celkovou kapacitou 150 žáků. Školní kluby nejsou ve školách rozšířené, z hlediska MAP je vhodné tuto aktivitu ve školách realizovat i ve vazbě na zájem o činnost ve školních družinách.

Většina základních škol disponuje tělocvičnou a hřištěm.

ZÁKLADNÍ ŠKOLSTVÍ SPECIÁLNÍ

Ve správním obvodu ORP Jablonec nad Nisou jsou dvě základní školy speciální:

- Základní škola, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace
- Základní škola a Mateřská škola, Jablonec nad Nisou, Kamenná 404/4, příspěvková organizace

Obě školy zřizuje Liberecký kraj. Celková maximální kapacita obou zařízení je 343 žáků.

Obě školy vykazují neuspokojivý technický stav objektů, včetně doplňkové infrastruktury (hřiště, tělocvična) a venkovních prostor pro volnočasové aktivity žáků.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Ve správním obvodu ORP Jablonec nad Nisou realizuje svou činnost pouze jedna základní umělecká škola.

Název	Základní umělecká škola, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace
Zřizovatel	Statutární město Jablonec nad Nisou
Max. kapacita	1230 žáků (navýšení kapacity o 12 %)
Odloučená pracoviště	<ul style="list-style-type: none">• Jablonec nad Nisou - Mšeno (ZUŠ využívá jedno křídlo budovy ZŠ)• Jablonec nad Nisou – Horní náměstí (v budově umělecko-průmyslové školy)• Rychnov u Jablonce nad Nisou
Využití kapacity	100 %
Spádovost	cca 10 %
Nepřijatých uchazečů	100 – 150 / rok

Vnímaná pozitivita

- stabilní, velmi dobře vnímaná a perspektivní škola s dlouholetou tradicí a dobrými výsledky
- stabilní značný zájem dětí a rodičů o vzdělávání dětí
- široká nabídka uměleckých oborů
- naplňované poslání školy
- úzká efektivní a perspektivní spolupráce s DDM Víkýř

Vnímané problémy:

- nedostatečná prostorová kapacita ZUŠ

Základní umělecké vzdělávání je v řešeném území dostatečně dostupné, dílčí problémy nastávají v dostupnosti vzdělávání pro žáky 1. stupně ZŠ ze spádových obcí, ZUŠ Jablonec nad Nisou by organizačně zvládalo zajistit přípravné kurzy prostřednictvím dalších případných odloučených pracovišť (za předpokladu splnění nutných prostorových a technických podmínek). Zásadním problémem základního uměleckého vzdělávání v regionu jsou kapacity, a to jak maximální kapacita počtu přijatých žáků (i přes dílčí navýšení), tak prostorová kapacita ZUŠ v Jablonci nad Nisou.

Doporučení:

- realizovat investiční projekt k navýšení prostorových kapacit ZUŠ Jablonec nad Nisou (projednávaným záměrem je vybudování areálu Centra volnočasových aktivit a celoživotního vzdělávání v ulici Podhorská v Jablonci nad Nisou, v lokalitě za hlavní budovou ZUŠ Jablonec nad Nisou a budovou DDM Vikýř
- více komunikovat základní umělecké vzdělávání s veřejností a s představiteli obecních samospráv v obcích, kde toto vzdělávání není zajišťováno a koordinace postupů zajištění přístupu k tomuto typu vzdělávání i pro znevýhodněné žáky (prostorově, sociálně).

ZÁJMOVÉ A NEFORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání je upraveno zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a je zde definováno v § 111 jako vzdělávání poskytující účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech (zdroj: www.msmt.cz).

Zajištění zájmového vzdělávání prostřednictvím školních družin a školních klubů je součástí subkapitoly ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.

Neformální vzdělávání se uskutečňuje mimo formální vzdělávací systém (formální vzdělávání vede k dosažení určitého stupně vzdělání doloženého certifikátem, např. vysvědčením, diplomem) a nevede k ucelenému školskému vzdělání. Jedná se o organizované výchovně vzdělávací aktivity mimo rámec zavedeného oficiálního školského systému, které zájemcům nabízí záměrný rozvoj životních zkušeností, dovedností a postojů, založených na uceleném systému hodnot. Tyto aktivity bývají zpravidla dobrovolné. Organizátory jsou sdružení dětí a mládeže a další nestátní neziskové organizace (NNO), školská zařízení pro zájmové vzdělávání – především střediska volného času, vzdělávací agentury, kluby, kulturní zařízení a další (zdroj: www.msmt.cz).

Zájmové vzdělávání ve SO ORP Jablonec nad Nisou zajišťuje (kromě školních družin a školních klubů) pouze **Dům dětí a mládeže Vikýř, Jablonec nad Nisou, Podhorská 49, příspěvková organizace**. Zřizovatelem je Statutární město Jablonec nad Nisou. Kapacita zařízení je 5400 uživatelů. Fakticky realizuje DDM Vikýř více než 50 tisíc kontaktů se svými klienty ročně (schůzka zájmového útvaru, den na táboře či pobytové akci, účast na akci...).

DDM Vikýř nabízí širokou paletu činností, kroužků a aktivit s vysokými a stále rostoucími počty uživatelů. Své aktivity vyvíjí jak ve všední dny, tak o víkendech a prázdninách.

Potýká se s kapacitní nedostatečností infrastrukturního zázemí. V zájmu rozvoje této organizace je realizace projektu rozšíření a modernizace kapacit zařízení. Navrhuje se společný projekt se Základní uměleckou školou v Jablonci nad Nisou, a to vybudování areálu Centra volnočasových aktivit a celoživotního vzdělávání v ulici Podhorská v Jablonci nad Nisou, v lokalitě za hlavní budovou ZUŠ Jablonec nad Nisou a budovou DDM Vikýř.

Organizace neformálního vzdělávání a dalších volnočasových aktivit pro děti a mládež nejsou podchyceny žádnou souhrnnou databází. V této oblasti činnosti působí jak podnikatelské subjekty, tak, a to zejména subjekty neziskové. Lze konstatovat, že řada subjektů pro poskytování neformálního vzdělávání a volnočasových aktivit vzniká ad hoc jednorázově ve vazbě na vypsání typů dotačních titulů. Většina stabilních poskytovatelů – organizátorů neformálního vzdělávání a volnočasových aktivit dětí a žáků je z oblasti neziskového sektoru.

Ve správním obvodu ORP Jablonec nad Nisou působí dle Registru ekonomických subjektů Českého statistického úřadu více než 500 neziskových organizací. Na **práci s mládeží** (dle kategorie činnosti CZ-NACE) se přímo specializují **necelá 4 % neziskových organizací**.

Struktura dalších neziskových organizací po vypuštění organizací prokazatelně nevyvíjejících žádnou činnost v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže, je následující:

- sportovní činnost – cca 30 % organizací
- činnost v oblasti protipožární ochrany – téměř 3 % subjektů
- tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti – téměř 3 % subjektů
- kulturní činnosti, zábavní a rekreační činnosti – necelých 8 % subjektů
- environmentální činnosti – cca 3 % subjektů
- činnosti na zlepšení postavení menšinových skupin – 4 % subjektů
- ostatní subjekty (blíže nespecifikovaná činnost dle CZ-NACE) – 60 % subjektů

Neziskové subjekty s potenciálním zaměřením alespoň části své činnosti na práci s dětmi a mládeží, resp. na volnočasové aktivity dětí a mládeže jsou lokalizovány v obcích

OBEC	PODÍL NA CELKOVÉM POČTU ORGANIZACÍ (%)
Bedřichov	0,9
Dalešice	0,2
Jablonec nad Nisou	81,0
Janov nad Nisou	3,4
Josefův Důl	1,7
Lučany nad Nisou	3,2

Maršovice	0,8
Nová Ves nad Nisou	1,3
Pulečný	1,3
Rádlo	1,5
Rychnov u Jablonce nad Nisou	4,7
CELKEM	100

Největší podíl organizací zájmového a neformálního vzdělávání, resp. organizací, které aktivně pracují s dětmi a mládeží je v centru ORP, tedy v Jablonci nad Nisou. Pracovní skupina MAP pro zájmové a neformální vzdělávání identifikovala některé aktivní organizace v Jablonci nad Nisou, které se úspěšně, dlouhodobě a kvalitně zabývají prací s dětmi a mládeží v rámci ZNV. Vzhledem k tomu, že se však nejedná o kompletní výčet organizací, je provedena charakteristika těchto organizací s ohledem na hlavní zaměření činností:

- vzdělávací organizace
 - ✓ zdravotnické vzdělávání
 - ✓ technické vzdělávání
 - ✓ bezpečnostní vzdělávání
 - ✓ environmentální
 - ✓ všeobecně volnočasové
- sportovní organizace
- kulturní organizace
- organizace zajišťující zdravotní a sociální péči o děti a související ZNV

Ostatní nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež je z hlediska kvantity dostatečná. Kvalita ostatních poskytovatelů je s ohledem na absenci relevantních informací nehodnotitelná.

V období 2020 – 2022 byla činnost zařízení zájmového a neformálního vzdělávání výrazně omezena opatřeními proti pandemii onemocnění Covid-19. Částečně byly realizovány aktivit v on-line formě, částečně ve venkovním prostředí.

3.1.6 Relevantní demografická analýza

Demografická analýza pro ORP Jablonec nad Nisou je zpracována za dvě vybraná období, přičemž 1. období je sledováno v rozmezí let 2001–2021 a druhé období v rozmezí let 2021–2030, pro které je zpracována demografická prognóza. V rámci demografické analýzy jsou využita sekundární data z Českého statistického úřadu.

V první části dokumentu jsou sledovány základní demografické charakteristiky což je vývoj celkového počtu obyvatelstva, přirozený přírůstek a úbytek, přírůstek a úbytek stěhováním, a věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva.

V druhé části je k dispozici prognóza obyvatel. Předpokládaný vývoj obyvatelstva do roku 2030.

Výstupy z demografické analýzy mohou být velmi prospěšné z hlediska dlouhodobého plánování regionálního rozvoje. Data vycházející z demografické analýzy se dají využít při plánování kapacit vzdělávacích či sociálních zařízení atd.

Vývoj počtu obyvatel v letech 2001–2021

Tab. 1 – Vývoj počtu obyvatel ORP Jablonec nad Nisou, stav k 31. 12. 2001–2021

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Muži	25 444	25 503	25 536	25 497	25 703	25 863	26 133	26 394	26 559	26 632
Ženy	27 512	27 589	27 590	27 452	27 594	27 676	27 910	28 050	28 098	28 167
Celkem obyvatel	52 956	53 092	53 126	52 949	53 297	53 539	54 043	54 444	54 657	54 799

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Muži	26 561	26 670	26 805	26 944	26 857	27 050	27 139	27 329	27 415	27 158	27 188
Ženy	28 149	28 239	28 361	28 431	28 466	28 642	28 752	28 765	28 791	28 654	28 626
Celkem obyvatel	54 710	54 909	55 166	55 375	55 323	55 692	55 891	56 094	56 206	55 812	55 814

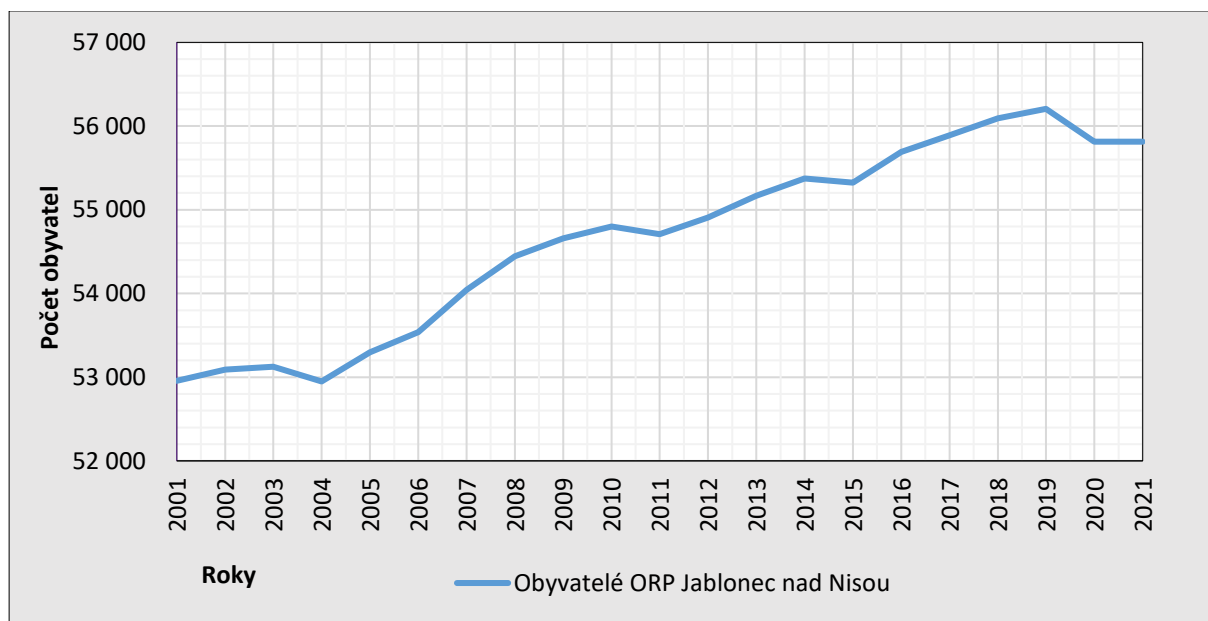
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dle údajů z 1. tabulky a můžeme vidět, že se populace ORP Jablonec nad Nisou (dále již jen „ORP JnN“) od roku 2001 navýšila o necelých 3000 obyvatel. Téměř po celé sledované období byl vývoj populace ORP JnN rostoucího rázu. Ovšem jsou zde i patrné krátkodobé stagnace či poklesy, které se objevují s pravidelností cca 5 let (viz. graf 1).

Pokles v roce 2020 může mít mimo jiné souvislost s pandemií koronaviru. Do 31. 12. 2020 bylo v okrese Jablonec nad Nisou celkově zaznamenáno 116 úmrtí v souvislosti s onemocněním Covid-19. V tomto roce se rovněž více lidí z ORP Jablonec nad Nisou vystěhovalo.

Graf 1 – Vývoj počtu obyvatel ORP Jablonec nad Nisou, stav k 31. 12. 2001–2021

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na následujících stranách jsou k dispozici mimo grafů a tabulek i doprovodné kartogramy² znázorňující různé demografické procesy nejen ve sledované oblasti ORP Jablonec n. N., ale i na území celého okresu Jablonec nad Nisou.

Pro lepší přehlednost je zde přiložena mapa okresu Jablonec n. N. se všemi územními změnami k 1. 1. 2021 včetně vyznačení všech ORP na daném území.

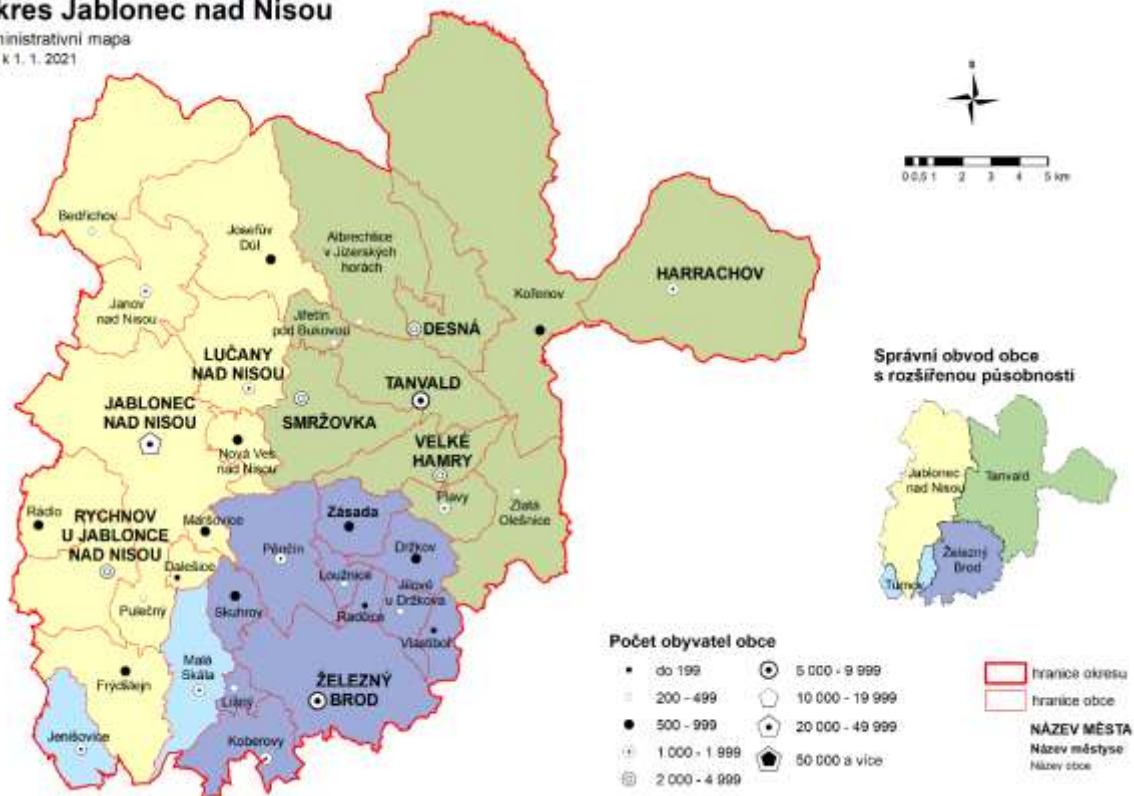
² Kartogram, je jedna z nejpoužívanějších znázorňovacích metod v geografii. Jde o jednoduchou mapu, v níž je graficky vyjádřena (barvou či rastroem) intenzita jevu ve sledovaném území.

Obr. 1 – Mapa administrativního rozdělení okresu Jablonec nad Nisou, k 1. 1. 2021

Okres Jablonec nad Nisou

administrativní mapa
stav k 1. 1. 2021

Zdroj: ČSÚ

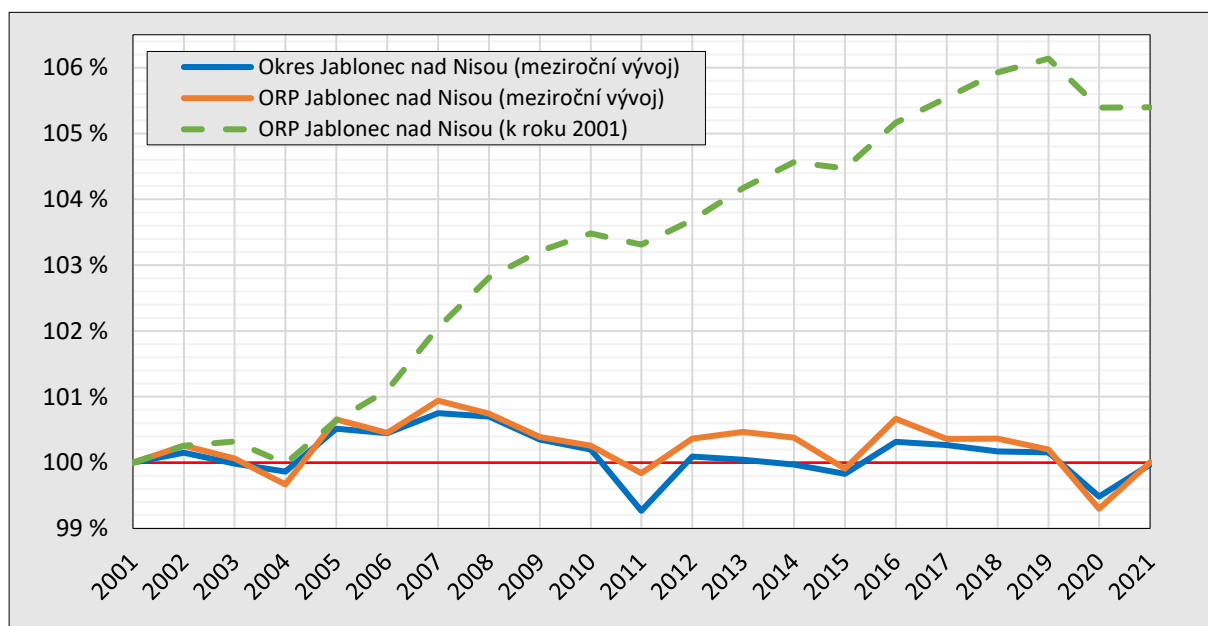

Následující graf zachycuje ORP Jablonec nad Nisou ve srovnání s okresem Jablonec nad Nisou v meziročním vývoji počtu obyvatel. Z grafu je patrné, že meziroční vývoj počtu obyvatel kopíruje trend vývoje širšího území okresu Jablonec nad Nisou. Avšak v letech 2011 až 2017 jsou rozdíly mezi křivkami poněkud patrnější. Toto je známka toho, že do oblasti ORP Jablonec nad Nisou se koncentruje trend kladného migračního salda spíše než do širší oblasti okresu Jablonec nad Nisou. Pro období 2012–2016 je k dispozici kartogram zpracovaný ČSÚ (viz. obr. 2) – uvedeno pro doplnění.

Rovněž je v grafu zachycen vývoj celkového počtu obyvatel, který je počítán k výchozímu roku 2001. Výchozí rok je znázorněn hodnotou 100 % a v absolutním vyjádření v případě ORP Jablonec nad Nisou odpovídá hodnotě 52 956 obyvatel.

Zaznamenaný výkyv v roce 2011 je primárně způsobem úpravou dat z výsledků SLDB 2011.

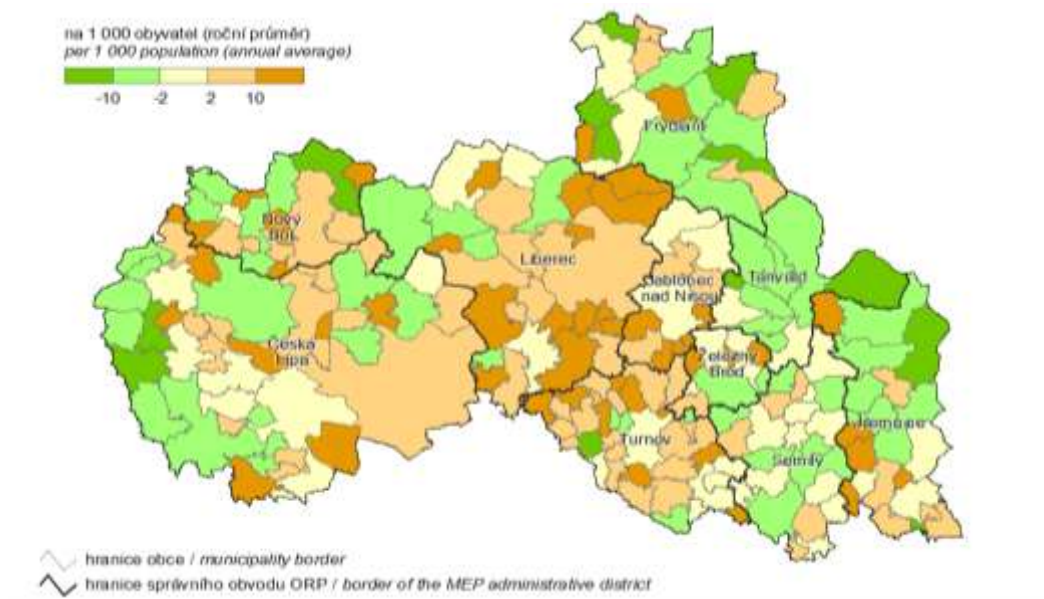
Graf 2 – Srovnání meziročního počtu obyvatel v %, 2001–2021

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Obr. 2 – Migrační přírůstek/úbytek dle obcí, Liberecký kraj, 2012–2016

Zdroj: ČSÚ

Celkový vývoj obyvatelstva ovlivňují dvě základní složky tohoto ukazatele. První se týká přirozené změny obyvatel (narození, zemřelí) a druhá mechanického pohybu obyvatel (vystěhovalí, přistěhovalí). Přirozený přírůstek je výsledkem procesu rození a vymírání obyvatel. Když se více lidí narodí, než zemře v daném roce, tak je celkový přirozený přírůstek kladný. Když v daném roce zemře více lidí, než se narodí, je saldo přirozeného přírůstku záporné a jedná se tak spíše o přirozený úbytek. Na stejném principu funguje i saldo mechanického pohybu obyvatel neboli migrace.

Data jsou za dané území zpracována od roku 2001 do 2021.

Tab. 2 – Změny počtu obyvatel dle celkového přírůstku v ORP Jablonec nad Nisou, 2001–2021

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Celkový počet obyvatel	52 956	53 092	53 126	52 949	53 297	53 539	54 043	54 444	54 657	54 799
Přirozený přírůstek obyvatel	-	-2	-20	-9	44	21	116	131	145	141
Živě narození	515	511	528	565	521	543	639	614	669	632
Zemřelí celkem	515	513	548	574	477	522	523	483	524	491
Přírůstek obyvatel stěhováním	-192	138	54	-168	304	221	388	270	68	1
Přistěhovalí	713	989	1 070	909	1 136	1 146	1 428	1 244	1 046	1 056
Vystěhovalí	905	851	1 016	1 077	832	925	1 040	974	978	1 055
Celkový přírůstek obyvatel	-192	136	34	-177	348	242	504	401	213	142

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celkový počet obyvatel	54 710	54 909	55 166	55 375	55 323	55 692	55 891	56 094	56 206	55 812	55 814
Přirozený přírůstek obyvatel	102	86	75	70	71	160	72	58	115	-106	-211
Živě narození	585	593	598	582	602	661	611	605	655	574	535
Zemřelí celkem	483	507	523	512	531	501	539	547	540	680	746
Přírůstek stěhováním obyvatel	181	113	182	139	-123	209	127	145	-3	-288	7
Přistěhovalí	1 020	1 040	1 132	1 166	1 087	1 172	1 139	1 178	1 172	1 089	1 164
Vystěhovalí	839	927	950	1 027	1 210	963	1 012	1 033	1 175	1 377	1 157
Celkový přírůstek obyvatel	283	199	257	209	-52	369	199	203	112	-394	-204

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z vývoje narozených je patrné, že se každý rok v průměru narodí 588 dětí. Tento trend se téměř po celé období obešel bez značných výkyvů, kromě let 2009, 2016 a 2019 kdy se narodilo v průměru o 74 dětí více. Počty zemřelých se po celé sledované období pohybují okolo stejného počtu a to přibližně 519 zemřelých ročně. Výjimku tvoří poslední dva roky 2020 a 2021, kdy byl v průměru počet zemřelých 713.

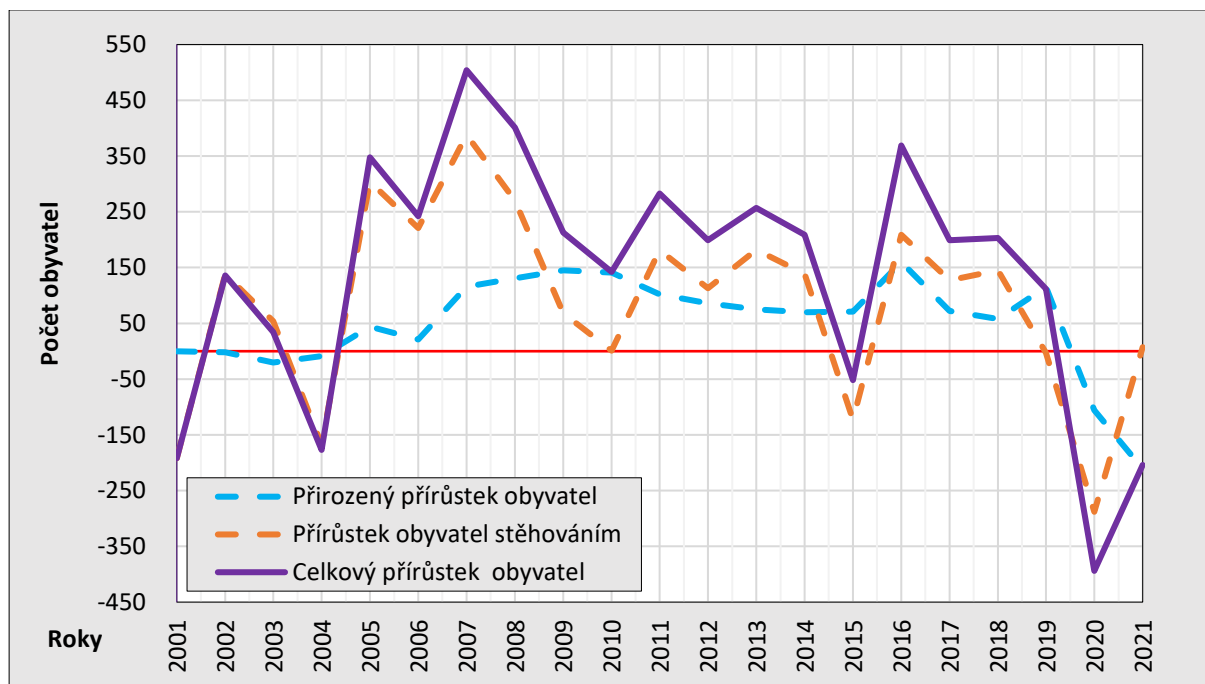
S průměrnou hodnotou 519 zemřelých ročně převyšují počty narozených počty úmrtí, což vede k přibývání obyvatelstva v dané oblasti. Kladné hodnoty přirozeného přírůstku má region téměř po celé sledované období kromě prvních čtyř let, kdy je celkový přirozený přírůstek téměř nulový (viz. graf 3). Záporný přirozený přírůstek je rovněž zaznamenán v letech 2020 a 2021. Tento jev by mohl být důsledek pandemie koronaviru probíhající v těchto letech.

Z trendů v oblasti reprodukčního chování obyvatel v celém Česku nelze předpokládat větší pozitivní nebo negativní výkyvy v oblasti rození dětí, spíše se bude jednat o stabilizaci na současných hodnotách. To stejné již neplatí pro hodnoty zemřelých, u kterých lze očekávat negativní výkyvy zapříčiněné silnými demografickými vlnami poválečných ročníků, které budou mít přímý vliv na záporné hodnoty přirozeného přírůstku.

Následující graf znázorňuje jak pozitivní hodnoty přirozeného přírůstku, tak přírůstek celkový, jehož hodnota je téměř po celé období v plusu díky převážně kladnému migračnímu saldu.

Graf 3 – Vývoj přirozeného a migračního přírůstku obyvatel v ORP Jablonec nad Nisou, 2001–2021

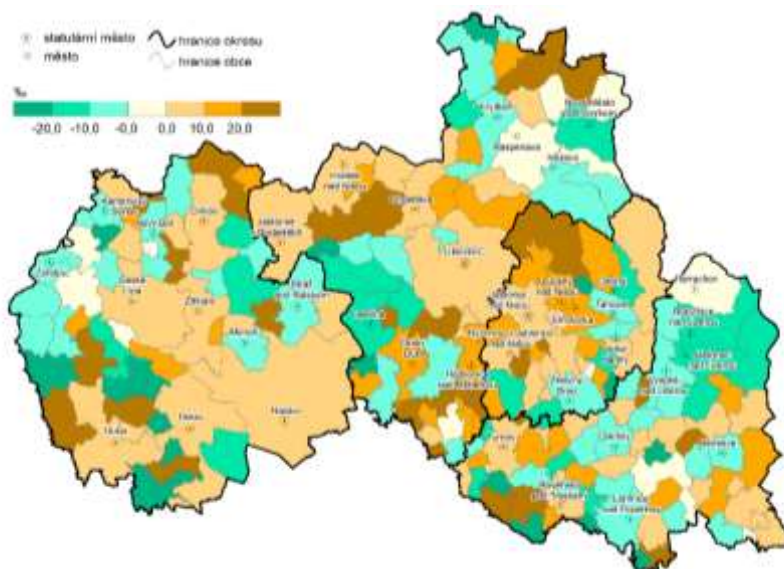
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V grafu je patrné, že výkyvy v křivce celkového přírůstku determinuje změna migračního salda, jelikož přirozený přírůstek je v průměru konstantní. Prudké výkyvy v migračním saldu nejsou s nejvyšší pravděpodobností zapříčiněny žádným závažným vnějším faktorem. Prudké propady a vzestupy v křivkách jsou způsobeny spíše díky tomu, že v takto malých hodnotách jsou odchylky více viditelné.

V celkovém průměru je však celkový přírůstek v ORP Jablonec n. N. kladný. V roce 2018 bylo toto území jedno z oblastí s nejvyšším celkovým přírůstkem na 1000 obyvatel v Libereckém kraji (viz obr. 3) – uváděno pro doplnění.

Obr. 3 – Celkový přírůstek/úbytek na 1000 obyvatel dle obcí, Liberecký kraj, 2018

Zdroj: ČSÚ

Vývoj složení obyvatel dle věku

Následující tabulka popisuje absolutní a relativní zastoupení obyvatel v pětiletých věkových skupinách v letech 2010 a 2021.

Tab. 2 – Vývoj věkového složení obyvatel ORP Jablonec nad Nisou, 2010, 2021

Věkové skupiny	Absolutně		Relativně	
	2010	2021	2010	2021
0–4	3105	3 003	5,67 %	5,38 %
5–9	2644	3 068	4,82 %	5,50 %
10–14	2393	3 214	4,37 %	5,76 %
15–19	3021	2 724	5,51 %	4,88 %
20–24	3580	2 530	6,53 %	4,53 %
25–29	3840	2 913	7,01 %	5,22 %
30–34	4675	3 468	8,53 %	6,21 %
35–39	4680	3 678	8,54 %	6,59 %
40–44	3733	4 392	6,81 %	7,87 %
45–49	3516	4 770	6,42 %	8,55 %

50–54	3315	3 765	6,05 %	6,75 %
55–59	3977	3 495	7,26 %	6,26 %
60–64	4182	2 955	7,63 %	5,29 %
65–69	2898	3 528	5,29 %	6,32 %
70–74	1819	3 596	3,32 %	6,44 %
75–79	1437	2 409	2,62 %	4,32 %
80–84	1173	1 322	2,14 %	2,37 %
85–89	674	651	1,23 %	1,17 %
90–94	116	278	0,21 %	0,50 %
95+	21	55	0,04 %	0,10 %
Celkem	54 799	55 814	100 %	100 %

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

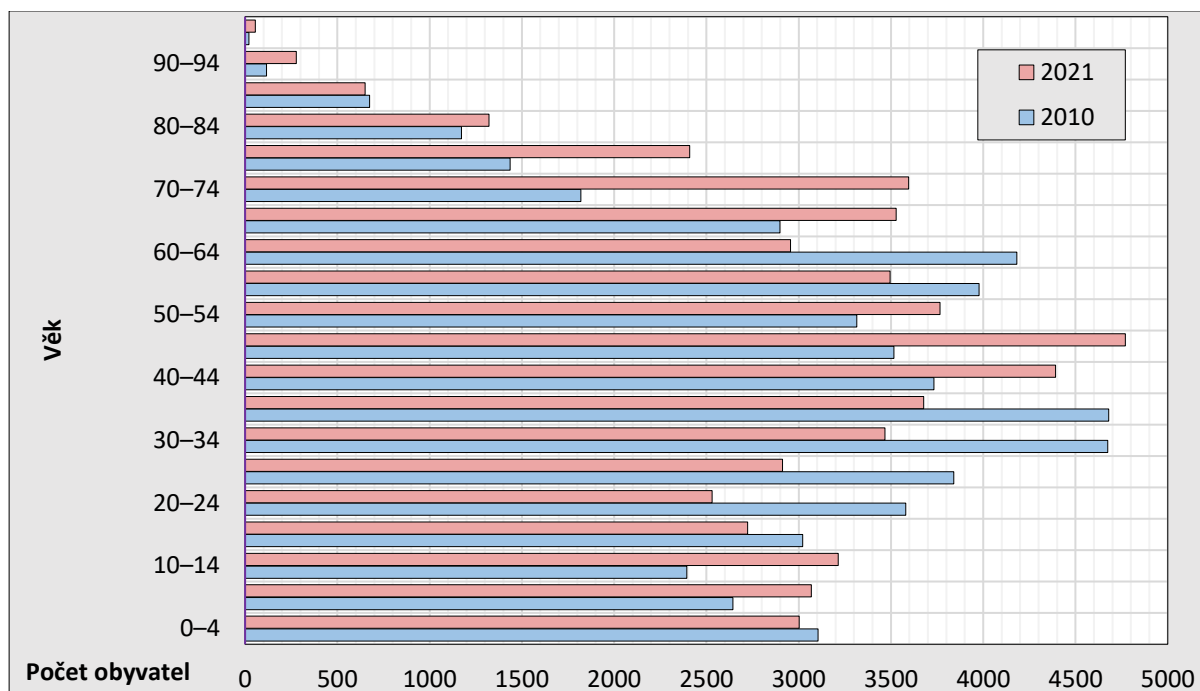
Ve sledovaném období je patrná změna v rozložení počtu obyvatel s nárůstem počtu obyvatel ve věkových skupinách nad 65 let a se silnější základnou mladých ročníků ve věku 0–14 let. Dnes jsou ročníky 15–39 výrazněji méně zastoupené než v roce 2010, je to dáno malým počtem mladých ročníků před deseti lety. Obyvatelé 5–14 let jsou zastoupeny silněji než v roce 2010.

V roce 2010 byly nejvíce početně zastoupené ročníky 30–39 let a 55–64 let. Díky desetiletému posunu jsou tedy nyní nejsilnější ročníky 40–49 let a 65–74 let.

Z hlediska vývoje populace ORP Jablonec nad Nisou je zřejmý celkový trend stárnutí populace s demografickými vlnami, které jsou ovlivňovány silnými poválečnými ročníky, silnými ročníky 70. let a silnými ročníky z let 2006–2011 (viz. graf 4).

Graf 4 – Srovnání věkového složení obyvatel ORP Jablonec nad Nisou, 2010 a 2021

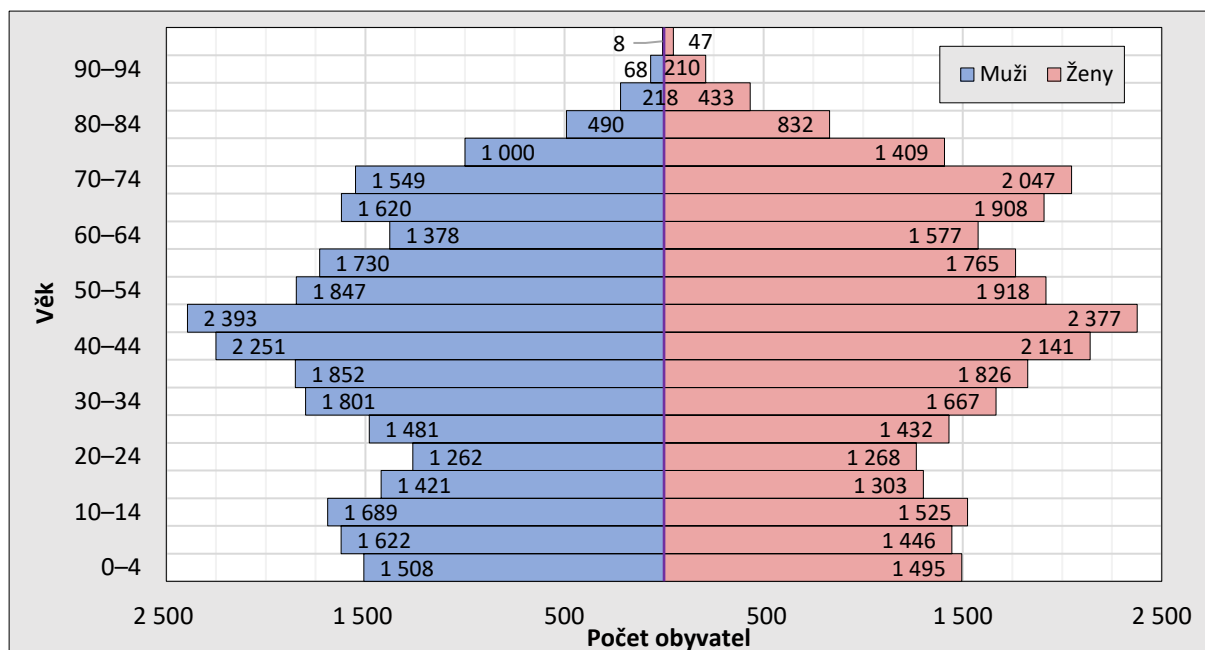
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Následující graf zobrazuje v celku rovnoměrné zastoupení mužů a žen v ORP Jablonec nad Nisou se zvyšující se převahou žen ve věcích 65 let a více. Toto je zapříčiněné celkovým trendem mužské nadúmrtnosti.

V okrese Jablonec nad Nisou měly ženy v roce 2021 naději dožití při narození 81,5 let a muži 76,6 let. Za ORP nejsou nejnovější data zatím dostupná. V Česku měli v roce 2021 průměrně muži při narození naději dožití 74,1 let a ženy 80,5 let. Naděje dožití při narození je velmi dobrým indikátorem kvality života na daném území. Na hodnoty naděje dožití měla rovněž významný vliv pandemie koronaviru. Před ní byl průměrný věk dožití při narození cca o 2 roky vyšší.

Graf 5 – Věková struktura ORP Jablonec nad Nisou dle pohlaví, 2021

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vývoj věkového složení obyvatel dle ekonomických skupin

Ze srovnání území je patrné, že ORP Jablonec nad Nisou vykazuje spíše negativní vývoj ve věkovém složení obyvatel, který je ovšem trendově srovnatelný s územím okresu Jablonec nad Nisou. Negativním vývojem ve věkovém složení obyvatel je myšlena stagnace mladších věkových kategorií a přibývání starších ročníků.

Tab. 3 – Územní srovnání vývoje dle produktivních věkových skupin a pohlaví, 2010, 2015 a 2021

Území/rok	2010			2015			2021		
	0–14	15–64	65 +	0–14	15–64	65 +	0–14	15–64	65 +
ORP JnN	8 142	38 519	8 138	8 869	36 214	10 240	9 285	34 690	11 839
Muži	4 228	19 119	3 285	4 653	17 935	4 269	4 819	17 416	4 953
Ženy	3 914	19 400	4 853	4 216	18 279	5 971	4 466	17 274	6 886
Územní srovnání	0–14	15–64	65 +	0–14	15–64	65 +	0–14	15–64	65 +
ORP JnN	14,86 %	70,29 %	14,85 %	16,03 %	65,46 %	18,51 %	16,64 %	62,15 %	21,21 %
Okres JnN	16,21 %	62,72 %	21,07 %	15,60 %	65,37 %	19,03 %	16,27 %	61,92 %	21,81 %

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

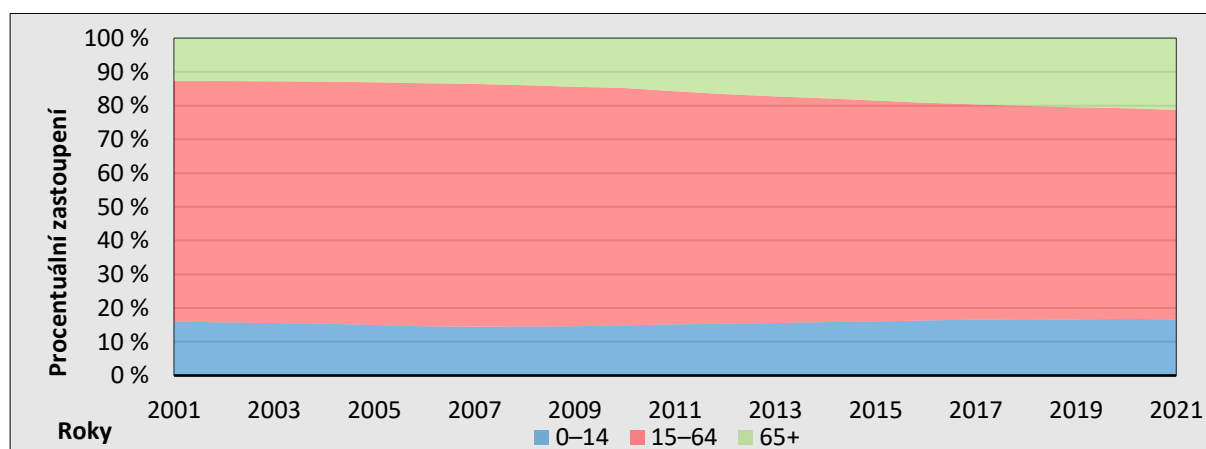
V tabulce výše vývoj předproduktivní složky (0–14) v absolutním vyjádření vzrostl z hodnot z roku 2010 – 8 142 dětí a mládeže na 9 285 dětí v roce 2021 (nárůst o 14 %).

Tento nárůst je však velmi pozvolný a nevyrovnává se se vzestupem skupiny obyvatel 65+. Zvýšení počtu postproduktivního obyvatelstva 65+, zaznamenal oproti roku 2010 nárůst z 8 138 obyvatel na 11 839 (zvýšení o 45,4 %). Toto je mimo jiné zapříčiněno jednak přicházením silných poválečných ročníků do skupiny 65+ a jednak celkovým trendem zvyšování naděje dožití čili dožívání se vyššího věku s menším rizikem úmrtí ve vyšším věku než v předešlých letech.

Vývoj počtu produktivního obyvatelstva (15–64) představuje v ORP Jablonec nad Nisou pokles obyvatel této skupiny až do roku 2021. Celkem produktivní obyvatelstvo kleslo z hodnoty 38 519 (2010) na hodnotu 34 690 (2021), což je relativně pokles o 11 %. Celkový pokles produktivního obyvatelstva je z důvodu nižší základny 0–14 let a postupnému odcházení silných poválečných ročníků do skupiny 65+.

Vývoj poměru složení obyvatelstva v ekonomických věkových skupinách zobrazuje následující graf, ze kterého lze vyčíst přesuny obyvatel mezi skupinami, a to primárně s největší vahou ve prospěch postproduktivního obyvatelstva (obyvatelé starší 65 let).

Graf 6 – Vývoj poměru obyvatel ORP Jablonec nad Nisou dle ekonomických skupin, 2001–2021

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Vzdělanostní struktura obyvatel

Vzdělanostní struktura a její analýza je důležitým aspektem pro budoucí rozvoj území. Její současná situace a prognóza je stěžejním podkladem pro optimalizaci kapacit vzdělávacích zařízení tak, aby odpovídaly demografické situace.

Do vzdělanostní struktury obyvatelstva jsou započítáni obyvatelé starší 15 let.

Tab. 4 – Struktura obyvatel podle nejvyššího dokončeného vzdělání v %, k 26. 3. 2021

Území	nejvyšší ukončené vzdělání					
	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou) a vyšší odborné	vysokoškolské	bez vzdělání	nezjištěno
Liberecký kraj	13,71 %	34,13 %	31,27 %	13,21 %	0,77 %	6,90 %
Okres Jablonec nad Nisou	13,90 %	33,41 %	31,88 %	13,07 %	0,80 %	6,93 %
ORP Jablonec nad Nisou	13,41 %	31,15 %	32,97 %	14,67 %	0,88 %	6,92 %

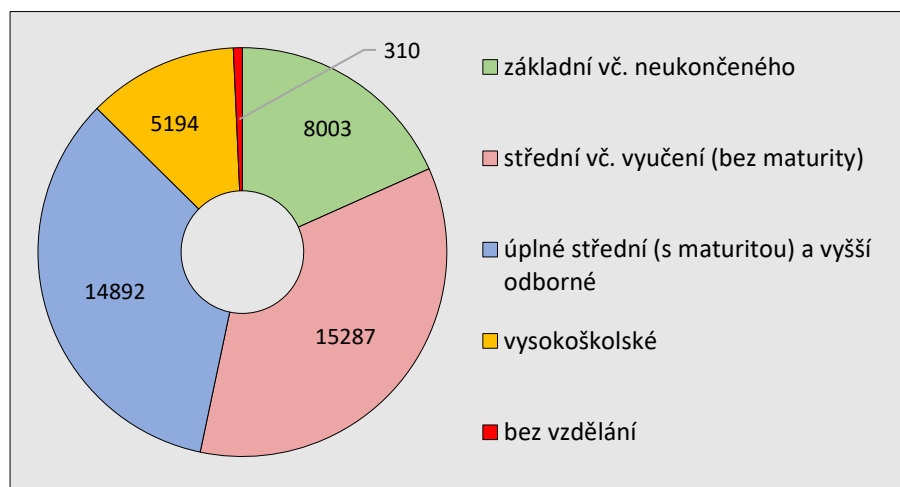
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

SO ORP Jablonec nad Nisou dosahuje ve srovnání s Libereckým krajem ve vzdělanostní struktuře obyvatelstva relativně podobných hodnot. SO ORP Jablonec nad Nisou má ale vyšší základnu obyvatel s vysokoškolským vzděláním a také obyvatel s úplným středním a vyšším odborným vzděláním.

V regionu mají téměř shodně největší zastoupení skupiny se středním vzděláním bez maturity a se středním vzděláním s maturitou.

Vzdělanostní struktura regionu je zachycena v následujícím grafu, ze kterého lze vyčíst absolutní hodnoty reprezentující jednotlivé kategorie.

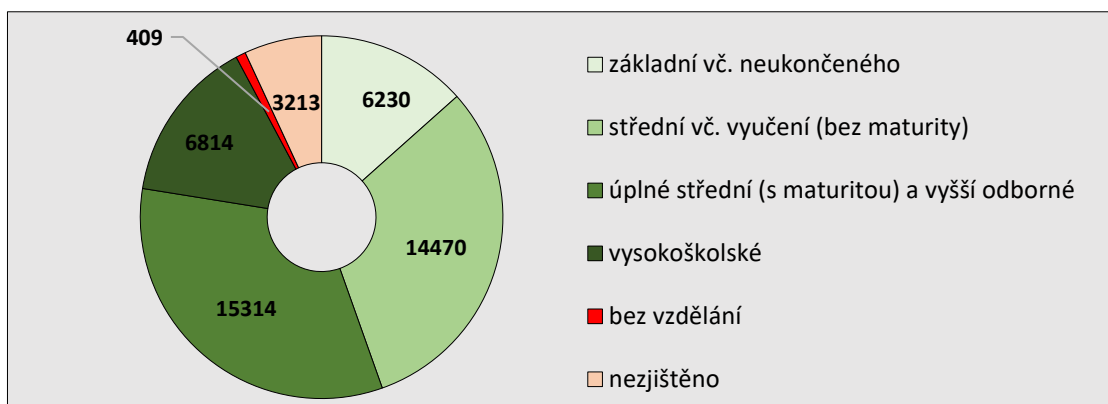
Graf 7a – Vzdělanostní struktura obyvatel ORP Jablonec nad Nisou v roce 2011, absolutní hodnoty

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf 8b – Vzdělanostní struktura obyvatel ORP Jablonec nad Nisou k 26. 3. 2021, absolutní hodnoty

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dominantní je tedy vzdělání střední bez maturity, následuje úplné střední a vyšší odborné a poté nejvyšší dokončené základní vzdělání včetně neukončeného. Pro srovnání uvádíme výsledky SLDB 2011 a SLDB 2021.

Prognóza obyvatel

V rámci demografické analýzy je zpracována demografická prognóza vývoje počtu obyvatel tzn. předpokládaný budoucí počet obyvatel v daném území jak absolutní, tak relativní (například z hlediska zastoupení v určitých věkových skupinách). Informační výstup prognózy je pro účely plánování rozvoje regionu důležitým podkladem. Hodnoty uváděné v předpovědi však nelze považovat z pohledu budoucnosti za pevně dané nebo jediné možné, nicméně tendenci k výsledným hodnotám lze očekávat.

Prognóza vychází z parametrů, které byly nastaveny při zpracování projekce obyvatelstva Libereckého kraje (ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2070), a to včetně migrace.

Předpověď obyvatel za jednotlivé roky jsou nastaveny k 31. 12. daného roku. Výchozím rokem projekce je rok 2021, resp. 31. 12. 2021.

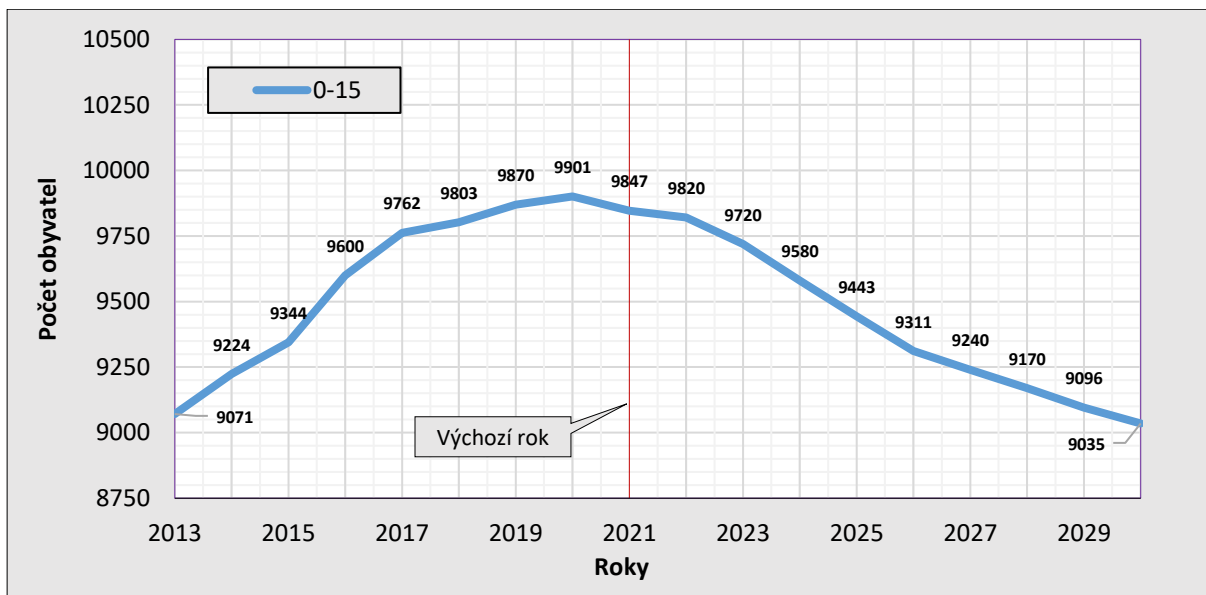
Pro SO ORP Jablonec nad Nisou jsou zpracovány čtyři typy prognóz z čehož první se týká školních a předškolních ročníků obyvatel. Zbývající tři typy prognóz, jsou zaměřené na celkový vývoj obyvatel všech ročníků do roku 2030, přičemž každá z nich vychází z jiných datových podkladů.

První je založena a aplikování prognózy zpracované ČSÚ pro celý Liberecký kraj přímo do struktury obyvatel SO ORP Jablonec nad Nisou. Druhá poté vychází z dosavadního vývoje počtu obyvatel v SO ORP Jablonec nad Nisou. Je v ní matematicky vypočítán pravděpodobný vývoj počtu obyvatel, pokud by se trend v budoucnu na území nezměnil. Třetí prognóza je kombinací jak předpovědi ČSÚ, tak budoucího pravděpodobného vývoje počtu obyvatel v SO ORP Jablonec nad Nisou.

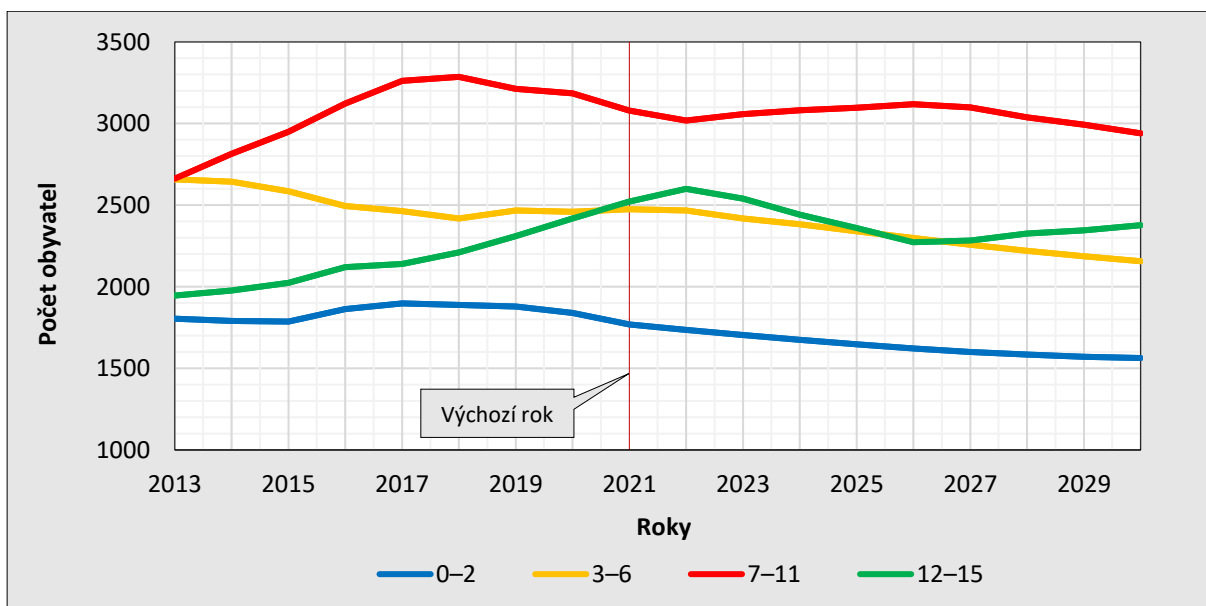
Prognóza vývoje počtu obyvatel ve SO ORP Jablonec nad Nisou ve školním a předškolním věku do roku 2030

Graf 9 – Vývoj počtu obyvatel do 16 let, ORP Jablonec nad Nisou, 2013 – 2030

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf 10 – Vývoj počtu obyvatel ORP Jablonec nad Nisou dle školních a předškolních skupin, 2013–2030

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Dle předpovědi ČSÚ pro vývoj školních a předškolních skupin obyvatel v Libereckém kraji se očekává stagnace až mírný pokles u všech výše uvedených kategorií, kromě kategorie dětí na druhém stupni základní školy, tedy kategorie 12–15 let. Tato kategorie by měla zažít nejprve mírný pokles, ale ve finále lehký nárůst.

Celkově by měl počet dětí do roku 2030 klesnout na téměř 9 000 z 9 847 dětí z roku 2021.

Prognóza obyvatel ORP Jablonec nad Nisou do roku 2030 dle prognózy ČSÚ

Prognóza vychází z parametrů, které byly nastaveny při zpracování projekce obyvatelstva Libereckého kraje (ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2070), a to včetně migrace.

Předpověď obyvatel za jednotlivé roky jsou nastaveny k 31. 12. daného roku. Výchozím rokem projekce je rok 2021, resp. 31. 12. 2021.

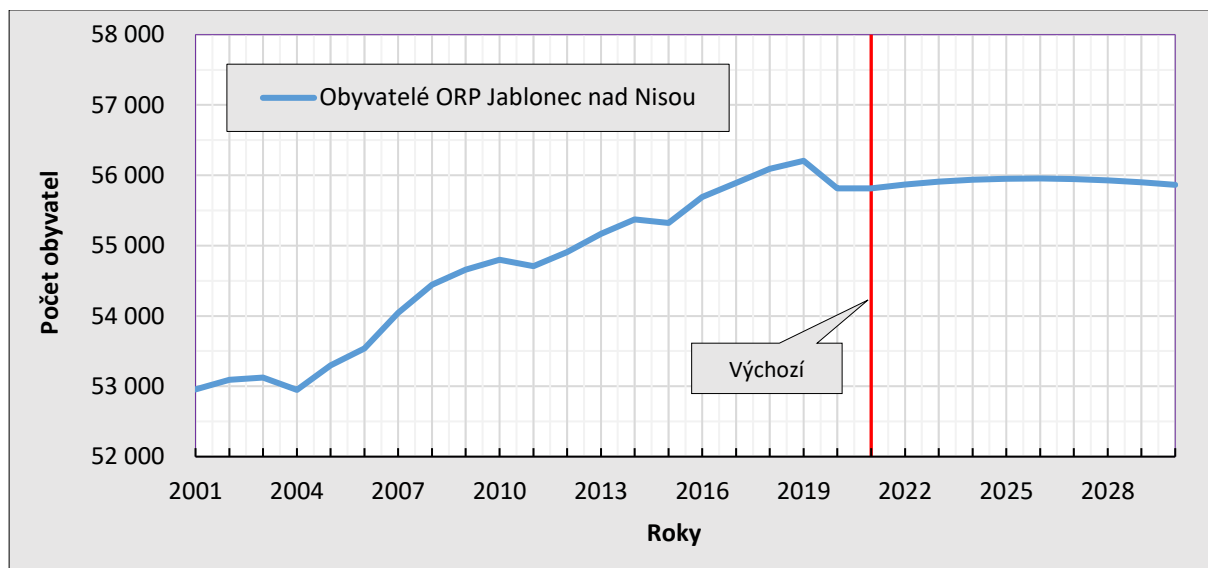
Tab. 5 – Obyvatelé ORP Jablonec nad Nisou dle prognózy ČSÚ, věkové skupiny, 2021–2030

Věkové skupiny	Výchozí rok	Projekce k 31. 12.		
	2021	2024	2027	2030
0–4	3 003	2 938	2 790	2 685
5–9	3 068	3 148	3 089	2 935
10–14	3 214	3 129	3 005	3 065
15–19	2 724	3 069	3 330	3 061
20–24	2 530	2 568	2 703	3 118
25–29	2 913	2 698	2 618	2 682
30–34	3 468	3 512	3 106	2 748
35–39	3 678	3 756	3 713	3 547
40–44	4 392	4 107	3 833	3 762
45–49	4 770	4 849	4 293	3 805
50–54	3 765	4 223	4 924	4 820
55–59	3 495	3 499	3 655	4 399
60–64	2 955	2 979	3 289	3 266
65–69	3 528	3 294	2 908	3 069
70–74	3 596	3 512	3 251	2 875
75–79	2 409	2 932	3 243	3 105
80–84	1 322	1 590	1 974	2 467
85–89	651	682	831	1 054
90–94	278	321	320	358
95+	55	68	77	84
Celkem	55 814	56 872	56 953	56 907

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

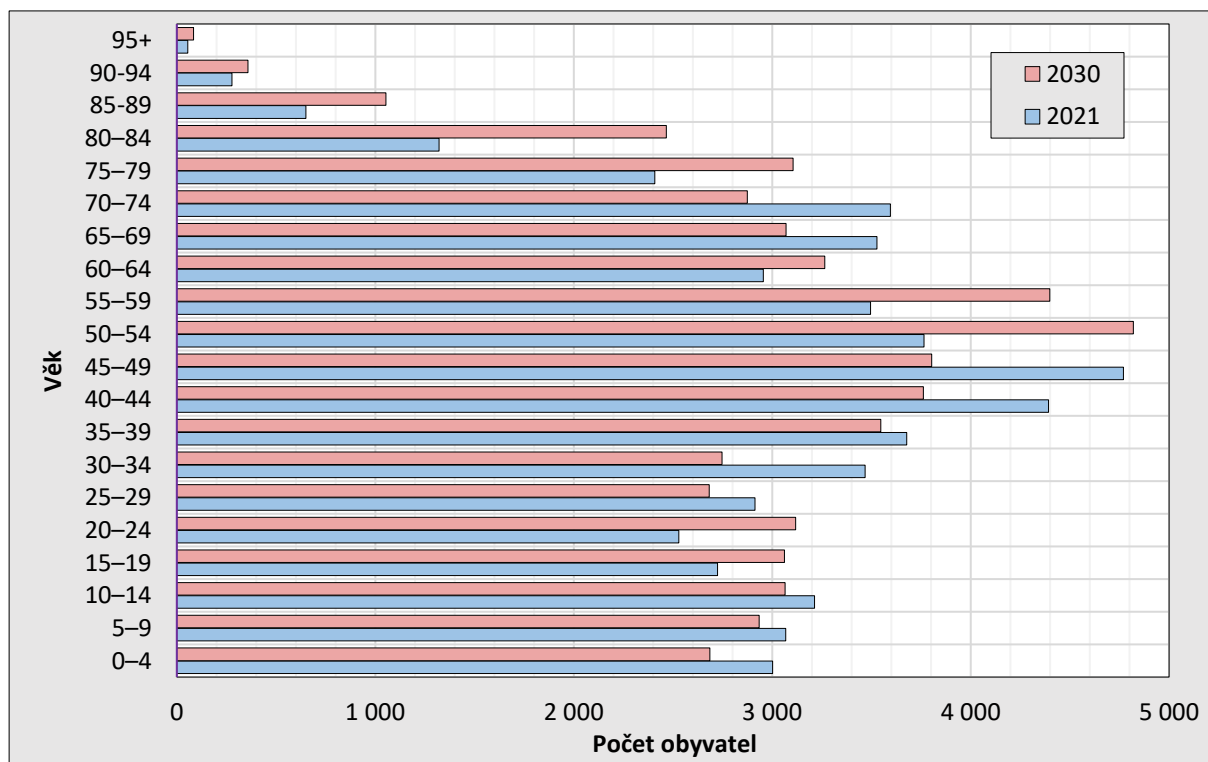
Graf 11 – Vývoj počtu obyvatel ORP Jablonec nad Nisou dle prognózy ČSÚ, 2001–2030

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Očekávané změny v rozložení počtu obyvatel dle pětiletých věkových skupin – srovnání roku 2020 a 2030 jsou znázorněné v následujícím grafu.

Graf 12 – Věkové skupiny obyvatel ORP Jablonec nad Nisou dle prognózy ČSÚ, 2021 a 2030

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Celkový vývoj v jednotlivých věkových skupinách by se dle ČSÚ měl v budoucnu proměnit do čistě regresivního typu populace. To znamená, že populaci budou tvořit dominantní skupiny obyvatelstva ve středním a vyšším věku, přičemž nižší věkové skupiny budou ustáleny na počtech, které co do absolutního počtu nebudou plně nahrazovat počty obyvatel ve starších generacích (pokles úhrnné plodnosti žen).

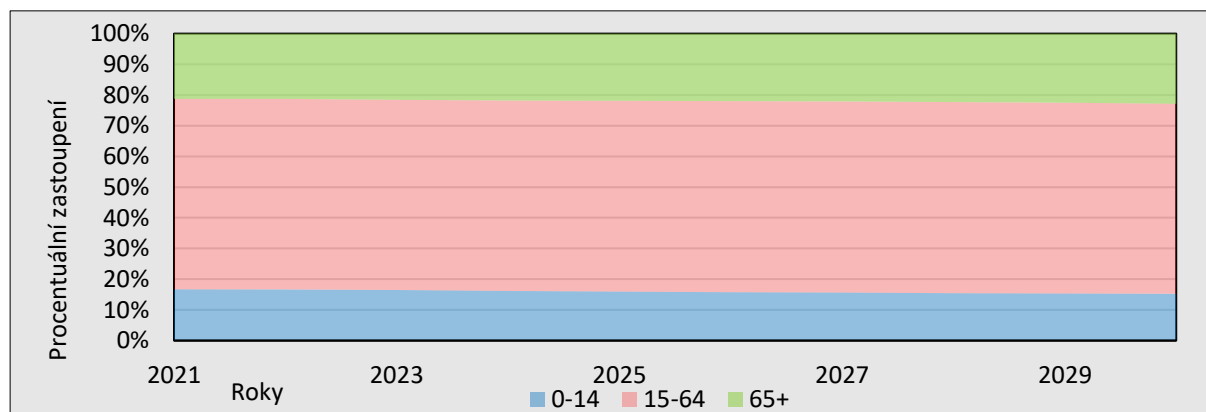
Celkový počet obyvatel by měl mírně narůstat do roku 2026 a poté lehce poklesnout (viz. graf 10). Ve finále by měl počet obyvatel skončit v roce 2030 na stejných hodnotách, jakých nabýval v roce 2021.

V následujícím grafu vývojový trend v poměru zastoupení obyvatelstva v populaci dle věku potvrzuje již výše zmíněné hodnocení. Relativně se prosazuje především skupina obyvatel starší 65 let, která čerpá z ústupu věkové skupiny do 14 let a zároveň produktivní skupiny 15–64 let.

V grafu vidíme populační scénář, který je velmi pravděpodobný, nezahrnuje totiž početní velikost populace ORP Jablonec nad Nisou, ale pouze procentuální zastoupení jednotlivých ekonomických složek obyvatelstva.

Z grafu je patrné, že počet obyvatel v předproduktivním věku (0–14) čeká mírný vzestup, zatímco produktivní složka obyvatel (15–64) se ustálí a lehce poklesne. V postproduktivním obyvatelstvu (65+) se ale oproti tomu zvětší zastoupení o několik procent.

Graf 13 – Vývoj obyvatel ORP Jablonec nad Nisou dle prognózy ČSÚ, ekonomické skupiny, 2021–2030

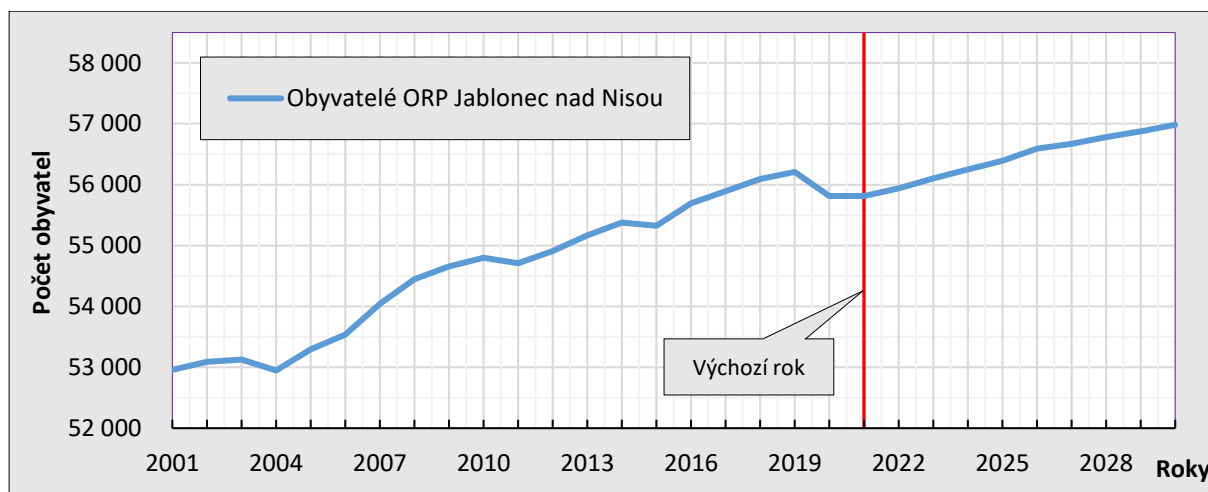
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Prognóza obyvatel do roku 2030 dle trendu vývoje v ORP Jablonec nad Nisou

Následující graf znázorňuje předpokládaný vývoj počtu obyvatel SO ORP Jablonec n. N. Graf čerpá z dosavadního trendu vývoje obyvatel SO ORP Jablonec nad Nisou v letech 2001–2021, na základě matematického výpočtu dle zmíněného trendu se určuje pravděpodobnost vývoje počtu obyvatel v dalších letech za předpokladu, že trend zůstane do budoucna stejný.

Graf 14 – Vývoj počtu obyvatel ORP Jablonec nad Nisou podle dosavadního trendu, 2001–2030

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

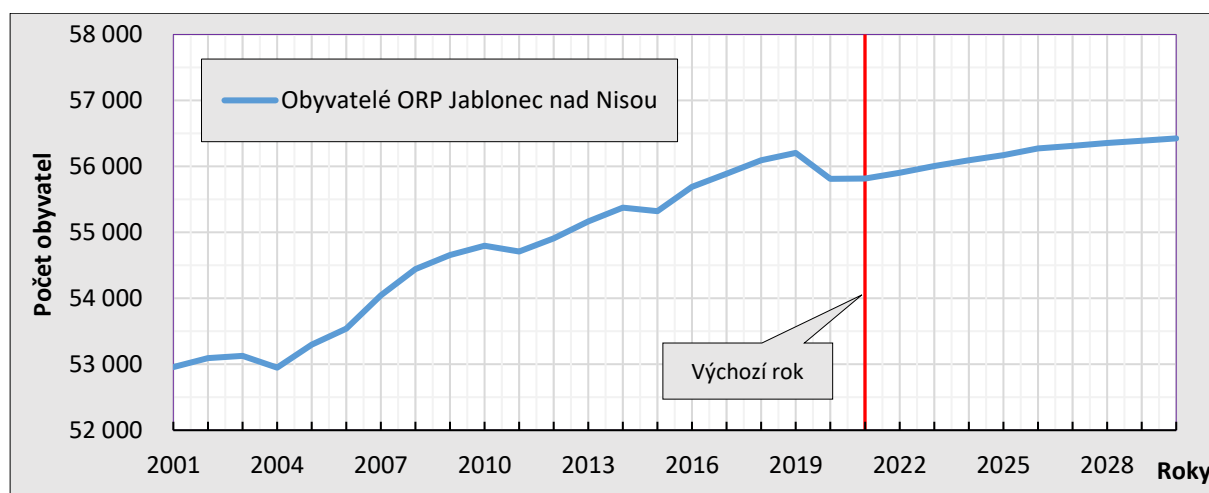
Výsledky výpočtů znázorněné v grafu předpovídají pozitivní celkový přírůstek obyvatel v regionu po celé období. Absolutně by se mělo jednat o přírůstek cca 1100 obyvatel do roku 2030. Dle výpočtů by tedy neměl počet obyvatel ve SO ORP Jablonec nad Nisou klesat.

Prognóza obyvatel ORP Jablonec nad Nisou do roku 2030 dle kombinace trendu a prognózy ČSÚ

Následující graf ukazuje předpokládaný vývoj celkového počtu obyvatel a obyvatel ve věkových kategoriích do roku 2030 podle kombinace prognózy ČSÚ a výpočtu prognózy vycházející z dosavadního trendu vývoje obyvatel v ORP Jablonec nad Nisou. Tato kombinace počítá s předpokladem ČSÚ, že počet obyvatel v celém Libereckém kraji bude v budoucím období stagnovat s mírným poklesem. Zároveň ale respektuje přirozený vývoj počtu obyvatel ORP Jablonec nad Nisou do roku 2020, který je konstantně na vzestupu po celé období.

Graf 14 – Vývoj počtu obyvatel ORP Jablonec nad Nisou dle kombinace trendu a prognózy ČSÚ, 2001–2030

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dle grafu by měl být populační přírůstek opět pozitivní. Ne však s tak markantním nárůstem jak v předešlé kapitole. Přibližně by se mělo jednat o 600 obyvatel.

Závěr

V rámci plánování vzdělávacích služeb pro SO ORP Jablonec nad Nisou je nutné zohlednit vývojové charakteristiky obyvatelstva, které z dosavadního vývoje 2001–2021, tak budoucího vývoje 2021–2030 dosáhnou poměrně zásadních změn. Stěžejní z hlediska vývoje obyvatelstva je aktuální a očekávaný nárůst počtu obyvatel ve věkových kategoriích nad 65 let. Výkyvy v obsazenosti věkových skupin ročníků sedmdesátých let a povalečných ročníků vykazují v rámci zastoupení věkových skupin výrazné skoky a tyto skupiny jsou obsazeny největším počtem obyvatel.

Věková struktura obyvatel za 10 let by měla být charakterizována poměrně silným zastoupením obyvatel ve věkových skupinách 65 a více let. Věkové kategorie obyvatel do 14 let by se měly pohybovat na dlouhodobě ustálených hodnotách, které jsou však nízké

(uvažováno bez silné migrační vlny). Počet obyvatel v produktivním věku by měl průběžně klesat. Demografické tendence týkající se obyvatel 0–15 let mohou být vstupními daty pro budoucí plánování kapacit vzdělávacích zařízení.

3.3 Agregované popisy potřeb škol - výsledek šetření ve školách

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vyhodnocení pokroku (reflexe) ve škole

V období 10-11/2022 proběhl prostřednictvím dotazníkového šetření průzkum u ředitelů mateřských škol SO ORP Jablonec nad Nisou zaměřený na hodnocení vlastního pokroku ve škole a identifikaci potřeb školy. Šetření se zúčastnilo 23 škol z celkového počtu 26 v SO ORP Jablonec nad Nisou (88,5 %).

Stejné šetření proběhlo v období 07-09/2021. Výsledky obou šetření tedy mohou být aktuálně komparovány.

Otázky směřovali do povinných oblastí:

- čtenářská pregramotnost a rozvoj potenciálu žáků
- matematická pregramotnost a rozvoj potenciálu žáků

a do dalších oblastí s rozvojovou potřebou:

- rozvoj potenciálu žáků v jiných oblastech (polytechnika, jazyková gramotnost, IT gramotnost, sociální gramotnost)
- další potřeby škol (materiální vybavení, infrastruktura a technický stav infrastruktury, personální zajištění, systémové požadavky)

Výstupy jsou zpracovány v agregované formě po jednotlivých řešených oblastech.

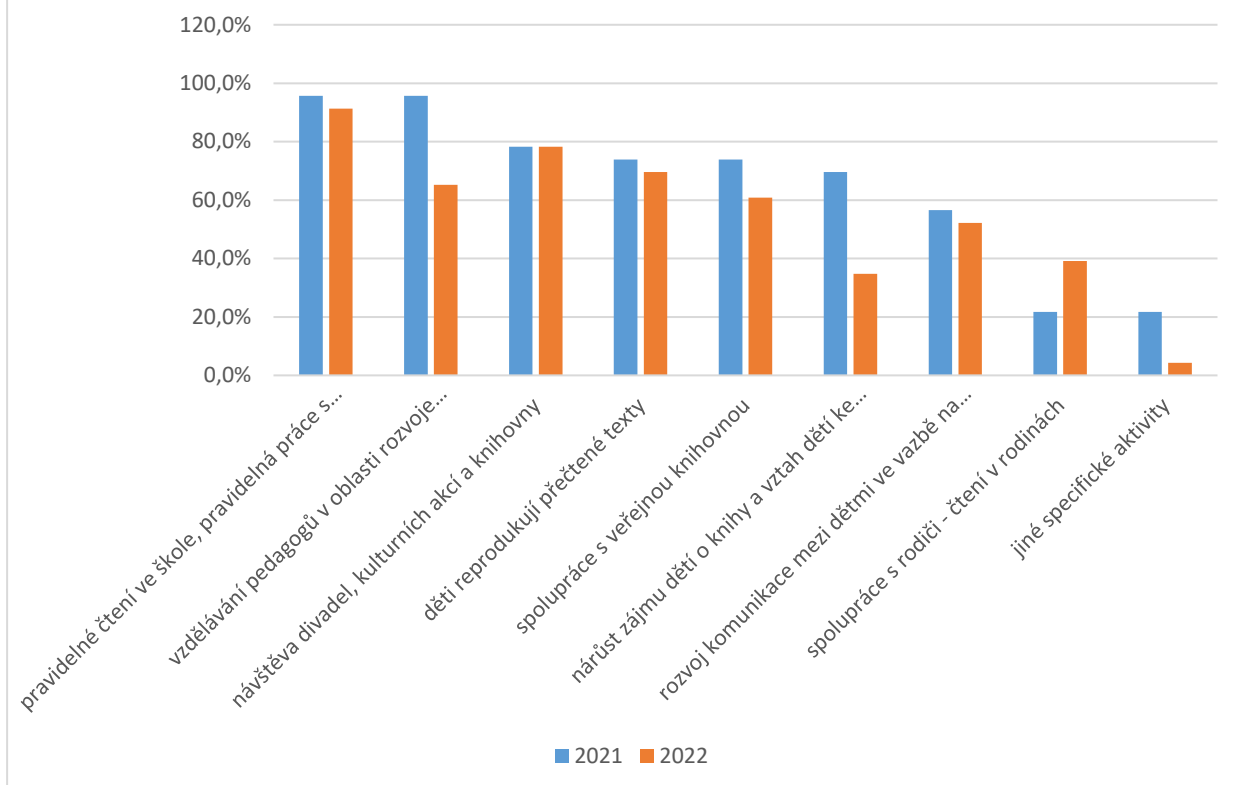
KOMPARACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ VE ŠKOLÁCH 2021 – 2022

1. Čtenářská pregramotnost

Oblast čtenářské pregramotnosti je řešena ve všech mateřských školách.

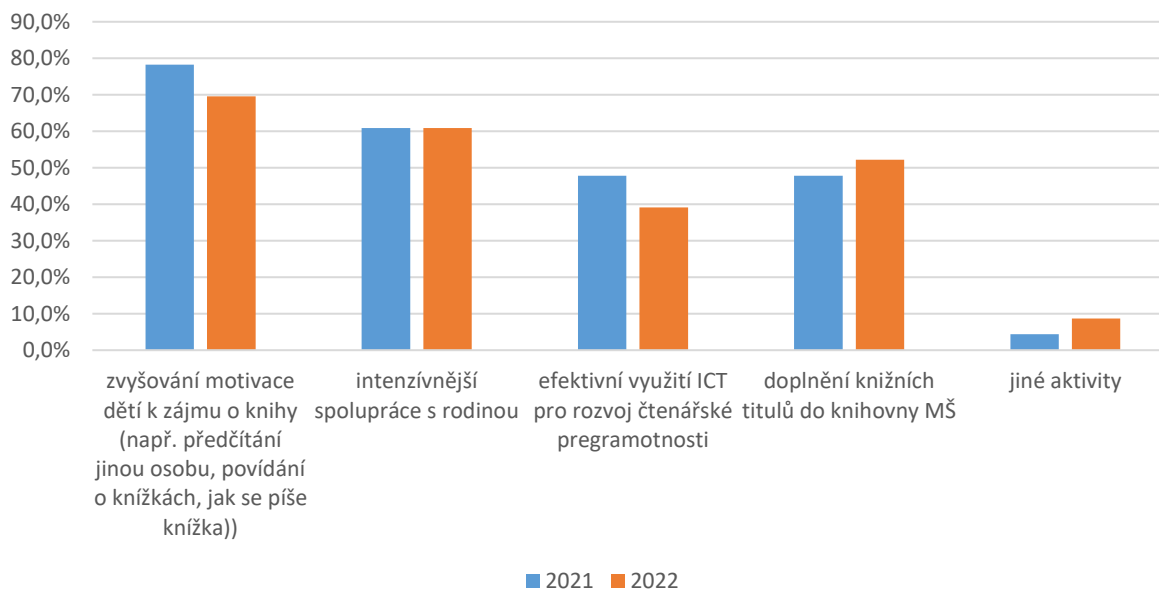
1.1 Úspěchy v oblasti čtenářské pregramotnosti

V meziročním srovnání se zvyšuje úspěšnost spolupráce s rodiči. Pokles byl naopak zaznamenán u zájmu dětí o knihy a vztah dětí ke knihám. Přetrvávající úspěšnost je spatřována v pravidelném čtení ve škole, v návštěvě divadel a kulturních akcí. Školy též individuálně realizují další aktivity v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti, např. výměnu knížek, předčítání rodičů dětem v MŠ, výstavky knih, výrobu vlastních knížek nebo pěvecko dramatické aktivity - dramatizace pohádek, vystoupení pro rodiče, vystoupení na veřejnosti.

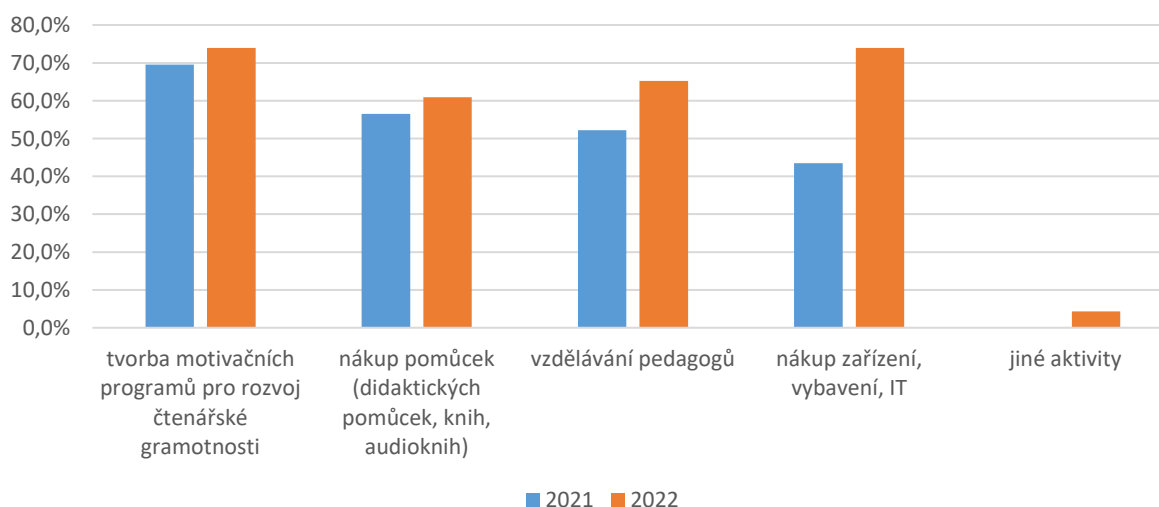

1.2 Prostor pro zlepšování škol v čtenářské pregramotnosti

Školy kladou větší důraz na doplňování knižních titulů do knihovny MŠ oproti efektivnímu využití ICT (vzájemně obrácený trend ve srovnání s předchozím šetřením, stále stejně intenzívně je vnímán prostor pro zlepšení u spolupráce s rodinou. Některé školy zavádí prvky do podpory čtenářské pregramotnosti, např. spolupráce s důchodci – vzájemné návštěvy, předčítání dětem, provozování vlastní knihovny MŠ s možností výpůjčky knih domů.

1.3 Vnímaná potřebnost podpory čtenářské pregramotnosti v MŠ

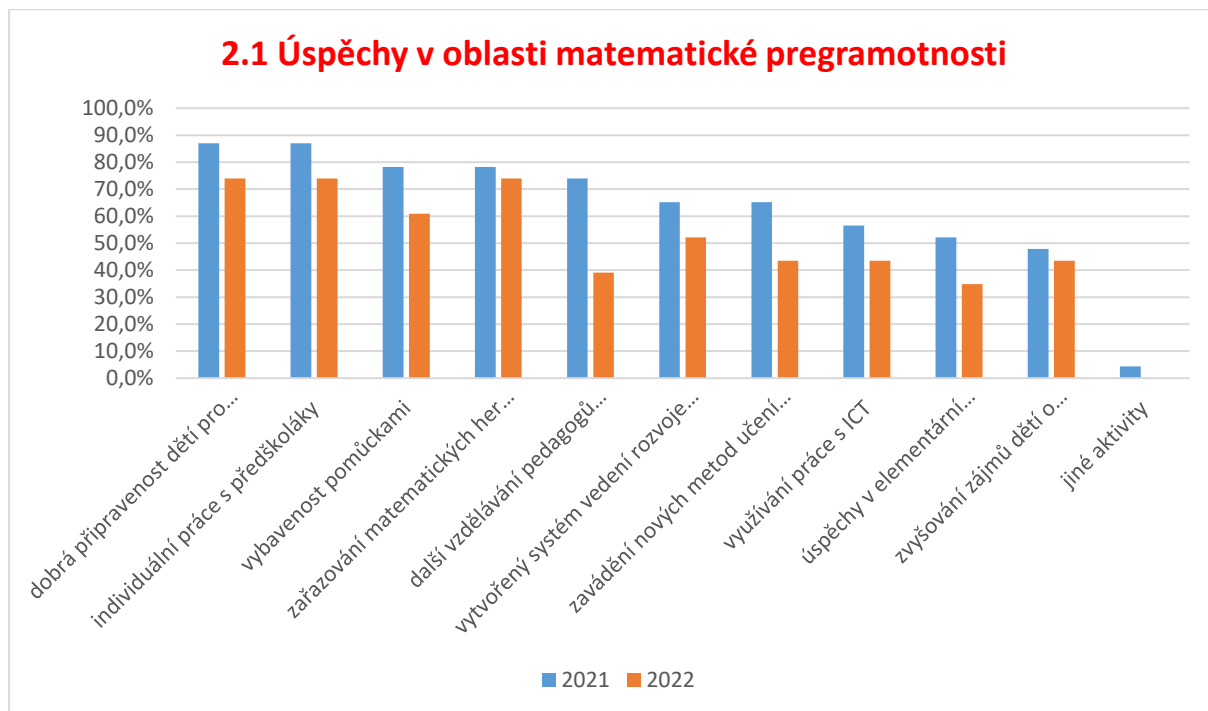
Potřeby škol ve všech oblastech vykazují narůstající trend. Nejvíce je to patrné u nákupu zařízení a vybavení. Stále nejvýznamnější potřebou je tvorba motivačních programů pro

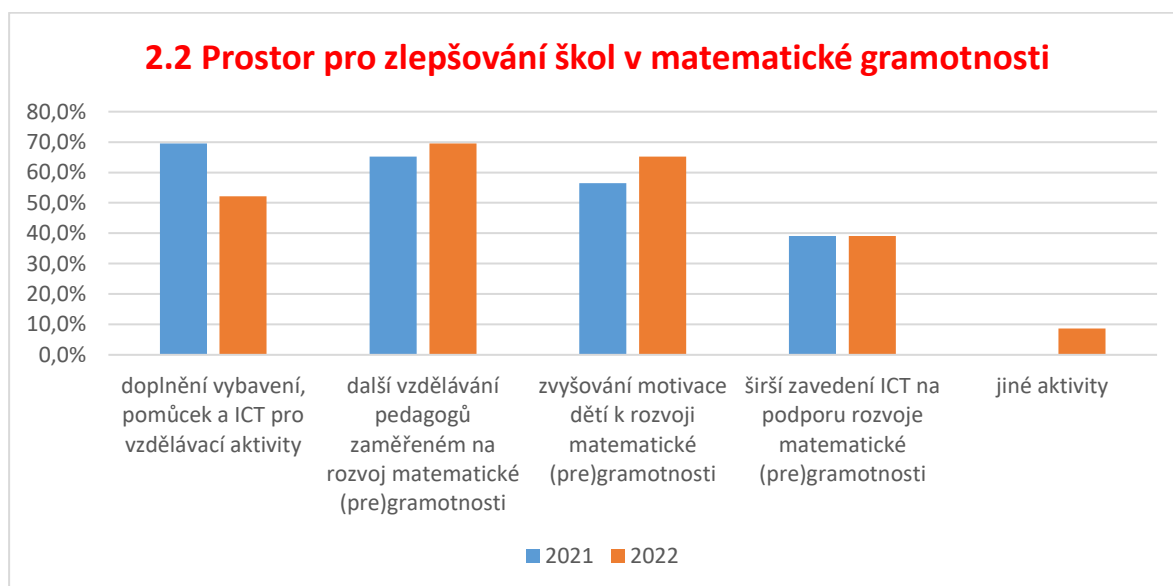
rozvoje čtenářské pregramotnosti. Potřebnost podpory narůstá též při dalším vzdělávání pedagogů.

2. Matematická pregramotnost

Oblast matematické pregramotnosti je řešena ve všech mateřských školách.

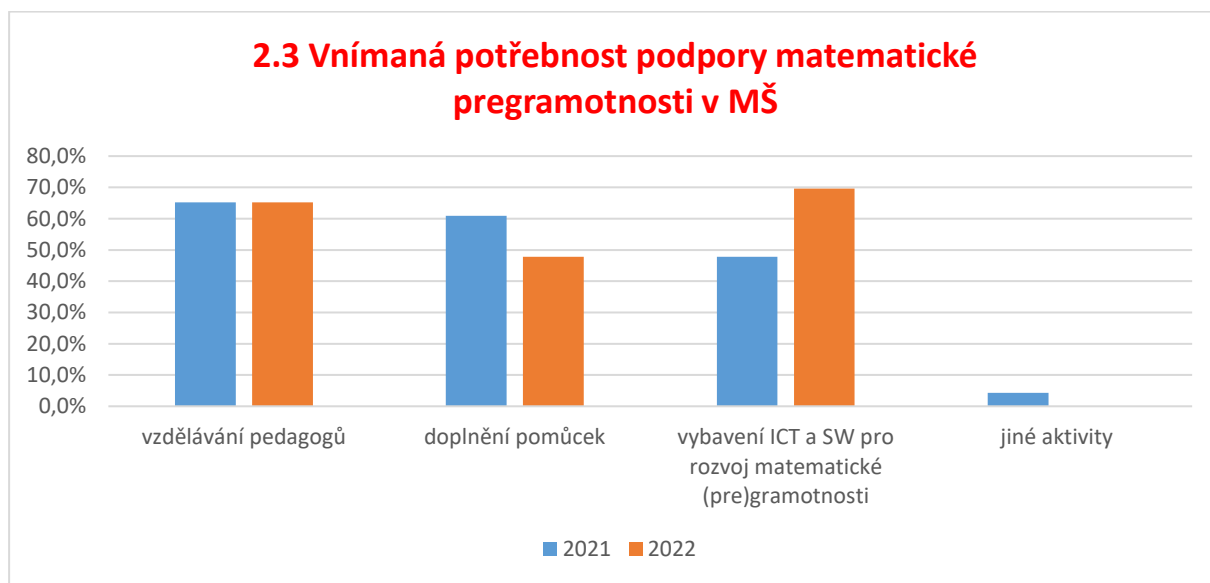

V meziročním srovnání se nemění úspěchy spočívající v dobré připravenosti dětí pro základní školy, individuální práce s předškoláky či zařazování matematických her do aktivit MŠ. Celkově jsou však úspěchy v roce 2022 vnímány méně pozitivně než v r. 2021 (inovace a invence se postupem času stávají standardem).

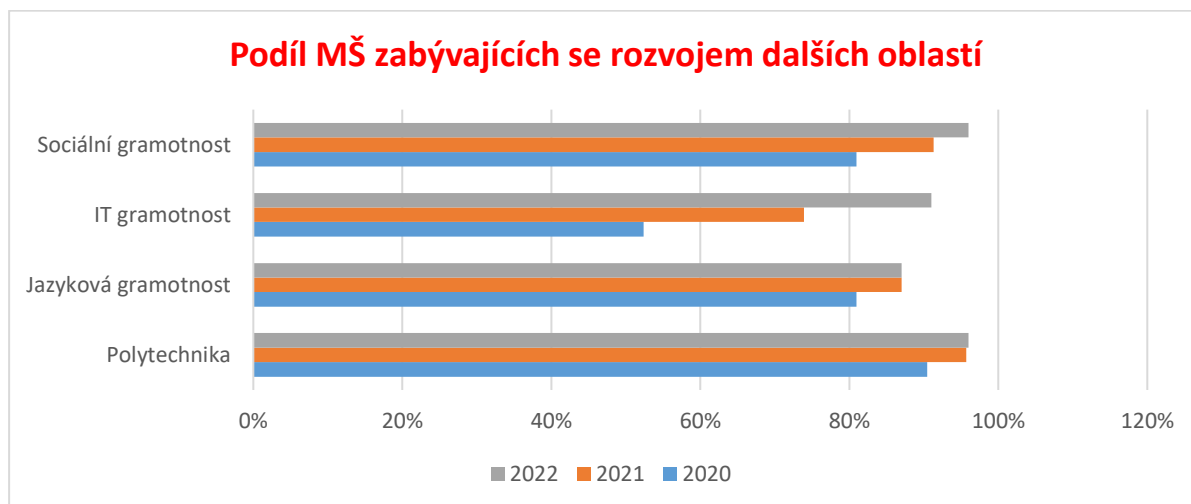
Oproti roku 2021 se zvyšuje vnímání zvýšené potřeby dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřeného na matematickou gramotnost. Setrvale je palčivým tématem motivace dětí. Nově se explicitně objevuje specifikace potřeby mezioborové podpory rozvoje matematické pregramotnosti.

V meziročním srovnání se do popředí dostává potřeba vybavení ICT a SW pro rozvoj matematické pregramotnosti, stabilně potřebují MŠ podporu v oblasti vzdělávání pedagogů. Mírně se snižuje potřeba doplňování pomůcek – řada škol byla v minulém období vybavena.

3. Rozvoj potenciálu žáků v jiných oblastech (polytechnika, jazyková gramotnost, IT gramotnost, sociální gramotnost)

Mateřské školy se v rámci svých aktivit zabývají i dalšími oblastmi rozvoje potenciálu dětí. Struktura zájmu MŠ je následující:

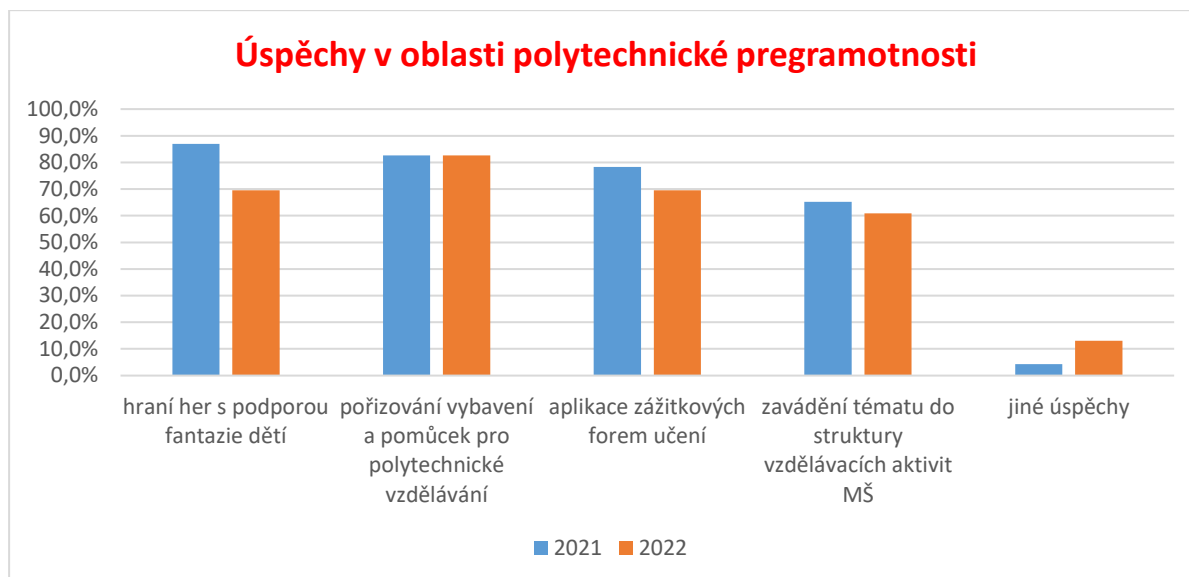

Zdroj: vlastní šetření

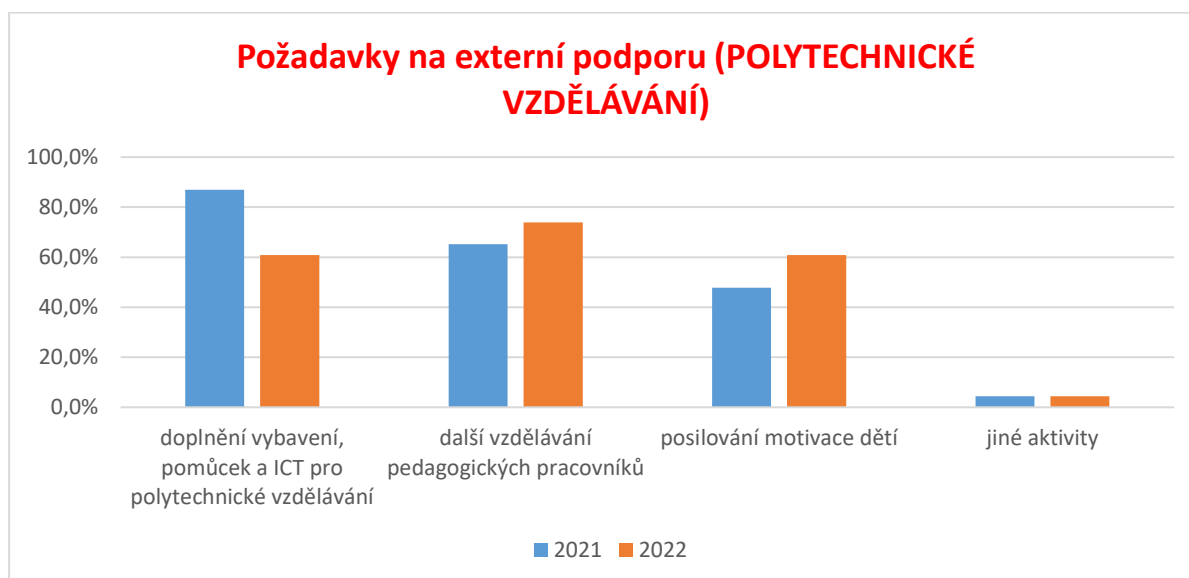

Ve střednědobém trendu roste zařazování dalších aktivit rozvoje potenciálu dětí. Největší nárůst ve srovnání s předchozími obdobími je zaznamenán u IT gramotnosti a sociální gramotnosti.

a) polytechnika

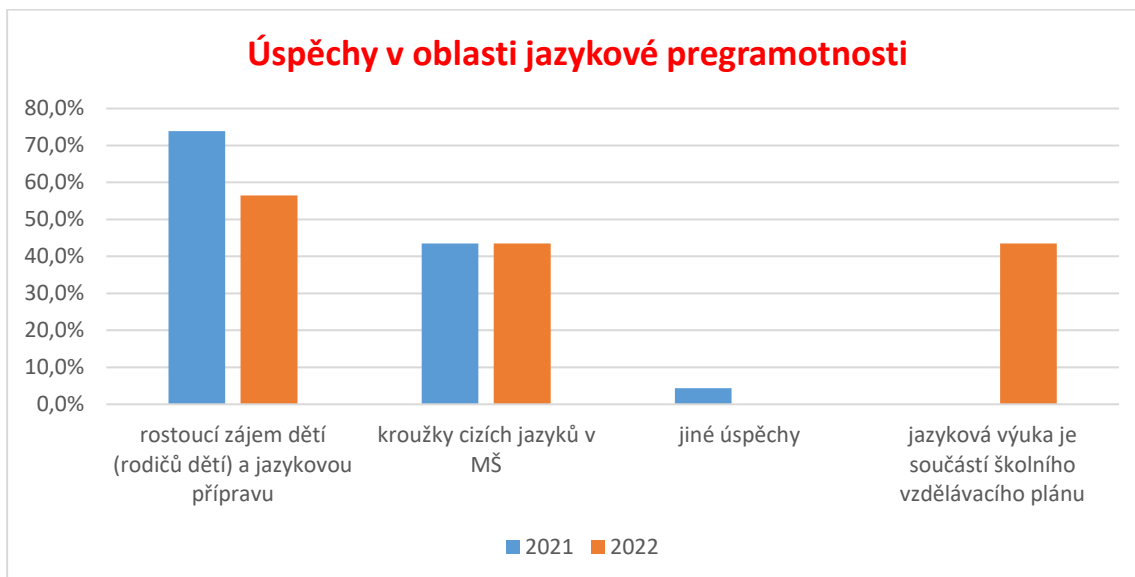
Podpora polytechnické gramotnosti se ve školách standardizuje. Školy postupně pořizují vybavení a pomůcky. Za další úspěchy mateřské školy považují přenášení výuky do venkovních prostor MŠ, zřízení a vybavení dílny, pořádání zájmových kroužků v oblasti polytechniky.

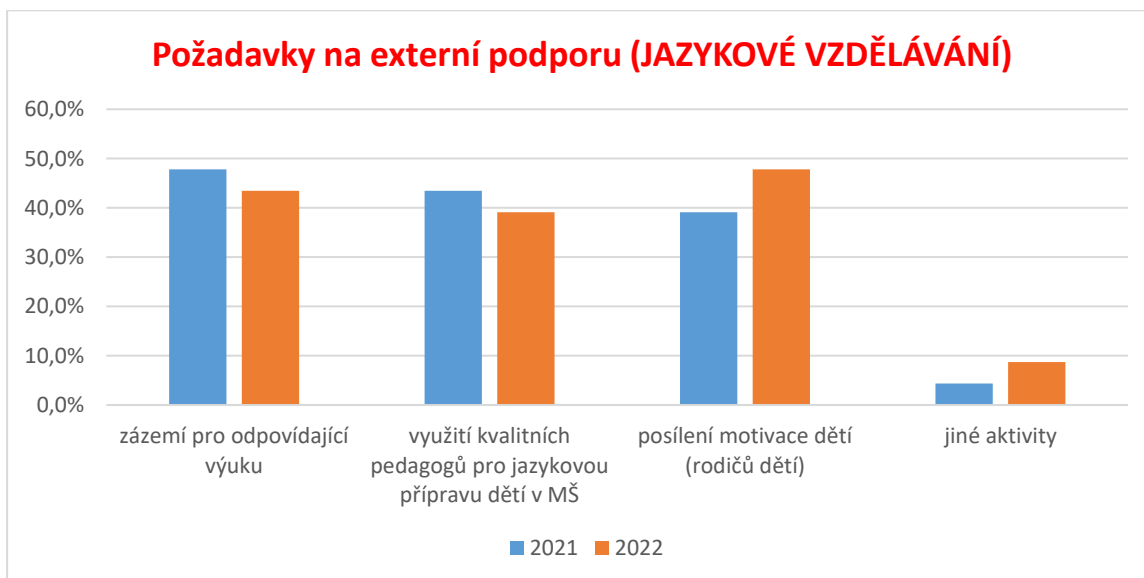
Školy velmi dobře postupují v doplňování vybavení, ale potřebují pomoci s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků a s posilováním motivace dětí k zájmu o problematiku polytechniky. Objevuje se též potřeba navázat spolupráci se soukromým sektorem (motivace, realizace).

b) jazyková gramotnost (cizí jazyk)

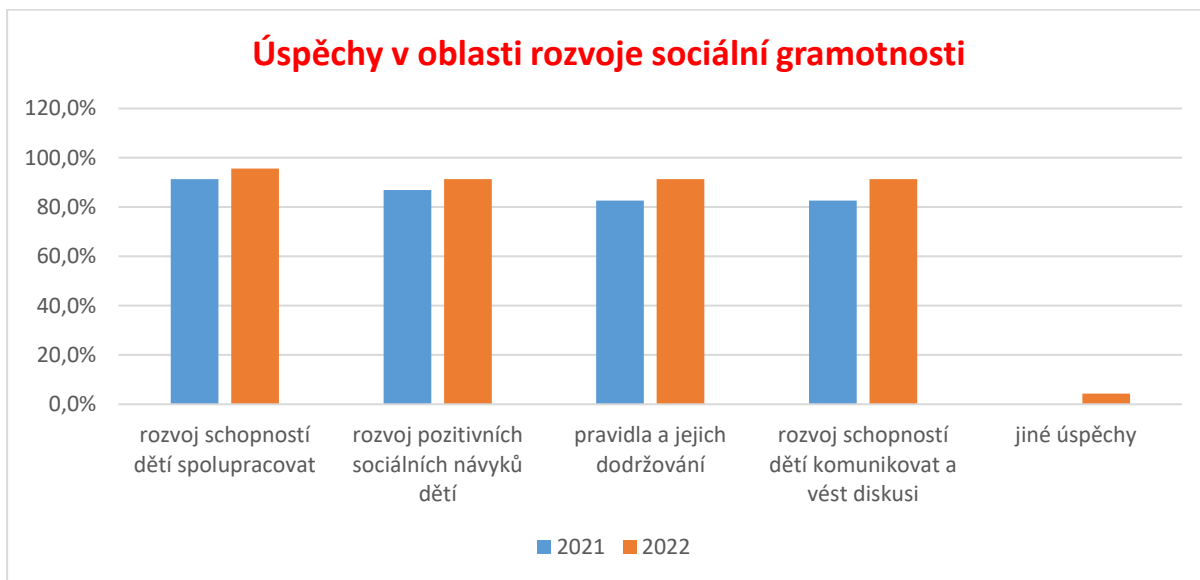
Po velké nárůstu zájmu mezi lety 2020 – 2021 aktuálně školy vykazují nižší zájem dětí, což je může být důsledkem realizovaných aktivit ve školách, do kterých jsou děti již zapojeny. Úspěchem však nepochybně je zařazování jazykové výuky do vzdělávacího plánu školy.

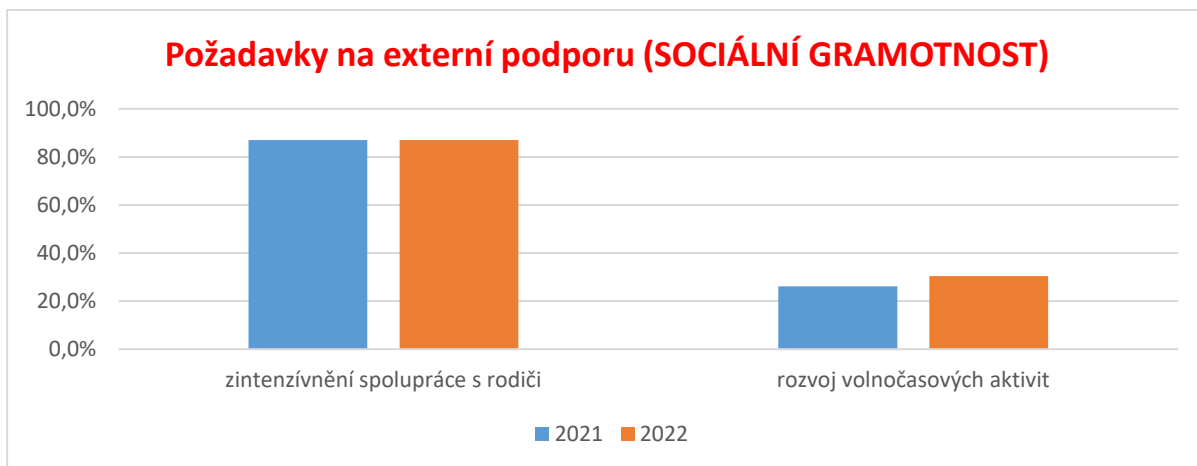
Školy se postupně vybavují a zajišťují kvalitní pedagogické vedení výuky (zde by školy potřebovali pomoci se zajištěním rodilých mluvčích). Opakovaným problémem je však nízká úroveň motivace dětí (rodičů dětí) k jazykové přípravě. V této oblasti je externí podpora pro MŠ nutná (osvěta, marketing na celospolečenské úrovni). Některé školy by též uvítali podporu pro výjezdy do zahraničí.

c) sociální gramotnost

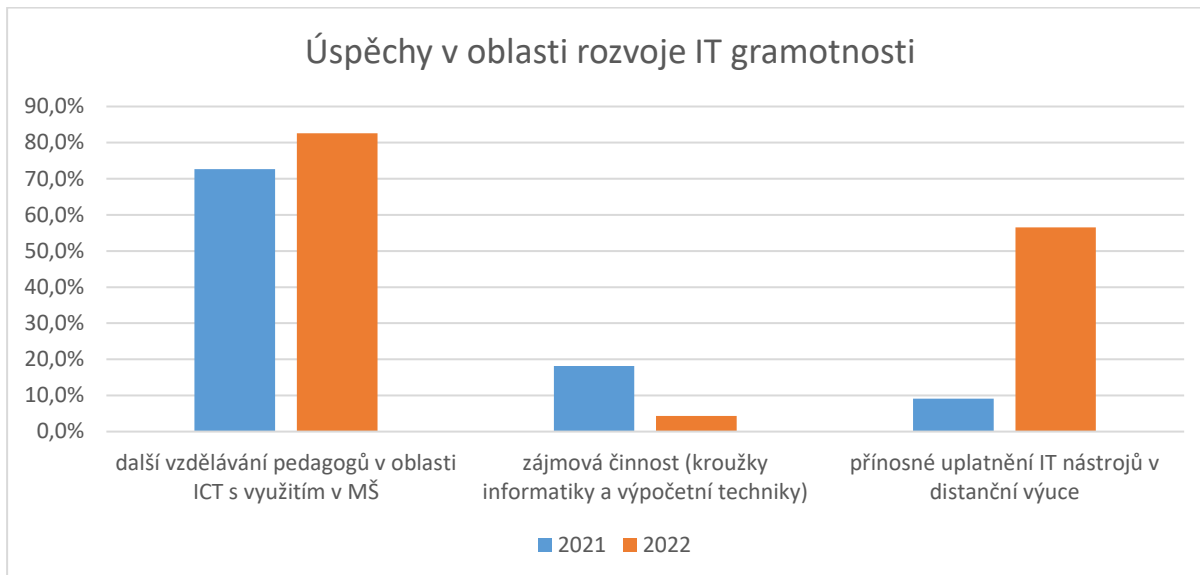
Oblast rozvoje sociální gramotnosti vykazuje pozitivní trend, školy považují za úspěch pozitivní vývoje ve všech parametrech. Novinkou je vytvoření a využívání etického kodexu školy.

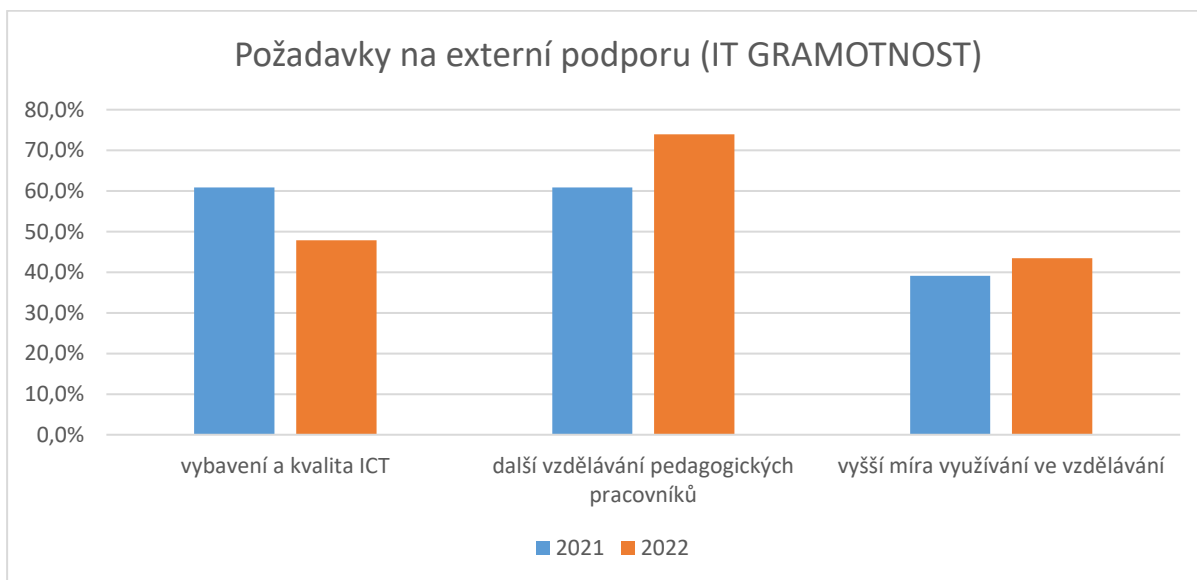
I přes pozitivní trend a zlepšování sociální gramotnosti dětí volají MŠ po podpoře zintenzívnění spolupráce s rodiči (osvěta, prestiž školy). Taktéž by školy uvítaly podporu rozvoje kroužků a dalších mimoškolních, volnočasových aktivit.

d) IT gramotnost

Oblast vývoje IT gramotnosti v mateřských školách je významně ovlivněn pandemií Covid-19, která vyvolala nutnost dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti IT a přinesla nutnost uplatnit IT nástroje při distanční výuce. Zároveň významně omezila zájmovou činnost (kroužky informatiky a výpočetní techniky).

Školy potřebují nejvíce externí podpory při realizaci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, narůstající potřeba je také v možnosti vyšší míry využívání ICT ve vzdělávání. Nižší potřebu externí podpory oproti minulému období naopak školy vykazují u vybavení ICT (mnohé školy si zařízení a vybavení již zajistily).

POLYTECHNICKÁ, JAZYKOVÁ, SOCIÁLNÍ, IT GRAMOTNOST

Ve všech těchto oblastech spatřují ředitelé mateřských škol **prostor pro zlepšení** zejména:

- ve vzdělávání pedagogických pracovníků
- ve zvýšení motivace dětí

V dalších vzdělávacích oblastech by mateřské školy uvítaly podporu zejména při zajištění:

- nákupu pomůcek
- posílení personální kapacity MŠ, vč. většího zapojení pedagogů - mužů

4. Nejfrekventovanější potřeby mateřských škol v členění dle jednotlivých gramotností

Nejvíce vnímané potřeby v jednotlivých řešených gramotnostech jsou následující:

Gramotnosti	Klíčová potřeba	Podíl škol s klíčovou potřebou
Čtenářská		
2021	Motivační programy	70 %
2022	Motivační programy	74 %
Matematická		
2021	Vzdělávání pedagogů	65 %
2022	Vybavení ICT a SW	70 %
Polytechnická		
2021	Vybavení učeben, pomůcky, ICT	87 %
2022	Vzdělávání pedagogů	74 %
Jazyková		
2021	Zázemí pro výuku – odborné učebny	48 %
2022	Motivace dětí (rodičů dětí)	48 %
Sociální		
2021	Spolupráce s rodiči	87 %
2022	Spolupráce s rodiči	87 %
IT		
	Kvalitní vybavení	61 %
	Vzdělávání pedagogů	74 %

Potřebu masivnější **motivace dětí** vnímají školy poměrně silně v oblastech čtenářské, jazykové a polytechnické gramotnosti. V sociální gramotnosti vnímají **potřebu společenské podpory a spolupráce s rodiči**.

Shrnutí:

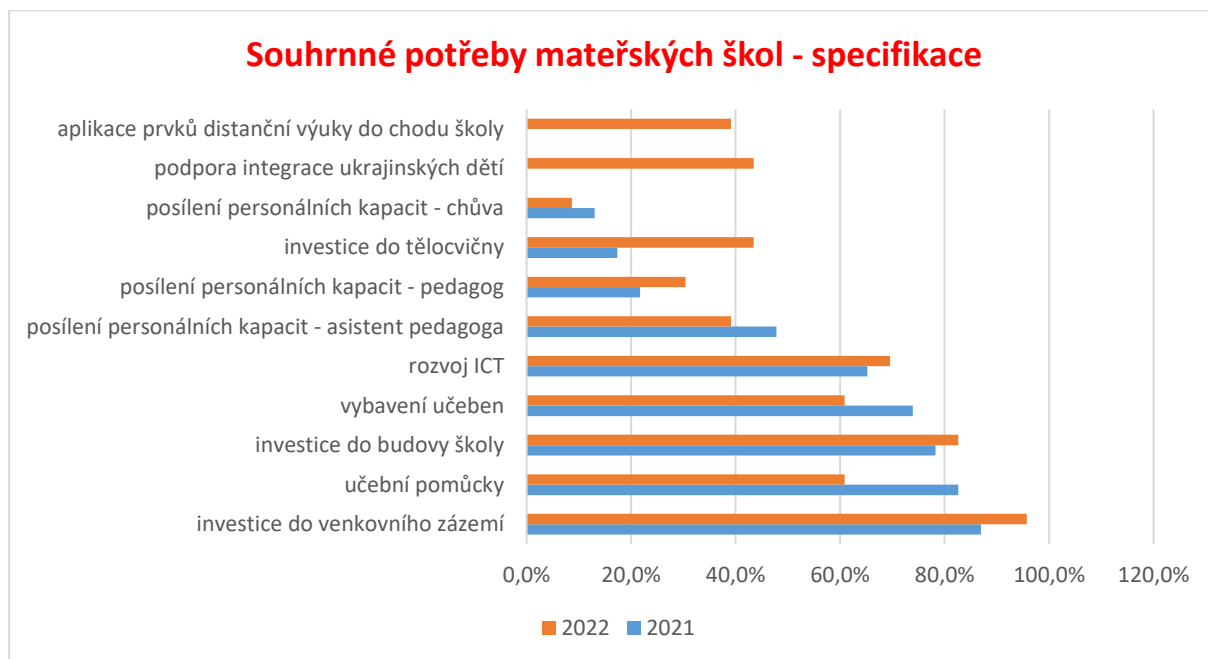
MOTIVACE – ICT – VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

5. Další potřeby škol (materiální vybavení, infrastruktura a technický stav infrastruktury, personální zajištění, systémové požadavky)

Mateřské školy byly též požádány o specifikaci svých potřeb v oblasti materiálního vybavení, infrastruktury a jejího technického stavu, personálního zabezpečení výuky i obecně ve vzdělávacím systému.

Své potřeby mateřské školy identifikovaly v uvedených oblastech takto:

Nejintenzivněji vnímaná potřeba mateřských škol je doplnění, modernizace či revitalizace venkovního zázemí (zahrad, hřišť, vybavení) následované zvyšující se potřebou investice do budovy školy (technický stav, potřeba kapacit). Oproti předchozímu roku se do popředí dostávají též potřeby v oblasti rozvoje ICT.

Z hlediska personálních kapacit mateřských škol je nejpotřebnější doplnění kvalifikovaných pedagogických pracovníků.

U téměř 1/2 škol vyvstává potřeba integrace ukrajinských dětí.

2/5 škol vidí přínos v aplikování prvků distanční výuky do chodu školy.

ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vyhodnocení pokroku (reflexe) ve škole

V období 10-11/2022 proběhl prostřednictvím dotazníkového šetření průzkum u ředitelů základních škol SO ORP Jablonec nad Nisou zaměřený na hodnocení vlastního pokroku ve škole a identifikaci potřeb školy. Šetření se zúčastnilo 14 škol z celkového počtu 19 v SO ORP Jablonec nad Nisou (73,7 %).

Stejně šetření proběhlo v období 07-09/2021. Výsledky obou šetření tedy mohou být aktuálně komparovány.

Otázky směřovali do povinných oblastí:

- čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu žáků
- matematická gramotnost a rozvoj potenciálu žáků

a do dalších oblastí s rozvojovou potřebou:

- rozvoj potenciálu žáků v jiných oblastech (polytechnika, jazyková gramotnost, IT gramotnost, sociální gramotnost)
- další potřeby škol (materiální vybavení, infrastruktura a technický stav infrastruktury, personální zajištění, systémové požadavky)

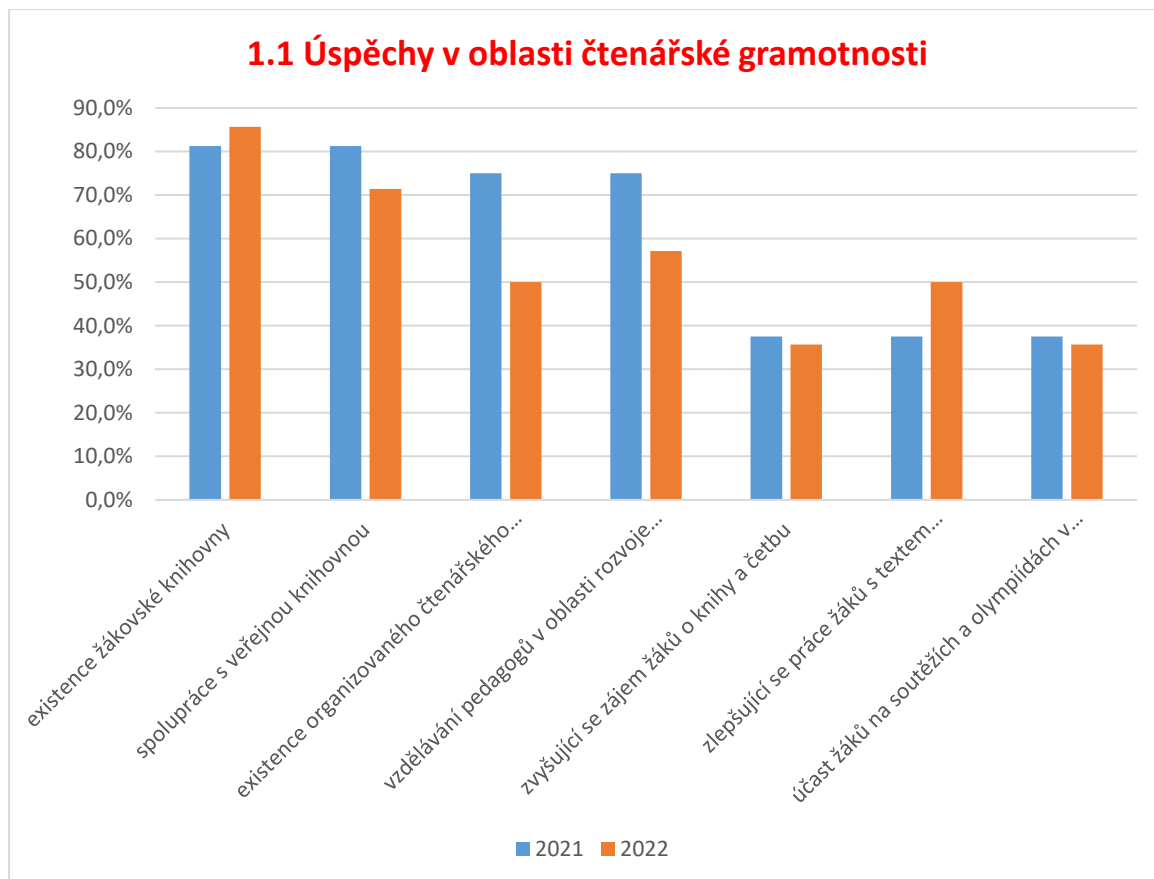
Výstupy jsou zpracovány v agregované formě po jednotlivých řešených oblastech.

KOMPARACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ VE ŠKOLÁCH 2021 – 2022

1. Čtenářská gramotnost

Oblast čtenářské gramotnosti je řešena ve všech základních školách.

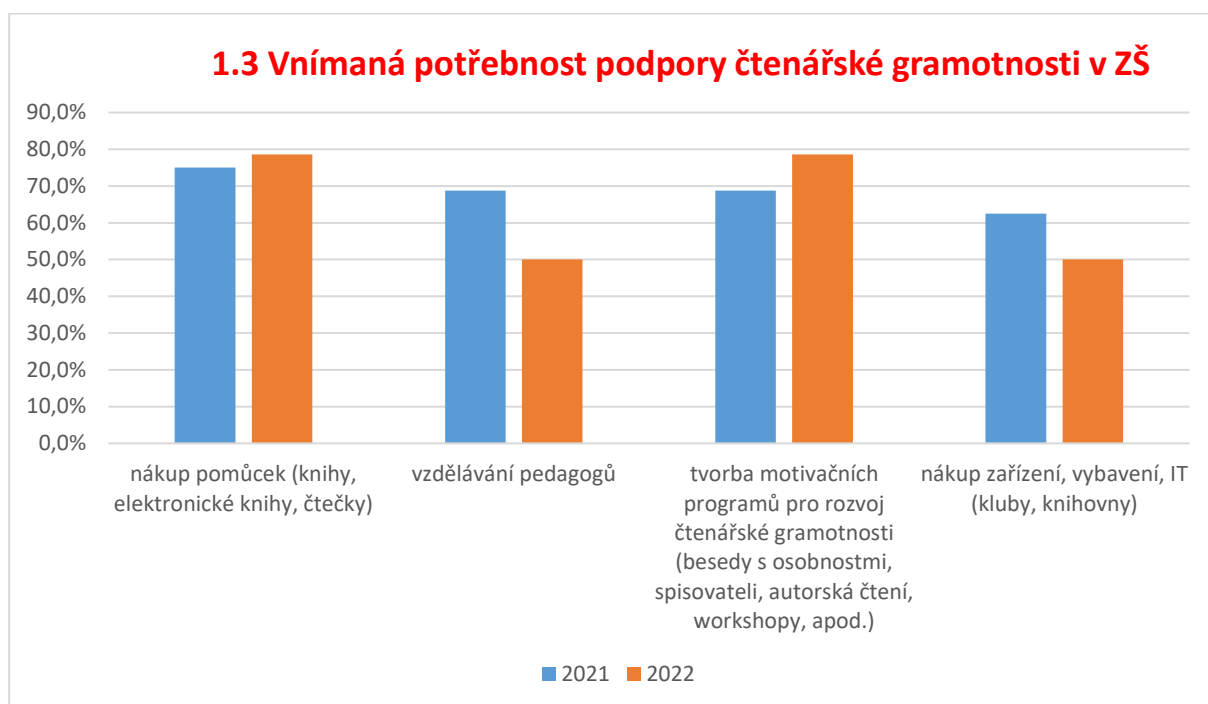

Za největší úspěch považují školy existenci žákovské knihovny. Pozitivně hodnotí též zlepšující se práci žáků s textem. Oblast čtenářské gramotnosti se vyvíjí pozitivně.

I přes pozitivní výsledky školy nadále vidí rezervy žáků v práci s textem. V souvislosti s praktickými zkušenostmi je též potenciální prostor pro zlepšení v doplnění a modernizaci IT vybavení. Školy naopak nevidí prostor pro zlepšení v oblasti čtenářské gramotnosti v mezooborové podpoře.

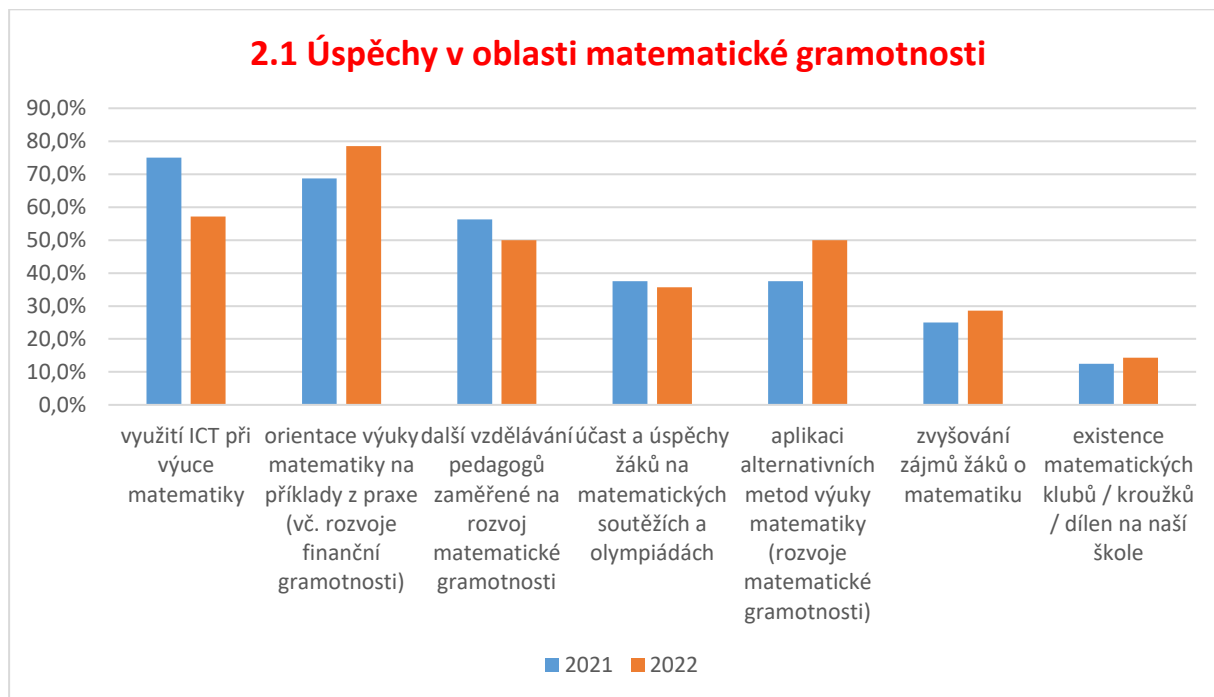

Největší externí podporu by v oblasti čtenářské gramotnosti školy uvítaly při nákupu pomůcek a při tvorbě motivačních programů. Naopak podpora nákupu zařízení či vybavení není aktuálně tak zásadní (školy se průběžně vybavují), vzdělávání pedagogů je též nastartované a realizované.

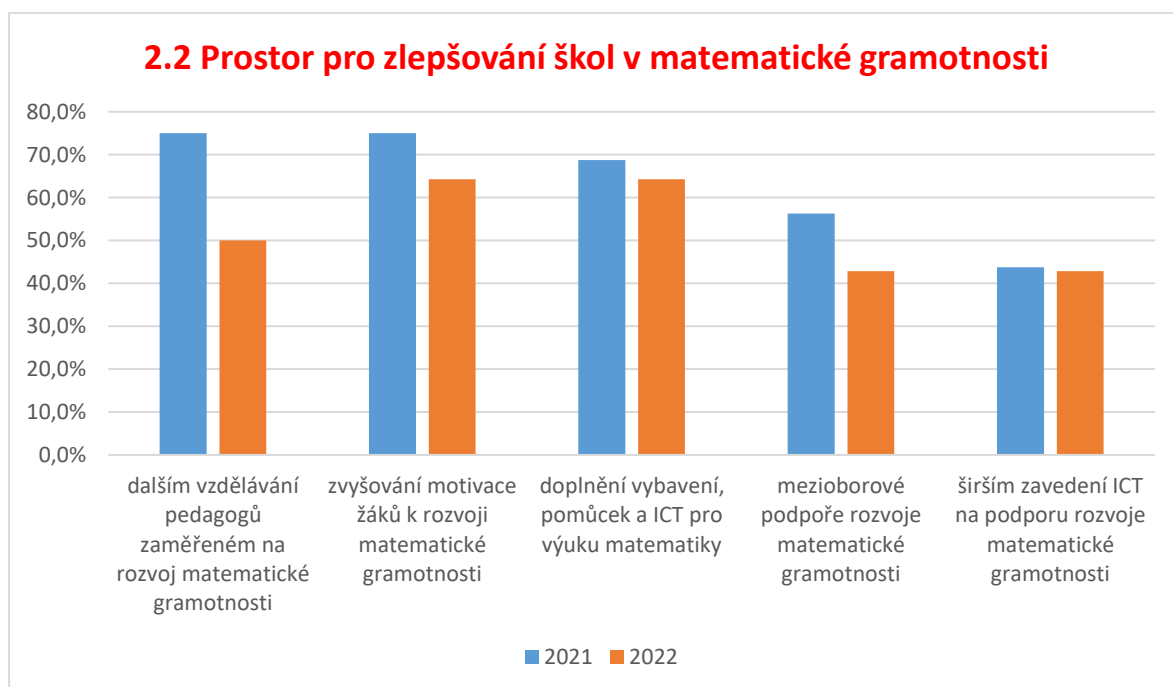

2. Matematická gramotnost

Oblast matematické gramotnosti je řešena téměř ve všech základních školách (85,7 %).

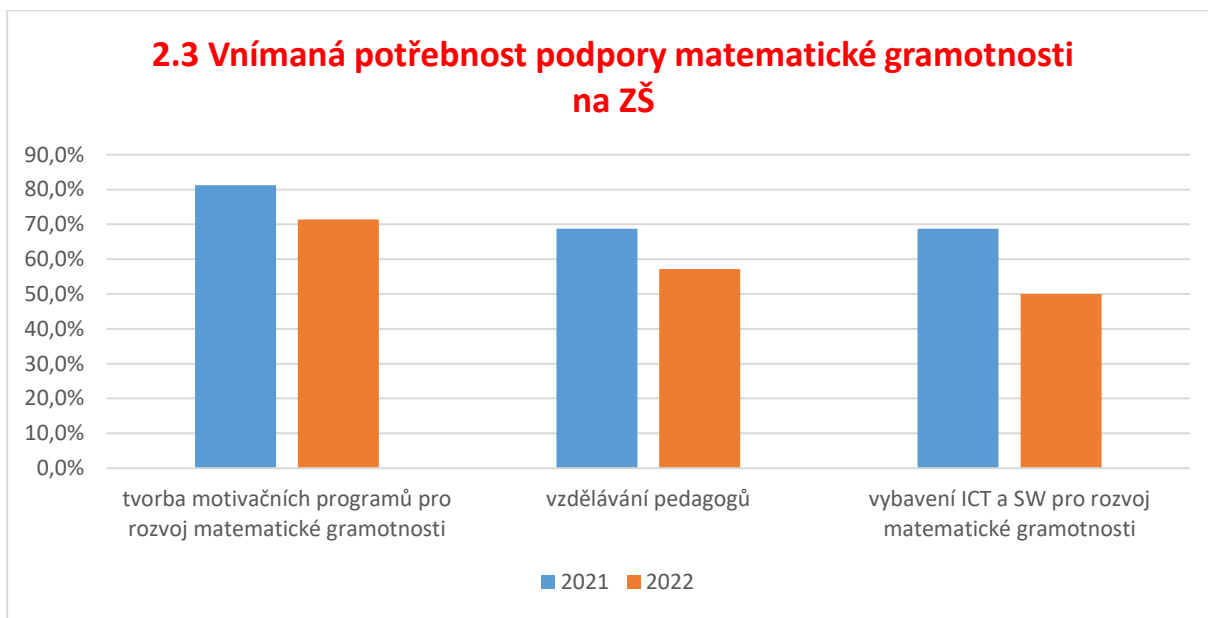

Za největší úspěchy v oblasti matematické gramotnosti žáků považují školy orientaci výuky na příklady z praxe a aplikaci alternativních výukových metod. V meziročním srovnání též mírně roste zájem žáků o matematiku, což se odráží i v mírném nárůstu matematických klubů či kroužků na školách.

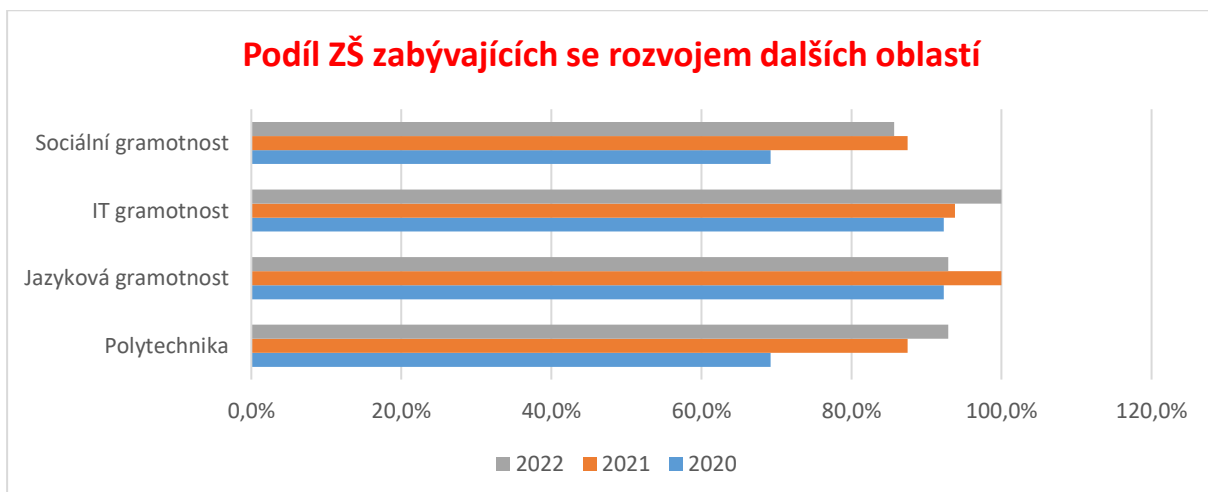
Školy spatřují prostor pro zlepšení zejména v doplnění vybavení, pomůcek a ICT pro výuku matematiky a ve zvyšování motivace žáků. Mezioborová podpora rozvoje matematické gramotnosti není příliš akcentovaná.

Školy by uvítaly externí podporu zejména při tvorbě motivačních programů pro rozvoj matematické gramotnosti. V ostatních oblastech není potřeba podpory pociťována tak silně, protože část potřeb se již naplňuje (dotační programy na vybavení škol a učeben).

3. Rozvoj potenciálu žáků v jiných oblastech (polytechnika, jazyková gramotnost, IT gramotnost, sociální gramotnost)

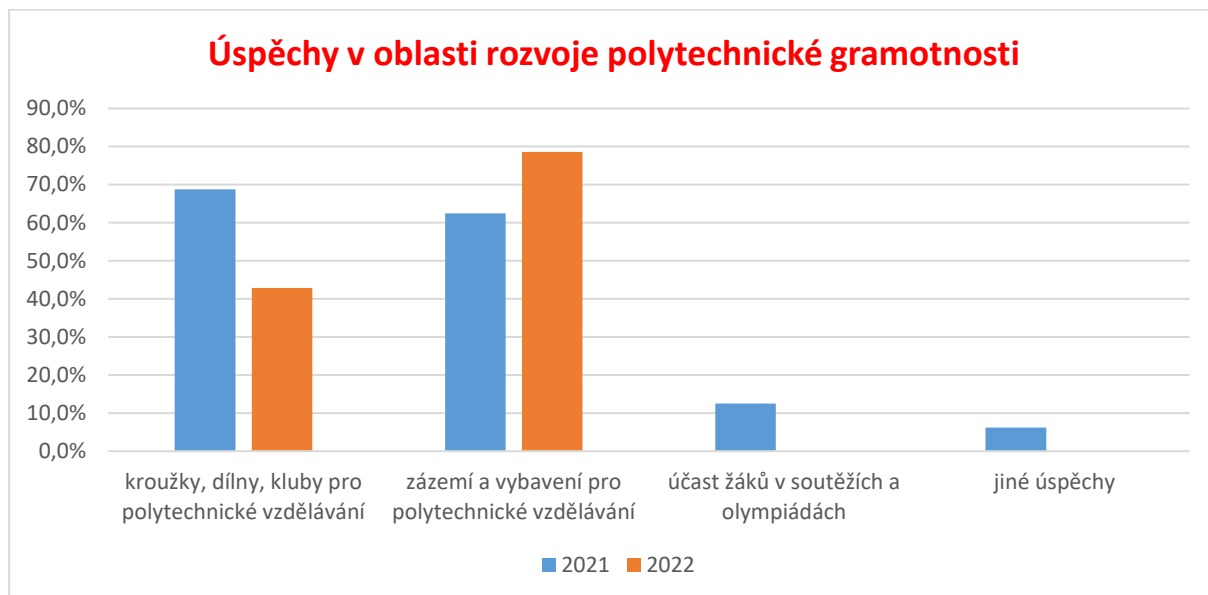
Základní školy se v rámci svých aktivit zabývají i dalšími oblastmi rozvoje potenciálu žáků. Struktura zájmu ZŠ je následující:

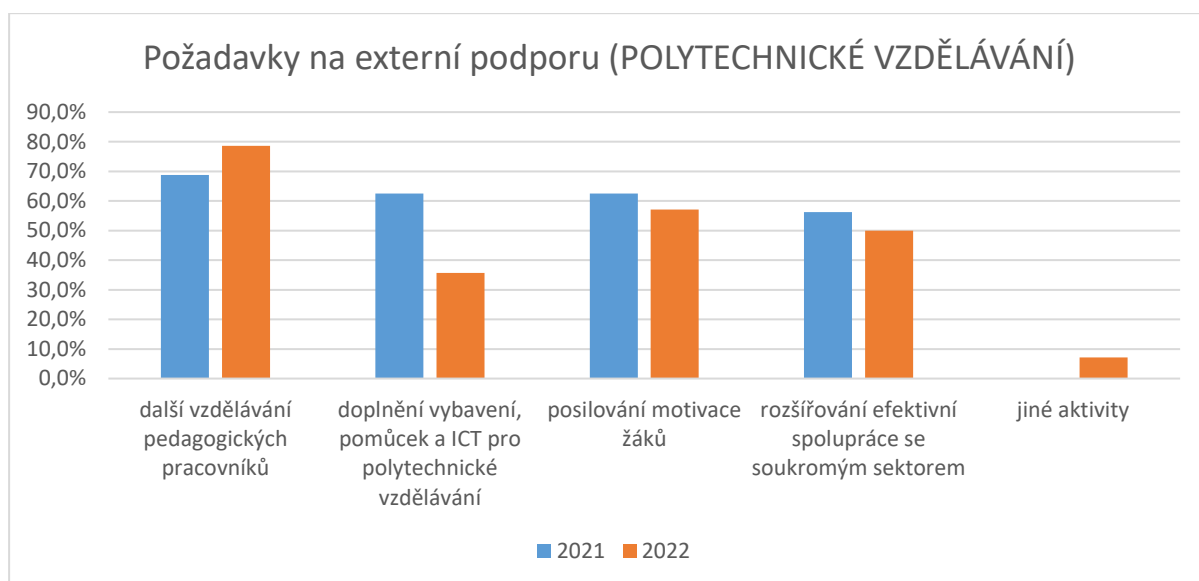
Zdroj: vlastní šetření

a) polytechnika

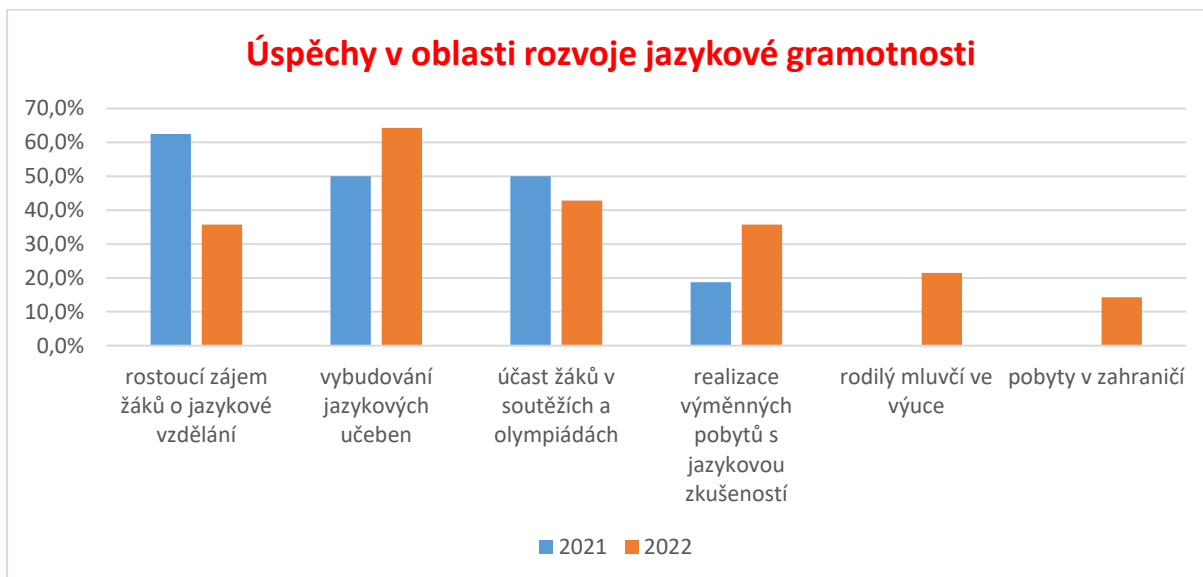
Za největší úspěch v oblasti polytechnického vzdělávání pokládají školy zajištění zázemí a vybavení. Tato aktivita byla dotačně podporována z IROP a podpora stále trvá.

Dobré zajištění vybavením a pomůckami potvrzují i požadavky škol na externí podporu. Školy vnímají zvýšenou potřebnost externí podpory zejména v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a v posilování motivace žáků, a to m.j. i prostřednictvím rozšiřování spolupráce se soukromým sektorem, tedy s praxí.

b) jazyková gramotnost (cizí jazyk)

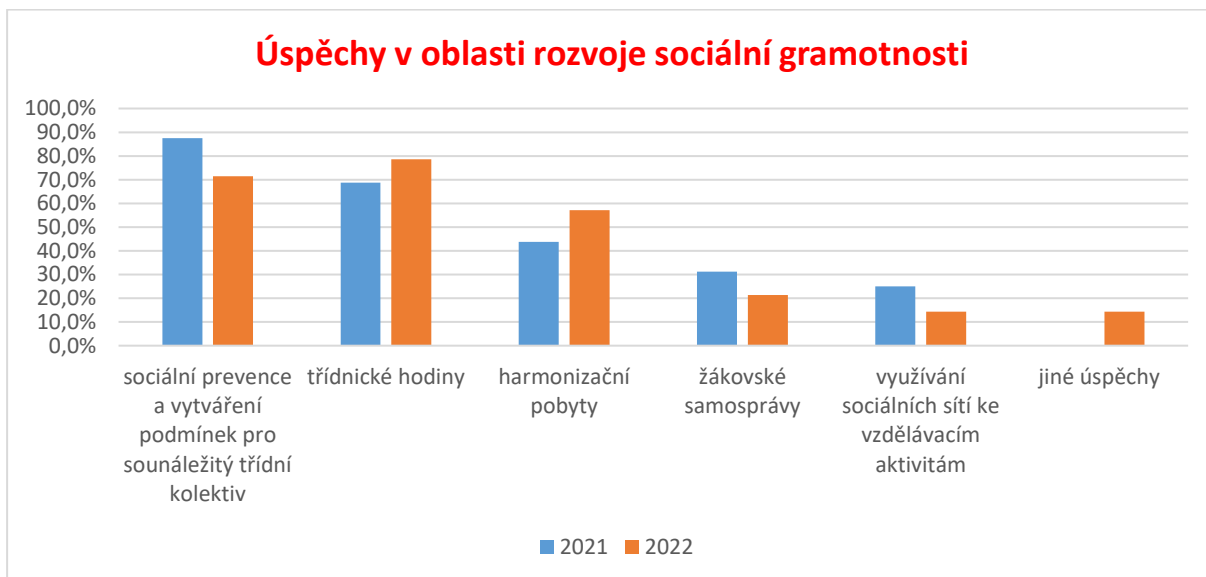
Opět vlivem příznivé dotační politiky došlo k budování a vybavení jazykových učeben a toto školy považují za hlavní úspěch v meziročním srovnání. Dále školy vidí jako úspěšnou účast žáků na soutěžích a olympiádách a výrazně narůstají nové formy rozvoje jazykové gramotnosti – výměnné pobyty, fakultativní pobyty v zahraničí, školy též pro větší autenticitu jazyka zajišťují možnost výuky rodilým mluvčím. Naopak přibližně jen polovina škol ve srovnání s předchozím obdobím pozitivně hodnotí zájem žáků o jazykové vzdělávání.

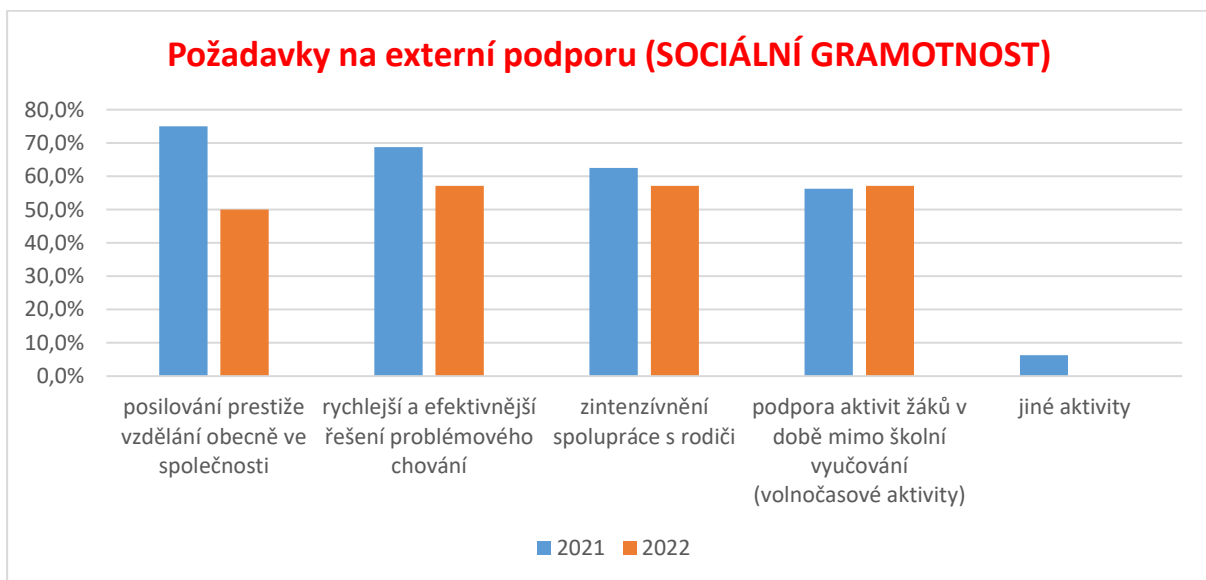
I přes realizované investice do objektů jazykových učeben je stále nutná externí podpora pro doplnění a modernizaci vybavení učeben cizích jazyků. Přetrvávající je též potřeba dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a posilování motivace žáků k jazykovému vzdělávání.

c) sociální gramotnost

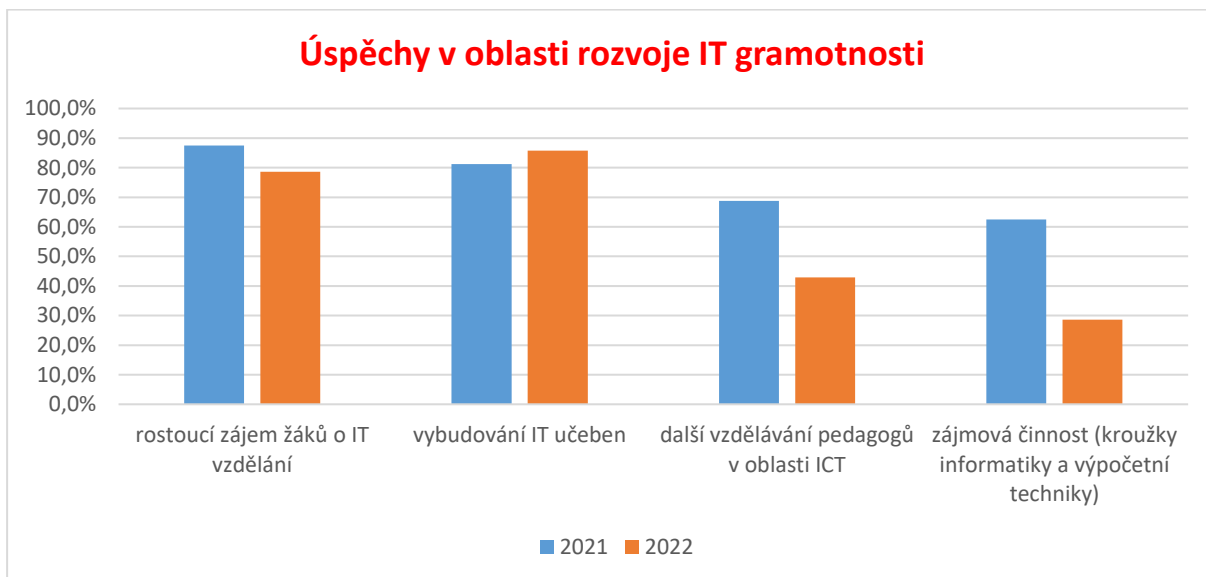
Velký význam pro úspěšný rozvoj sociální gramotnosti spatřují školy zejména v třídnických hodinách a ve vytváření podmínek pro sounáležitý třídní kolektiv, a to i s pomocí např. harmonizačních pobytů. Menší význam v rozvoji sociální gramotnosti vidí školy v žakovských samosprávách a ve využití sociálních sítí ke vzdělávacím aktivitám.

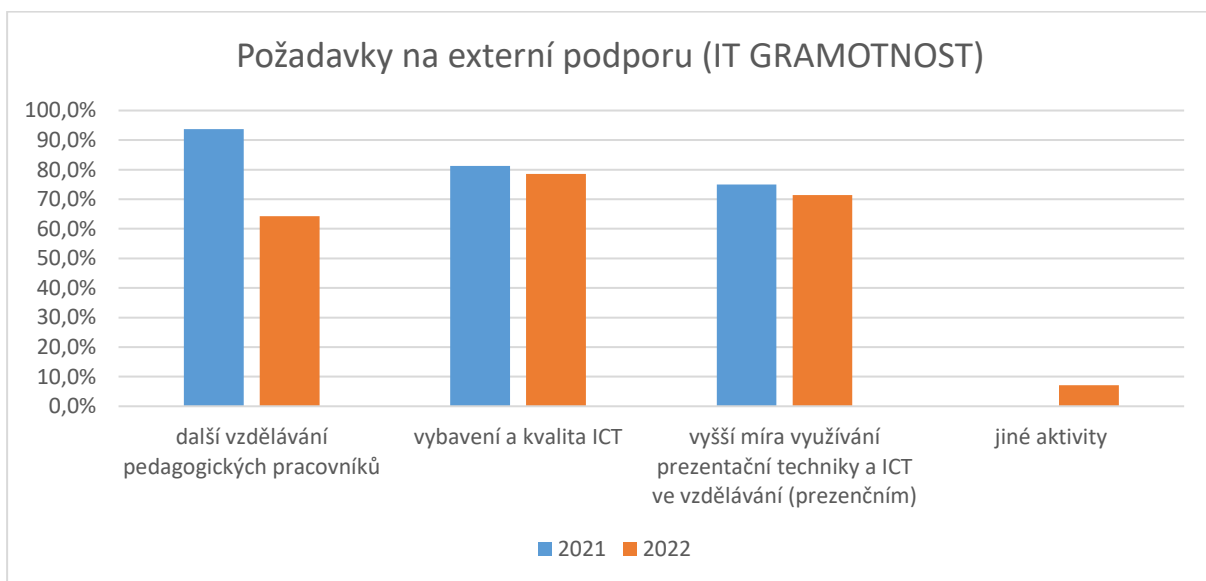
Požadavky škola na externí podporu při rozvoji sociální gramotnosti žáků se v čase příliš nemění. Oproti minulému období se snížila intenzita požadavku na systémové posilování prestiže vzdělávání ve společnosti.

d) IT gramotnost

Školy spatřují úspěchy v oblasti rozvoje IT gramotnosti zejména v budování IT učeben (příznivá doba z pohledu dotačních titulů EU). Stabilní trend vnímají též v rostoucím zájmu žáků o IT vzdělávání.

Školy pociťují potřebu kvalitního vybavení ICT a to i z důvodu zájmu o vyšší míru využívání ICT v prezenčním vzdělávání. Oproti minulému období se snížil požadavek na podporu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – potřeby byly minimálně částečně naplněny. Nově se objevuje systémový požadavek na bezpečnost ICT.

4. Nejfrekventovanější potřeby základních škol v členění dle jednotlivých gramotností

Nejvíce vnímané potřeby v jednotlivých řešených gramotnostech jsou následující:

Gramotnosti	Klíčová potřeba	Podíl škol s klíčovou potřebou
Čtenářská		
2021	Nákup pomůcek (knihy, elektronické knihy, čtečky)	75 %
2022	Motivační programy	79 %
Matematická		
2021	Motivační programy	81 %
2022	Motivační programy	71 %
Polytechnická		
2021	Vzdělávání pedagogů	69 %
2022	Vzdělávání pedagogů	79 %
Jazyková		
2021	Vybavení, pomůcky, ICT	81 %
2022	Vybavení, pomůcky, ICT	71 %
Sociální		
2021	Posilování prestiže vzdělání ve společnosti	75 %
2022	Rychlejší a efektivnější řešení problémového chování	57 %
IT		
2021	Vzdělávání pedagogů	94 %
2022	Vybavení a kvalita ICT	79 %

Potřebu masivní motivace žáků vnímají školy velmi silně v oblastech čtenářské a matematické. U jazykové gramotnosti se motivace žáků mírně zlepšuje. V sociální gramotnosti školy vnímají potřebu rychlejšího a efektivnějšího řešení problémového chování žáků, spolupráci s rodiči a náplň volného času žáků v době mimo školní vyučování. Vybavení pro výuku je nejvíce potřebné v jazykovém a IT vzdělávání. Potřeba dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zřejmá nejvíce v oblasti polytechniky.

Shrnutí:

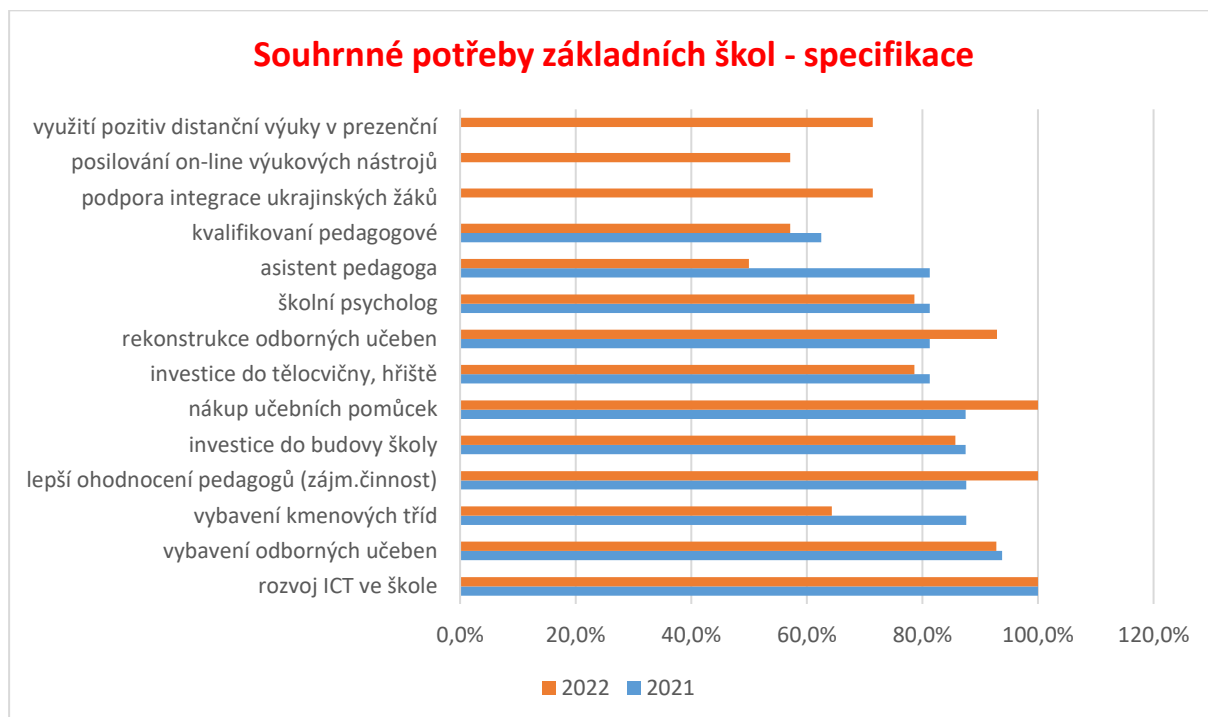
MOTIVACE – ICT – VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ – POMŮCKY, VYBAVENÍ

5. Další potřeby škol (materiální vybavení, infrastruktura a technický stav infrastruktury, personální zajištění, systémové požadavky)

Základní školy byly též požádány o specifikaci svých potřeb v oblasti materiálního vybavení, infrastruktury a jejího technického stavu, personálního zabezpečení výuky i obecně ve vzdělávacím systému.

Své potřeby základní školy identifikovaly v uvedených oblastech takto:

Zdroj: vlastní šetření

Nejintenzivněji vnímaná potřeba základních škol je rozvoj ICT (100 % škol). Většina škol dále vnímá naléhavou potřebu kvalitního vybavení zejména odborných učeben a doplnění či modernizaci učebních pomůcek. Vzrostl též požadavek na lepší finanční ohodnocení pedagogů, kteří zajišťují zájmové aktivity žáků. Tyto potřeby vzrostli i ve srovnání s minulým obdobím.

Školy se pozitivně staví k masivnějšímu využívání ICT při výuce, a to jak nástrojů používaných v prezenční výuce, tak nástrojů distanční výuky, které lze vhodně zakomponovat do výuky prezenční nebo jí tím dále rozvíjet.

Více než 3/4 škol též vnímá jaké nutné podporovat integraci ukrajinských žáků ve školách.